

KOMLÓ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Integrált Településfejlesztési Stratégia

Projekt azonosító: DDOP-6.2.1/K-13-2014-0002

„Dél-Dunántúli Operatív Program - Fenntartható településfejlesztés
a kis- és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák
kidolgozása”

2016. május

SZÉCHENYI 2020

Készítette:
Terra Stúdió Kft.
1034 Budapest, Szomolnok u. 14.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Komló város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

Készítették: Terra Stúdió Kft., Pécsépterv Stúdió Kft., Pagony Kft, Pro Urbe Kft., KÉSZ Közmű Kft.

projektvezető
megyei koordinátor
vezető településfejlesztő
társadalompolitikai szakértő
gazdaságfejlesztő szakértő
tájrendezési és zöldfelületi szaktervező
közlekedési szaktervező
közmű szaktervező
antiszegregációs szakértő
műemléki szakértő

Dulicz László és Kukely György
Könczey Gábor és Hohl Zsófia
Csaba Gyula
Hohl Zsófia és Rácz Andrea
Borbély Marcell és Kukely György
Vincze Attila és Herczeg Ágnes
Szálka Miklós és Herczeg Zoltán
Bíró Attila és Hanczár Emőke
Herczeg Béla
Pap Zsuzsa

Dulicz László, projektvezető

KÉ-VA – Vasúti építmények tervezése
KÉ-K – Közúti építmények tervezése
KÉ-L – Légiközlekedési építmények tervezése
KÉ-HA – Hajózási építmények tervezése

dr. Kukely György, projektvezető,
 gazdaságfejlesztési szakértő

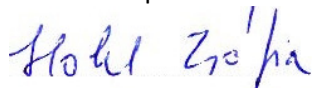

Könczey Gábor megyei koordinátor

TKÖ – Településtervezési közlekedési szakterület
KÉ-VA – Vasúti építmények tervezése
KÉ-K – Közúti építmények tervezése
KÉ-L – Légiközlekedési építmények tervezése
KÉ-HA – Hajózási építmények tervezése

Hohl Zsófia megyei koordinátor,
 társadalompolitikai szakértő

Rácz Andrea, társadalompolitikai szakértő,
 projektkoordinátor

Csaba Gyula, felelős tervező, településtervező

TT/1-02-0034 - Településtervező
É-1-02-0034

Borbély Marcell, gazdaságfejlesztő szakértő

Szálka Miklós, közlekedés szakági tervező

Szálka Miklós

Herczeg Zoltán, közlekedés szakági tervező

Herczeg Zoltán

Bíró Attila, közmű szakági tervező

Bíró Attila

Hanczár Zsoltné, közmű szakági tervező

Hanczár Zsoltné

Vincze Attila, zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező

Vincze Attila

TKÖ – Településtervezési közlekedési szakterület

KÉ-VA – Vasúti építmények tervezése

KÉ-K – Közúti építmények tervezése

KÉ-L – Légitársasági építmények tervezése

KÉ-HA – Hajózási építmények tervezése

SZÉM1 – Közlekedési építmények szakértése

VZ-TEL - Települési víziközmű tervezése

TE - Településtervezési energia-közmű szakterület

TH - Településtervezési hírközlési szakterület

TV - Településtervezési vízközmű szakterület

VZ-TER - Területi vízgazdálkodási építmények tervezése

VZ-VKG - Vízkészlet gazdálkodási építmények tervezése

SZÉM6 - Energetikai építmények szakértése

G-B-18 - Energiagazdálkodás

G - Építmények gépészeti tervezése

GO - Gáz- és olajipari építmények tervezése

EN-HŐ - Hőenergetikai építmények tervezése

G-B-11 - Kazánok, kazántelegek

EN-ME - Megújuló energia építmények tervezése

G-D-33 - Nyomástartó edények, tartályok, csőhálózatok

TE - Településtervezési energia-közmű szakterület

TH - Településtervezési hírközlési szakterület

TV - Településtervezési vízközmű szakterület

EN-VI - Villamosenergetikai építmények tervezése

TK/1 01-5089

Herczeg Ágnes, zöldfelületi és tájrendezési
szakági tervező

TK/1 01-5025

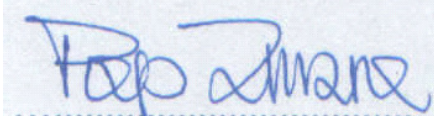

Herczeg Béla, antiszegregációs szakértő

.....
/aláírás/

Pap Zsuzsa, műemléki szakértő

TT/1É-02-0179

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	10
1 A HELYZETELEMZÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI	12
1.1 KOMLÓ VÁROS JÖVŐKÉPE	13
2 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	19
2.1 KOMLÓ VÁROS JÖVŐKÉPE	20
2.1.1 <i>Komló települési jövőképe</i>	20
2.1.2 <i>Átfogó célok</i>	20
2.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	21
2.2.1 <i>Tematikus célok</i>	21
2.2.2 <i>Területi célok</i>	28
2.3 A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	34
3 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	35
3.1 A STRATÉGIAI CÉLOK ÉS PROJEKTEK ÖSSZEFÜGGÉSEI	36
3.2 KULCSPROJEKTEK	37
3.2.1 <i>Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése (K1)</i>	37
3.3 HÁLÓZATOS PROJEKTEK	37
3.3.1 <i>Hatékony városüzemeltetés (H1)</i>	38
3.3.2 <i>Lakótelep közterületfejlesztése (H2)</i>	38
3.3.3 <i>Az egyéni gépkocsi-közlekedés arányának visszaszorítása a közösségi és nem motorizált közlekedés javára (H3)</i>	39
3.3.4 <i>Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása (H4)</i> ...	39
3.3.5 <i>Turisztikai potenciál erősítése (H5)</i>	39
3.4 AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK	41
3.4.1 <i>Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával</i>	41
3.4.2 <i>Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása</i>	42
3.5 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ	47
3.6 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	49
3.7 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	49
3.8 A VÁROS VONZÁSKÖRZETÉRE KIHATÁSSAL LÉVŐ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK (PROJEKTJAVASLATOK)	58
4 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	59
4.1 A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	60
4.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN TERVEZETT, ILLETVE MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	65
4.3 ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	65
4.3.1 <i>A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések</i>	65
5 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	77
5.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	78
5.1.1 <i>A stratégia és a rendezési tervek összhangja</i>	79
5.1.2 <i>A stratégia és a fejlesztési tervek összhangja</i>	80
5.1.3 <i>A stratégia illeszkedése a társadalmat érintő ágazati tervekhez</i>	85

5.1.4	A stratégia illeszkedése a gazdaságot érintő ágazati tervekhez.....	87
5.1.5	A stratégia illeszkedése az épített és természeti környezetet érintő ágazati tervekhez	88
5.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK.....	88
5.2.1	A célok logikai összefüggései	89
5.2.2	A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák.....	90
5.2.3	A stratégia megvalósíthatósága, a célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása.....	92
6	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI.....	93
7	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE.....	96
7.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	97
7.1.1	Fenntartható városi mobilitási terv (SUMP).....	97
7.1.2	Helyi klímastratégia	97
7.1.3	A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése – a boldog város.....	98
7.1.4	Szabályozási tevékenységek, eszközök.....	98
7.1.5	A magánbefektetőkkel való strukturált együttműködési lehetőségek.....	99
7.2	AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEINEK MEGHATÁROZÁSA	100
7.3	PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS TERVEZÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	101
7.4	TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	102
7.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA.....	103
7.5.1	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	103
7.5.2	Indikátorok meghatározása	106
8	MELLÉKLETEK.....	114
8.1	2015 JANUÁR 13: KAPCSOLATFELVÉTEL, A PARTNERSÉGI FOLYAMAT MEGHATÁROZÁSA.....	115
8.2	2015.02.18. HELYZETÉRTÉKELÉS – GAZDASÁGI MUNKACSOPORT	117
8.3	2015.02.18. HELYZETÉRTÉKELÉS – HUMÁN MUNKACSOPORT	121
8.4	2015.02.25. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT ÁTTEKINTÉSE	125
8.5	2015.02.26: KÖZMEGHALLGATÁS	132
8.6	2015.04.15. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT JÓVÁHAGYÁSA ÉS A HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA.....	134
8.7	2015.04.29.: TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ JÓVÁHAGYÁSA	137
8.8	2015.05.12: ITS CÉLRENDSZERÉNEK EGYEZTETÉSE.....	140
8.9	2015.06.10.: VÁROSKÖRNYÉKI EGYEZTETÉS	143

Ábrajegyzék

1.1-1. ábra: A Városrészek térképi lehatárolása (Forrás: Önkormányzat)	15
1.1-2. ábra: Komló problématérképe	18
3.4-1. ábra: Komló területén lehatárolt akcióterületek	41
3.4-2. ábra: Városközpont	42
3.4-3. ábra: Petőfi tér	44
3.4-4. ábra: Körtvélyes	45
3.4-5. ábra: Zobák-akna.....	46
4.1-1. ábra: Komló szegregátumait bemutató térképe. Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.	61

Táblázatok:

1.1-1. táblázat: Az egyes városrészek legfontosabb társadalmi kulcsindikátorai	16
1.1-2. táblázat: Városrészekre jellemző funkciók.....	17
2.3-1. táblázat: A tematikus és területi célok közötti összefüggések	34
3.1-1. táblázat: A projektek, projektcsomagok és tematikus célok kapcsolata	36
3.7-1. táblázat: A Baranya megyei Terület és Településfejlesztési Operatív Program prioritásai	50
3.7-2. táblázat: A fejlesztések ütemezése és indikatív pénzügyi terve	57
4.1-1. táblázat: Komló város KSH által kijelölt és a város által jóváhagyott szegregátumainak státusza – a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként).....	64
4.3-1. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai	66
4.3-2. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban	66
4.3-3. táblázat: A komlói óvodákba járó gyermekek száma, a HH, a HHH és az SNI-s tanulók száma és aránya a 2015. januári állapot szerint. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2015.....	67
4.3-4. táblázat: A komlói általános- és középiskolákba járó diákok száma, a HH, a HHH és az SNI-s tanulók száma és aránya a 2015. januári állapot szerint. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2015.	68
4.3-5. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései	72
4.3-6. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései	73
4.3-7. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése	74
5.1-1. táblázat: A stratégia illeszkedése az Európa 2020 célkitűzéseire	81
5.1-2. táblázat: A stratégia illeszkedése az OFTK célkitűzéseire	83
5.1-3. táblázat: A stratégia illeszkedése Baranya megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához (stratégiai célokhoz).....	84
5.1-4. táblázat: A stratégia és az ágazati dokumentumok rendszere	85
5.2-1. táblázat: Az integrált településfejlesztési stratégia felépítése	89
5.2-2. táblázat: A tematikus célok és a Megalapozó vizsgálat összefüggései	91
5.2-3. táblázat: Stratégia tematikus céljainak egymásra gyakorolt hatása	92
5.2-1. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai és kezelésének módjai	95
7.2-1. táblázat: Szervezeti felépítés szintjei	100
7.5-1. táblázat: Megvalósulást szolgáló beavatkozások, projektek indikátorai	113

Komló Város középtávú fejlődési pályájának meghatározásához szükséges a 2010-ben elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégia felülvizsgálata, aktualizálása.

Komló Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet alapján, annak 2. mellékletében meghatározott tartalom szerint került kidolgozásra.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. § (2) bekezdése szerint az Integrált Településfejlesztési Stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban rögzített célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését.

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet 3. § (5) szerint a stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra. 6. § (1) A középtávra szóló stratégiát az önkormányzat a megállapításról szóló döntés mellékleteként fogadja el.

A városvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor partnerségi tervet fogadott el, amely mentén sor került a fejlesztésben érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntés-előkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Komló Város Önkormányzat képviselő-testülete által a 16/2014 (X. 27.) önkormányzati rendelet IX. függelékében elfogadott Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történik.

A munka alapvető célkitűzése, hogy Komló város megfelelően pozicionálja magát hazai és nemzetközi szinten, beazonosítsa azokat az egyéni és egyedi tényezőket, amelyeket fejlesztve versenyképes maradhat, versenyelőnyökhöz juthat. Az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Koncepcióban (OFTK) meghatározásra kerültek a legfontosabb célkitűzések, kimondva, hogy a városok és térségeik az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében meghatározó szerepet játszanak. Az OFTK-hoz illeszkedve elkészült a Baranya Megyei Területfejlesztési Koncepció és Program, melyek keretét adnak a településfejlesztési elképzeléseknek. Ezekhez illeszkedve készült el Komló Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája.

1 A HELYZETELEMZÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI

1.1 KOMLÓ VÁROS JÖVŐKÉPE

A megalapozó vizsgálat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet mellékletében meghatározott tartalom szerint készült, így helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészt tartalmaz. A vizsgálat a város térségére is kitékint.

A helyzetfeltárás, a helyzetelemzés és helyzetértékelés eredményeként a stratégia alkotási fázisban kulcsfontosságú területek legfontosabb tendenciái kerültek bemutatásra, szakterületenként áttekintve a város és térsége esetében a jelenlegi helyzetképet, kiemelve az erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és veszélyeket, a fejlesztési szükségleteket és a konfliktusterületeket.

Komló az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció szerint az ország egyik gazdasági fejlesztési tengelyében fekszik, abban, amelyik a Dunamenti városokon keresztül köti össze Budapestet Péccsel. A város az ország külső városgyűrűjéhez tartozó Pécs agglomerálódó térségében helyezkedik el. Legfontosabb kapcsolata Péccsel van. Járásához 20 település tartozik, melyek közül csak a 66-os út mellett fekvőkkel van megfelelő közlekedési kapcsolata. Közülük 3-8 településre gyakorol érdemi vonzást, a továbbiakkal szinte csak igazgatási kapcsolata van. Több tekintetben viszont bizonyos ellátásokat biztosít a sásdi járás és pécsváradi járás szomszédos területeire.

A város és térsége közlekedési árnyékhelyzetben van. Főút nem érinti a települést. Az M6-os – távolsága miatt nem segít a város elérhetőségében. A járás északi részéről, főleg a Szászvár-Bikal vonal környékéről nehéz elérni Komlót. A bánya kiszolgálására épült vasúti szárnyvonal kihasználtsága személyszállításban és áruszállításban csekély. Személyszállításban a távolsági buszok teljesen átvették a szerepét, a tömegárut pedig, aminek vasúton gazdaságos a szállítása, a szénbánya bezárása óta csak a kőszállítás képviseli, ami pedig nem tudja kitölteni a vasút kapacitását.

Komló Baranya megye második legnépesebb városa, ennek megfelelően demográfiai jellemzői is városi jelleget tükröznek. Mind Komló, mind a járás népességszáma évről évre csökken. Komlón a természetes fogyás negatív vándorlási egyenleggel is párosul. Intézményi hálózata 40-50 000 főre épült ki.

Gazdaságára rányomja bélyegét a bányászváros múltja. A bányák bezárását követően a mai napig nem tudták az újonnan létrejött helyi vállalkozások a munkanélkülivé vált embereket foglalkoztatni. A munkaerő képzettségi színvonala alacsony, így a város jelentős hozzáadott értéket képviselő ipar megtelepedésére csak középtávon válhat alkalmassá.

A város jelentős turisztikai potenciállal rendelkezik. Gyönyörű természeti környezet, izgalmas múlt, és a bányászat ma is élő emlékei olyan egyveleget alkotnak a városban, melyet érdemes kihasználni. Természetesen Sikonda wellness fürdőjét, vagy a gadányi tavakat sem szabad elfelejteni.

A természeti- táji környezet adottságai miatt zöldfelületekkel jól ellátott a település. A zöldfelületek jelentős része parkerdő jellegű. Sikonda a legjobb adottságú településrész, ahol a természetes erdők, a vízfelületek és zöldterületek aránya magas. A Kaszánya-patak, több településrészt érint, ám belvárosi szakaszán vízfolyás helyett csatornaként jelenik meg. Ahhoz, hogy betöltse a zöldfelületi szerepét vízparti rehabilitációra és a patak vizének tisztán tartására lenne szükség.

A belvárosban a közlekedésből származó zaj- és levegőszennyezés jelentős. Különösen az andezit bánya átmenő forgalma és a kőrakodó jelent szennyező forrást. A település erdőterületei nagyon kedvező adottságúak a környezetvédelmi – levegőtisztaság védelmi, talajvédelmi, vízvédelmi - hatásuk miatt.

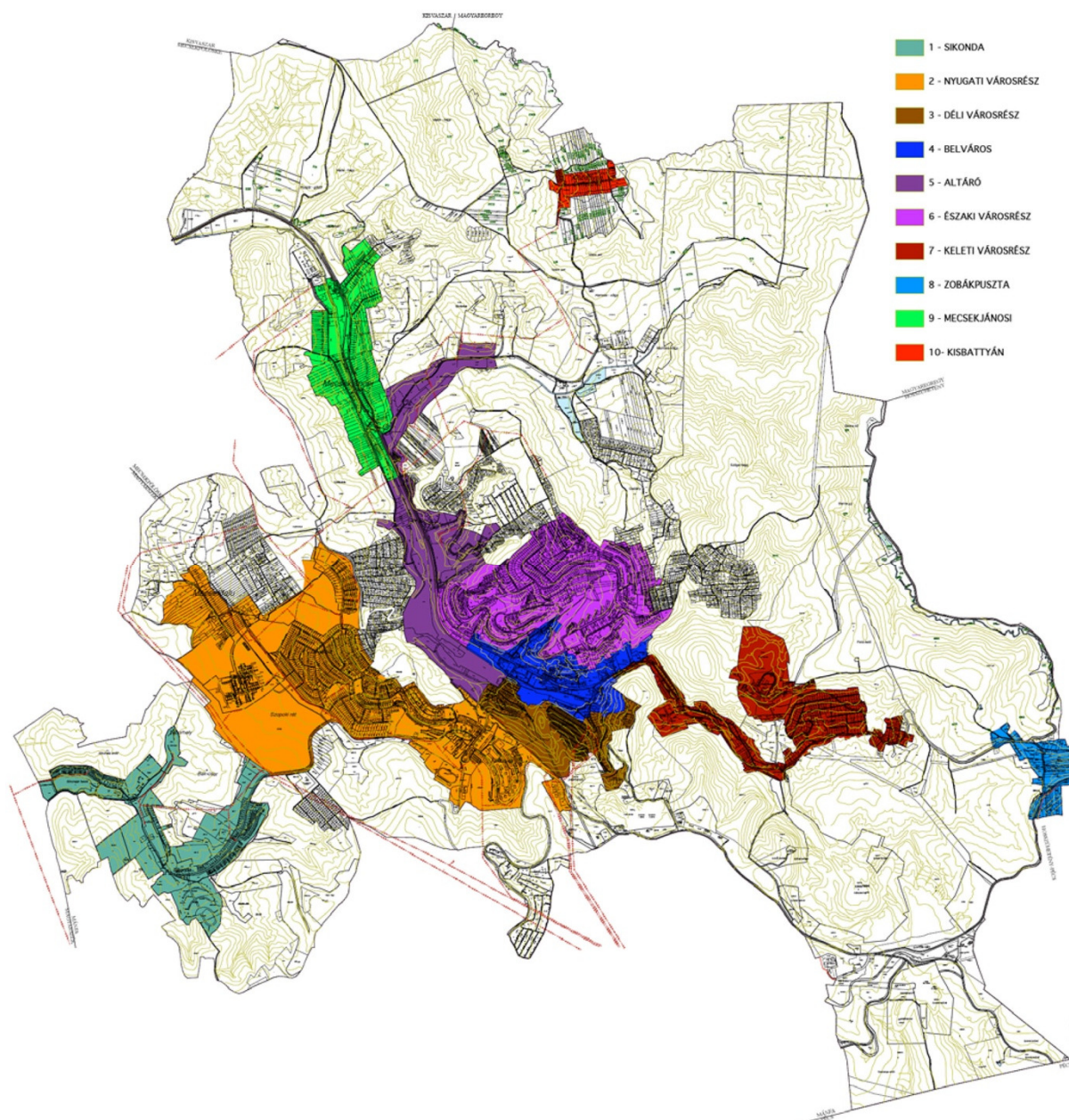
A város léte és szerkezete az 1950 és 1985 közötti erőltetett bányafejlesztés eredménye. A Kaszánya patak kelet-nyugati fő völgyében helyezkedik el a volt bányauzemi területből alakult iparterület és a városközpont, melyeket a szomszédos dombtetőkre települt lakótelepek és családi házas övezetek vesznek körül. Ugyancsak a fő völgyben épült ki - alapvetően a bánya kiszolgálására - a vasút. Az egyes településrészek egymástól elkülönülnek, közöttük széles rézsűk, beépítetlen fás területek találhatóak. A szerkezet hátránya, hogy a városrészek közötti közlekedési kapcsolatok hiányosak, illetve a vasút szétvágja a város északi és déli területét.

A város nem gazdag műemlékek, építészeti értékek terén, ami keletkezésének történetéből következik. Hagyományos értékeket a település helyén egykor állt falvak – Mecsekfalu, Mecskjánosi, Kisbattyán – utcaképei, egyes épületei képviselnek. A város XX. századi történetéből a szoc-reál épületegyüttesek jelentenek védendő értéket, amelyek sajátos jellegzetességet adnak a városnak, annak fejlődéstörténeti jelképei.

A bánya bezárását követő nagy szociális krízist - a megerősödött helyi vállalkozások ellenére - a mai napig nem tudta kiheverni Komló és térsége. A helyben maradt alacsony képzettségű munkaképes korú népességből 800-1000 főt közmunkásként a város hasznosan foglalkoztat. Igazi megoldást azonban a városba települő új vállalkozások jelentenének. Ehhez azonban hiányzik a város megfelelő közúti elérhetősége, valamint a letelepedés megfelelő támogatása. Ezek hiányában a pécsi ipartelepítés adhatna bizonyos segítséget.

Komló város szerkezetileg, városképi arculatában, karakterében és területhasználati jellemzői alapján 10 városrészből áll, amelyek:

- V1. Sikonda
- V2. Nyugati városrész - Kökönyös, Körtvélyes, Dávidföld, Mecsekfalu
- V3. Déli városrész
- V4. Belváros
- V5. Altáró
- V6. Északi városrész – Kenderföld, Somág, Szilvás
- V7. Keleti városrész – Anna akna, Gesztenyész, Zobák akna
- V8. Zobákpuszta
- V9. Mecsekjánosi
- V10. Kisbattyán

1.1-1. ábra: A Városrészek térképi lehatárolása (Forrás: Önkormányzat)

E városrészek részletes elemzése a 2011-es népszámlálás városrészi adatai alapján történt, rámutatva az adott városrészben meglévő legfontosabb demográfiai, társadalmi jellemzőkre, tendenciákra, a funkcióellátottságra, gazdasági jellemzőkre, bemutatva azon területeket, ahol a városrész városon belüli pozíciója, helyzete, ellátottsága erősséget vagy gyengéséget jelez, s megjelölve azon fejlesztési lehetőségeket, amelyek elmozdulást jelenhetnek.

Az egyes városrészek legfontosabb társadalmi kulcsindikátorait és a közöttük lévő különbségeket a következő táblázat mutatja be.

Városrész	Lakónépesség száma	Öregedési index	Felsőfokú végzettségűek aránya (a 25 év feletti korosztályból)	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (15-59 év közötti korosztályból)	Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya
V1 Sikonda.	83	422	12,7	43,9	32,4
V2 Nyugati-városrész	8753	196	10,0	43,9	44,7
V3 Déli-városrész	1504	197	13,9	43,0	42,3
V4 Belváros	2103	295	10,7	40,4	43,9
V5 Altáró	2058	140	4,1	52,2	64,8
V6 Északi-városrész	7236	223	11,2	43,3	41,6
V7 Keleti-városrész	1362	177	7,6	46,5	43,9
V8 Zobákpusztá	95	88	14,3	37,5	31,3
V9 Mecsekjánosi	515	215	8,6	44,7	43,2
V10 Kisbattyán	98	287	10,8	44,8	50,0
Külterület	583	301	4,7	73,5	65,6

1.1-1. táblázat: Az egyes városrészek legfontosabb társadalmi kulcsindikátorai

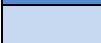
Forrás: KSH, 2011-es népszámlálás

Az egyes városrészekben jellemző és a meghatározó funkciókat az alábbi táblázat foglalja össze.

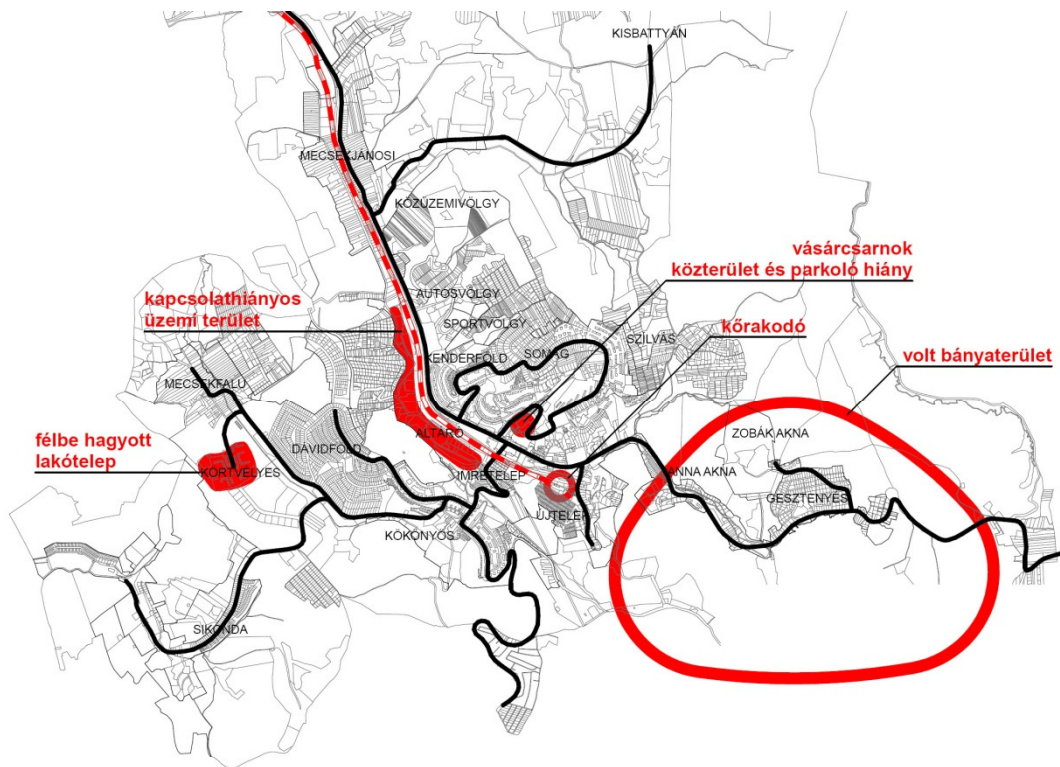
Városrész	Lakó	Mezőgazdasági	Ipari, logisztikai	Kereskedelmi	Turisztikai	Közigazgatási	Egészségügy, oktatás, kultúra	Zöldfelületi	Közlekedési	Sport, rekreáció
V1 Sikonda.										
V2 Nyugati-városrész										
V3 Déli-városrész										
V4 Belváros										
V5 Altáró										
V6 Északi-városrész										
V7 Keleti-városrész										
V8 Zobákpusztá										
V9 Mecsekjánosi										
V10 Kisbattyán										

1.1-2. táblázat: Városrészekre jellemző funkciók

Jelmagyarázat:

	erős, a városrészt alapvetően meghatározó funkció
	egyéb jellemző funkció

A település problématerképét a következő oldalon lévő ábra mutatja be szakterületenkénti bontásban.

1.1-2. ábra: Komló problématerképe

2.1 KOMLÓ VÁROS JÖVŐKÉPE

Az integrált településfejlesztési stratégia - a településfejlesztési koncepcióval és az Európa 2020 stratégiával összhangban - Komló város 2023-ig elérni kívánt fejlesztési céljait határozza meg.

2.1.1 Komló települési jövőképe

Komló város településfejlesztési koncepciója megfogalmazta azt a jövőképet, melyet a város 2030-ra szeretne elérni:

Komló 2030-ban

lakosainak munkát adó, élhető, értékeit tisztelő város, amelynek fenntartható a gazdasága, a társadalma és a környezete.

2.1.2 Átfogó célok

A jövőkép elérés érdekében a Komló város településfejlesztési koncepciója a krízisből és az elzártságból való kitörés érdekében három átfogó fejlesztési célt jelöl ki:

I. A város és vonzáskörzete lakosságának munkát adó gazdasági központ

Külső kapcsolatai az M9-es autópálya és bekötő útja megépítésével tovább bővülnek. A járásnak ma még csak igazgatási kapcsolatban lévő északi települései, a közlekedési kapcsolatok javulásának köszönhetően, Komló valós funkcionális várostérségévé válnak.

A város tudatos és önálló gazdaságpolitikát folytat, bevételei kiszámíthatóak, pénzügyi helyzete stabil, melynek mentén a vállalkozások működése, és a település hosszútávú kiegyensúlyozott fejlődése biztosítható.

Komló - Pécs erőterében - meghatározó gazdasági központtá válik, ahol a gazdaság egyenletes ütemben fejlődik, egyre magasabb számú jól kvalifikált munkaerőt foglalkoztat.

A térség természeti adottságaira alapozva növekszik a megújuló energia felhasználása, így az ipari fejlődés ellenére az energiateljesítmény számottevően nem növekszik. Az erdők kitermelhető faállománya helyben kerül feldolgozásra, ez a város egyik meghatározó ipari ágazatává válik.

A rekreációs turizmusra, valamint a bányászati múltra és a szocialista építészeti emlékekre alapozva, a Sikonda és Gadány adottságait kihasználva a turizmus fejlődik, a város és környezete felkerül Magyarország turisztikai térképére.

Komló sikeresen felépíti saját imázsát, mely a város múltjának megszépült emlékeit és a modern, befogadó várost helyezi előtérbe.

II. Jó színvonalú, fenntartható lakókörnyezet, vonzó városközpont

A hegyek által övezett, változatos morfológiájú és beépítésű város az épített, a természeti és kulturális adottságaira alapozva 2030-ra vonzó környezet az itt élők és az ide látogatók számára egyaránt. Vonzerejét növeli a megújított, barátságos városközpontjával, a rehabilitált lakó- és iparterületeivel, hatékony városüzemeltetéssel, a revitalizált Kaszánya parttal, az egységes hálózatot alkotó esztétikus zöldfelületeivel.

Az úthálózat hiányainak pótlása, a színvonalas, környezetbarát közösségi közlekedés, valamint a kerékpárosoknak és gyalogosoknak kedvező közterületek hatására csökken a gépjárműforgalom, és ezzel a környezetterhelés is.

A környezettudatos és természetbarát szemlélet terjedése rendezett és esztétikus környezetkultúrát eredményez, és erősíteni a helyi identitást.

III. Jövőjében bízó, nyitott, szolidáris fenntartható társadalom

A város népességének a csökkenése megáll, amely nemcsak a pozitív vándorlási különbözetnek köszönhető, hanem elsősorban az egyre magasabb számban helyben maradó fiataloknak, akik perspektívát és pozitív jövőképet látnak Komlóban, és büszkék arra, hogy itt élhetnek. Ezzel párhuzamosan emelkedik a lakosság általános képzettségi színvonala is.

Komló társadalmi jövőképében egy élhető, magas színvonalú infrastruktúrával és közszolgáltatásokkal rendelkező, hagyományaira támaszkodó, valódi közösséggel rendelkező kisváros. A jó életminőség tükröződik a közösségi kapcsolatokban, az itt élők nyitottak egymásra és nyitottak az új attrakciókra mind a kultúra, mind pedig a rekreáció terén. A város közösségi terein aktív társasági élet zajlik, ezeket a város minden korosztálya használja és kihasználja.

A településfejlesztési koncepció hosszútávú céljaiból középtávon három, a koncepcióval teljes mértékben összefüggő átfogó cél rajzolódik ki.

2.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

2.2.1 Tematikus célok

A célrendszer meghatározásánál a funkcionális várostérség-központi szerepkörből adódó problémák, lehetőségek és feladatok feltárása megtörtént, a kialakított célrendszer egyaránt szolgálja a város és vonzáskörzete integrált fejlesztését, részben az ehhez kapcsolódó közös beavatkozások megvalósításával, valamint a városban megvalósítandó, de térségi hatású intézkedések révén. Az együttműködés tekintetében meghatározásra kerültek azon kiemelt területek, ahol közös fellépéssel lehet térségi szinten hatékony és fenntartható, a várostérség (ill. járás) egésze szempontjából előremutató eredményeket elérni, mind a társadalmi, mind a gazdasági, mind a környezeti, mind az intézményi területeken. Mindez az egész térség népességmegtartó erejének javítását, a funkcionális kapcsolatok erősödését és a gazdasági versenyképesség, kooperáció javulását segítheti térségi szinten és az egyes települések esetében egyaránt.

Komló város 2023-ig elérendő, középtávú stratégiai célkitűzései a településfejlesztési koncepció rész céljai alapján az alábbi városi szintű tematikus célok:

T1. A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése

Az M-9 autópálya és csatlakozó útjának megépítését a 66-os útig a 2014-20-as ciklusban szükséges előkészíteni ahhoz, hogy az 2030-ig megvalósítható legyen. Ez a fejlesztés rákapcsolja a várost az országos autópálya hálózatra és lényegesen javítja a város versenyképességét a gazdaság és népességvonzás tekintetében is. Előny továbbá Komló elérhetőségének javulása a járás településeiről, amellyel a város centrum jellege erősödik.

Városon belül és a potenciális vonzaskörzetben a közösségi közlekedés megerősítése elsősorban a munkába járást segíti elő. Hasonló célt szolgál a hivatásforgalmi kerékpárút hálózat kiépítése is a térségben, ahol lehet, összhangban a turisztikai célú hálózattal.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Lobbizás az M9 autópálya, a komlói bekötő útja és a 66-os útra átkötő szakasz előkészítésének befejezéséért
- Az M9 bekötő és a 66-os útra átkötő út városi szakaszának területelőkészítése az Ipari út és Körtvélyes között
- Komlói járás területén a helyközi autóbusz közlekedés munkába járást segítő megerősítése
- Hivatásforgalmi kerékpárút hálózat építése Komló vonzaskörzetében
- Bétai elkerülő út szélesítése, felújítása

T2. Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése

Ipartelepítésre leginkább a Béta aknai út mentén lévő volt bányászati területek alkalmasak, az ehhez szükséges infrastruktúra (út, közmű, energia, hírközlés) kiépítése után. Ezen alapcél mellett, ennek az útnak a használatával elérhető, hogy a kőbánya közúti forgalma a várost elkerülje.

Foglalkoztatást növelő beruházás céljára a Körtvélyes és Mecsekfalva közötti területet érdemes előkészíteni a meglévő adottságok továbbfejlesztésével.

A meglévő út és közműhálózat kiegészítése és korszerűsítése szükséges a meglévő gazdasági területen belül, valamint az Altárói terület kikötése az Ipari útra, amellyel a meglévő lakóterületen keresztül vezető út kiváltása is elérhető. Célszerű az átkötés nyomvonalát összehangolni a dávidföldi átkötéssel és az autópálya bekötő útjával.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A Bétai út menti volt bányászati területek előkészítése ipartelepítés céljára
- Körtvélyesi gazdasági terület kiegészítése és az infrastruktúrájának fejlesztése
- Altárói ipari terület főútjának összekötése az Ipari úttal, ingatlanok vásárlása
- Zobák aknai ingatlan megvásárlása és infrastruktúrával való ellátása
- Nagyrét utcai gazdasági terület alpinfrastruktúrájának fejlesztése
- Önkormányzati tulajdonú belterületi barnamezős területek rehabilitációja (Zobák akna, Altáró, Juhász Gy. u.)

T3. A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése

Elő kell készíteni a meglévő szénvagyon korszerű, környezetbarát felhasználását a Bányászati Klaszter keretében végzett K+F segítségével.

Az idegenforgalom jövedelemtermelő képességének és munkahelyteremtő hatásának növelése a térséggel összehangolt turisztikai csomag kifejlesztését teszi szükségessé. Ennek egyik segítő eleme lehet a turista kerékpárút hálózat, de a hegyi kerékpározás is hazára lelhet a térségben.

Az erdőgazdálkodás és a ffeldolgozó ipar megtelepülésének közös lehetőségeit kihasználva az erdei termék előállítás és a foglalkoztatás egyaránt bővíthet.

A kőbánya továbbra is fontos és hasznos adottság Komló számára, ha környezeti problémáinak felszámolása megtörténik.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A szénvagyon környezetbarát felhasználásának szakmai előkészítése
- A kőszállítás környezetkímélő megoldása
- A ffeldolgozó ipar fejlesztése
- A térséggel összehangolt turisztikai csomag kifejlesztése, a komlói turisztikai potenciál erősítése, kiemelten Sikonda és a Gadány-Kisbattyán körzetében
- A kerékpáros turizmus hálózati infrastruktúrájának kialakítása a térségben
- A hegyi kerékpározás lehetőségének megteremtése

T4. Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel

Komlón nincs megfelelő nagyságú sík terület nagy foglalkoztató letelepítésére és ezért Komló és térsége számára elegendő munkahely létesítésére sem. Komlónak ezért támogatnia kell Péccset egy nagyfoglalkoztató letelepítésében. Ez a foglalkoztató besegítene a komlói térség foglalkoztatásába, és lehetőséget biztosítana szállítói cégek megerősödésére, vagy kialakulására.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Új nagyfoglalkoztató pécsi letelepedésének támogatása a komlóiak foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése céljából
- A szállítói kapcsolatok erősítése a Gépipari Klaszterrel való együttműködésben

T5. Hatékony városüzemeltetés

A hatékonyság növelésének két célja van, egyrészt a költségvetés működési kiadásainak csökkentése, azaz a fejlesztésre fordítható pénzeszközök növelése, másrészt a lakosság terheinek csökkentése. Ennek eszköze lehet a közüzemi vállalatok működési költségének csökkentése, naperőmű park létesítése, az altárói lezárt termálkutak energiájának hasznosítása, az intézmények energiaracionalizálása, de a térségi hatókörű intézmények kihasználtságának növelése is a térségközponti szerep megerősítésével, a vonzáskörzet kiterjesztésével.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Naperőmű park létesítése
- Az altárói lezárt termálkutak energiájának hasznosítása
- Az intézmények (közintézmények, szakiskola, szociális otthon, stb.) és közüzemi vállalatok energiaracionalizálása
- A térségi hatókörű intézmények kihasználtságának növelése
- Biomassza kazán telepítése
- Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések - belterületi vízfolyások rendezése
- Komló ellátatlan területeinek szennyvízcsatornázása és a szennyvíztisztító telep korszerűsítése

T6. A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése

Ez a rész cél magában foglalja az önkormányzati és magántulajdonú lakóépületek érték-növelő, energiahatékony felújítását és a lakótelepek közterületein közösségi terek és funkcionális zöldfelületek kialakítását. Legelsőként a körtvélyesi lakótelep megújítása szükséges.

A lakhatási költségek csökkentésének egyik útja a közüzemek működési hatékonyságának javítása által a fajlagos közüzemi díjak csökkentése, a másik a lakások energiahatékony felújításának támogatása, de tulajdonképpen ide tartozik a színvonalas tömegközlekedés és a kerékpár közlekedés lehetőségeinek megteremtése is, hiszen mindkettő a költséges személygépkocsi használatot csökkenti.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Körtvélyesi lakótelep épületeinek energiahatékony felújítása
- Körtvélyesi lakótelep közterületeinek funkcióbővítése és megújítása
- Lakótelepi közösségi terek, tematikus játszóterek létesítése
- Petőfi tér és a Zrínyi tér környékének közterület-fejlesztése

T7. Vonzó városközpont kialakítása

A cél az, hogy a Kossuth Lajos utca és a felszámolt vasút közötti sáv a 48-as tér és Zrínyi tér közötti szakaszon a közterület teljes keresztmetszetében átrendeződjön úgy, hogy vonzóvá, a közösségi és szabadidős funkciók fogadására alkalmassá váljon.

Ahhoz, hogy ez a cél elérhető legyen, csökkenteni kell a belvárost terhelő gépkocsiforgalom zavaró hatását, biztosítani kell a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedés előnyét a gépjármű forgalommal szemben, és csökkenteni kell a gépjármű-közlekedésre szánt felületek elválasztó hatását.

Ennek érdekében átkötő utakkal javítani kell az úthálózat sajátos, egy pontban összefutó polipos jellegén, valamint a közösségi közlekedés minőségén és elfogadottságán. Több ponton meg kell oldani a vasúton való átjutást. Megoldást kell találni a Kossuth Lajos utca - Berek utca - Pécsi út csomópont páros kapacitásának növelésére. Ki kell alakítani havária utat az előbbi csomópont elkerülésére. Ezután nyílik lehetőség arra, hogy a Kossuth Lajos utca négysávós szakaszán – természetesen a csomópont kivételével – egy sáv a gyalogosok és kerékpárosok számára felszabadítható legyen.

Ide tartozik a buszpályaudvar problémájának a megoldása is. Mivel a vasútállomás nem kerül a Zrínyi tér mellé, és hosszútávon városi érdek a vasút Komlót érintő szakaszának megszüntetése, a buszpályaudvar helyét nem kell a vasútállomáshoz igazítani. Egy új, korszerű, utasbarát pályaudvar helyét a városközpontban kell keresni, de a buszok parkoltatására a központi funkciókat nem zavaró helyet kell találni.

Ezt a bonyolult átalakulást egy átfogó tervben kell pontosítani és ütemeit meghatározni.

A fent meghatározott sávból a piac környéke kiesik, bár ez a terület is a belváros részét képezi. Akut problémája a parkolás megoldatlansága, valamint a piac épületeinek korszerűtlensége és leromlott állaga. A helyzetén mindenféleképp javítani kell, hogy a XXI. század kívánalmainak megfelelhessen.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Átfogó terv készítése a Kossuth Lajos utca és a felszámolt vasút közötti sáv 48-as tér és Zrínyi tér közötti szakaszának közterületfejlesztésére
- A Kossuth Lajos utca Berek utca Pécsi út csomópont páros kapacitásának növelése
- A Kossuth Lajos utca forgalomcsillapítása és az útfelület elválasztó hatásának csökkentése
- A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése a belvárosban
- A használaton kívüli MÁV területek bekapcsolása a városközpontba
- Minőségi zöldfelületek, közösségi terek, sétányok kialakítása, utca és parkoló fásítás
- Új utasbarát buszpályaudvar létesítése
- A piac és vásárcsarnok XXI. századnak megfelelő kialakítása
- Turisztikai attrakció megvalósítása a könyvtár épületében és a KH mögötti területen
- Légópincék hasznosítása

T8. A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése

A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatása rontja a város élhetőségét. Ennek a hatásnak a csökkentését szolgálja az egyéni gépkocsi-közlekedés arányának visszaszorítása a közösségi és nem motorizált közlekedés javára. Az arányok megváltoztatását leginkább a belváros területén kell megoldani, de ha a belvárosi területeken kívül ez a változás nem érvényesül, akkor a gépkocsik beérkeznek a belvárosba.

A célkitűzéshez tartozik a helyi közösségi közlekedés színvonalának emelése, versenyképességének növelése a buszparkjának megújításával, a megálló és az utastájékoztató korszerűsítésével. Szintén ezt a célt szolgálja a kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítása is.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A helyi buszközlekedés színvonalának emelése
- Kerékpárút kiépítése Mecsekjános és Zobákpusztá, valamint a Komló-Sikondai út és a városközpont között
- A főutak elválasztó hatásának csökkentése, a gyalogosok biztonságának növelése

T9. Átkötő és havária utak létesítése

Ez a rész cél összefügg az előző két céllal, hiszen havária útra a Kossuth Lajos út Pécsi úti, Berek utcai csomópontjának havária esetén való elkerülésére van szükség. A közlekedési hálózat polipszerű karjainak az összekötése ugyancsak a belváros tehermentesítését szolgálja.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A Tröszt utca vége és a Zrínyi tér közötti közúti kapcsolat megteremtése
- A Tröszt utca Pécsi út csomópontja és a Templom tér közötti közúti kapcsolat megteremtése

T10. Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózat kialakítása

Azzal, hogy a város több dombra települt, olyan városszerkezet jött létre, amelyben a városrészek között maradtak beépítetlen sávok. Ezek ma többnyire elhanyagolt területek. Ezek rendbetételével és módszeres összekötésével viszonylag könnyen hálózattá rendezhetők. Legtöbb beavatkozást a zöldfelületi rendszer gerince, a város fő völgye, a Kaszánya patak vonala igényel, így kialakulhat a város átszellőzését biztosító rendszer.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A város zöldfelületeinek egységes hálózattá szervezése
- A Kaszánya patak partjának kiszabadítása, a vízpart rehabilitálása, a patak vizének tisztán tartása és a zöldfelületi hálózatba való bekapcsolása
- A város belterületével határos erdőrészek hasznosításának a város szempontjából való felülvizsgálata, megnyitása turisztikai célra
- A Szilvási-völgy bekapcsolása városközpontba, „városligetté” fejlesztése
- Petőfi tér és környezetének megújítása

T11. A népesség csökkenésének megállítása

A város számára nagyon fontos a képzett fiatalok helyben tartása. Ehhez a munkahelyen kívül, megfelelő lakás, szabadidős sportolási és szórakozási lehetőség, közösségi élet, a lakótelepeken és a belvárosban találkozásokra alkalmas terek, jó közösségi közlekedés, és magas színvonalú oktatási-nevelési intézmények szükségesek.

A civil szervezetek és kezdeményezéseik, valamint a versenysport támogatása javítja a lakosság közérzetét, a városhoz kötődését erősíti, ez végső soron az elvándorlást csökkenti.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Sport és szabadidős funkciók fejlesztése
- Helyi középállalatok szakképzett munkaerői számára színvonalas bérlakás biztosítása
- A civil szervezetek és kezdeményezéseinek támogatása
- Közösségformáló, identitást erősítő rendezvények szervezése
- Pályaválasztás, pályaorientáció, foglalkoztatási paktumok
- Munkahelybővítést segítő munkáltatói képzések
- Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések

T12. A szociális ellátó rendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése

A lakosság összetétele a legkedvezőbb forgatókönyvek szerint is még tartósan öregedni fog, a munkanélküliség gyors megszűnésére nem lehet számítani, de a magas nyugdíjjal rendelkező bányászréteg elhalásával is gyengül családjuk anyagi helyzete. Ezek kezelésére a szociális ellátórendszert fel kell készíteni.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A társadalmi struktúra változásához alkalmazkodó ellátórendszerek mennyiségi és minőségi fejlesztése
- Óvodai, bölcsődei intézmény/szolgáltatás infrastruktúrális fejlesztése, eszközbeszerzés
- Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (megyével közösen)
- SZTK épületének felújítása, energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés, eszközbeszerzés
- Idősek Otthonának kapacitás fejlesztése
- Közintézmények akadálymentesítése
- Foglalkoztatási paktumok szervezése a munkanélküliek számára

T13. A társadalmi integráció erősítése

A város belterületén jelenleg is meglévő két szegregációs góc kezelésén kívül meg kell akadályozni a zárkerti területek szegregációba csúszását és a leromlással fenyegető városrészek felzárkóztatását. A település működésekor érvényre kell juttatni a szolidaritás elvét, az esélyegyenlőségi szempontokat, kiemelt figyelmet kell fordítani az egyes esélyegyenlőségi csoportokra (hátrányos helyzetűek, idősek, nők, romák, fogyatékkal élők).

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Antiszegregációs program
- A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló komplex programok
- Különböző társadalmi helyzetű csoportok integrálása
- Térségi közösségi és oktatási programok
- Civil szervezetek támogatása

2.2.2 Területi célok

A középtávú területi célok a városrészek céljaival összhangban kerültek meghatározásra. A célok definiálásánál figyelembe vettük az egyes területi egységek gazdasági, társadalmi jellemzőit és funkcióit.

V1. Sikonda

Sikonda városrész Komló belvárosától 5 kilométerre nyugatra fekszik. Közlekedési feltártsága jó, alig 500 méterre található a 66-os főúttól. Vonzerejét termálfürdője, horgásztava, az érintetlen természet közelsége és az egyedülálló mikroklimája adja. A városrészben – üdülőterületi jellegéből adódóan – humán közszolgáltatási funkciók nem elérhetők.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége **a turisztikai szolgáltatások bővítése a térségi attrakciók összehangolásával és a városrész rekreációs szerepének erősítésével.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A térséggel összehangolt turisztikai csomag kifejlesztése
- A kerékpáros turizmus hálózati infrastruktúrájának kialakítása a térségben
- A város zöldfelületeinek egységes hálózattá szervezése
- Sport és szabadidős funkciók fejlesztése
- Helyi középvezetők szakképzett munkaerői számára színvonalas bérlakás biztosítása
- A civil szervezetek és kezdeményezéseinek támogatása
- A társadalmi struktúra változásához alkalmazkodó ellátórendszerek mennyiségi és minőségi fejlesztése
- Különböző társadalmi helyzetű csoportok integrálása

V2. Nyugati városrész (Dávidföld, Mecsekfalva, Kökönyös, Körtvélyes)

A városrészt alkotó településrészekre a lakófunkció túlsúlya jellemző. A humán közszolgáltatásokkal való ellátottság kedvező, a gazdasági és közösségi funkciók ugyanakkor hiányosan vannak jelen. Körtvélyesen található a bányabezárások miatt leállított, utolsó panelos építésű, befejezetlen lakótelep. A heterogén területeket magában foglaló városrész célja **a közterületek, közösségi terek kialakítása, az életminőség javítása.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Körtvélyesi gazdasági terület kiegészítése és az infrastruktúrájának fejlesztése
- A kökönyösi városrészben lévő Petőfi tér és környezetének megújítása
- Nagyrét utcai gazdasági terület alpinfrastruktúrájának fejlesztése
- A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló komplex programok
- Az M9 bekötő és a 66-os útra átkötő út városi szakaszának területelőkészítése az Ipari út és Körtvélyes között
- Naperőmű park létesítése
- Körtvélyesi lakótelep épületeinek energiahatékony felújítása
- Körtvélyesi lakótelep közterületeinek funkcióbővítése és megújítása
- Komló-Sikondai út-Pécsi utca környéke között kerékpárforgalmi létesítmény kialakítása
- A főutak elválasztó hatásának csökkentése, a gyalogosok biztonságának növelése
- Idősek Otthonának kapacitás fejlesztése, energetikai korszerűsítése
- Lakótelepi közösségi terek, tematikus játszóterek létesítése
- Juhász Gy. utca melletti barnamezős terület rehabilitációja

V3. Déli városrész

A városrészre a magasabb társadalmi státuszú lakosság koncentrációja jellemző. A városrészben található a sajátos hangulatú nyolcutcás bányászkolónia, az úgynevezett Újtelep, amelynek környezete rekonstrukcióra szorul. A városrészben a közműhálózat hiánytalanul kiépített, azonban sem a közösségi, sem a humán közszolgáltatási funkciók nem érhetők el. A településrész fejlesztési lehetőségét **az elérhetőségének javítása jelentheti.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A Tröszt utca Pécsi út csomópontja és a Templom tér közötti közúti kapcsolat megteremtése
- Bétai elkerülő út szélesítése, felújítása
- A főutak elválasztó hatásának csökkentése, a gyalogosok biztonságának növelése
- Közösségi terek, játszóterek kialakítása

V4. Belváros

A Belvárosban a gazdasági, közösségi és közszolgáltatási funkciók széles köre elérhető, de a közlekedési infrastruktúra ugyanakkor fejlesztésre szorul.

A Belváros funkcionális megerősítése érdekében a közlekedési funkciók csökkentése szükséges. A közterületek többségét a járműközlekedés és a parkolás foglalja el, így alig marad hely a gyalogosoknak, és a zöldfelületeknek. Emellett a lehasznált vasút és a környező üzemi területek a belvárosi funkciók elől veszik el a területet. A Kossuth Lajos utca 4 sávját a forgalom nem indokolja, és a gyalogosok számára egy nehezen leküzdhető kellemetlen akadályt jelent. A Berek utca- Pécsi út kettős jelzőlámpája korszerűbb, forgalomfüggő szabályozást igényel. Az elavult buszpályaudvar helyett egy új utasbarát pályaudvarra van szükség, ahol a buszok nem tartózkodnak, csak az utasokat teszik le és veszik fel.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Átfogó terv készítése a Kossuth Lajos utca és a felszámolt vasút közötti sáv 48-as tér és Zrínyi tér közötti szakaszának közterületrendezésére
- A Kossuth Lajos utca Berek utca Pécsi út csomópont páros kapacitásának növelése
- A Kossuth Lajos utca forgalomcsillapítása és az útfelület elválasztó hatásának csökkentése
- A kerékpáros infrastruktúra kiépítése a belvárosban
- A használaton kívüli MÁV területek bekapcsolása a városközpontba
- Minőségi zöldfelületek, közösségi terek, sétányok kialakítása, utca és parkoló fásítás
- Új utasbarát buszpályaudvar létesítése
- A piac és vásárcsarnok XXI. századnak megfelelő kialakítása
- A kőszállítás környezetkímélő megoldása
- A térséggel összehangolt turisztikai csomag kifejlesztése
- Turisztikai attrakció megvalósítása a Városi Könyvtár épületében és a KH mögötti területen
- A Tröszt utca vége és a Zrínyi tér közötti közúti kapcsolat megteremtése
- A Tröszt utca Pécsi út csomópontja és a Templom tér közötti közúti kapcsolat megteremtése
- A Kaszánya patak partjának kiszabadítása és bekapcsolása a zöldfelületi hálózatba
- Egészségügyi és szociális alapellátás infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (Kossuth L. u. 103.)

V5. Altáró (+ Közüzemi völgy, Autós völgy)

Komló gazdasági funkciói egyértelműen az Altáró városrészben koncentrálnak, itt található az Altáró Ipari Park is, melynek jobb kihasználtsága és elérhetősége érdekében közlekedési fejlesztések indokoltak. A városrészben a közműhálózat teljesen kiépített, a felhagyott bányászati és ipari területek elsősorban környezeti szempontból jelentenek problémát. Közösségi és humán közszolgáltatási funkciók a településrészben nem érhetők el. A városrészhez tartozó Sport völgy végén szegregátum alakult ki, aminek a kezelése már megindult.

A városrész jobb kihasználásához **a közlekedési kapcsolatait kell javítani, a vasúton való újabb átjáróval az Ipari út irányába.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Altárói ipari terület főútjának összekötése az Ipari úttal
- Az M9 bekötő és a 66-os útra átkötő út városi szakaszának területelőkészítése az Ipari út és Körtvélyes között
- Önkormányzati tulajdonú belterületi barnamezős területek rehabilitációja, megújítása,
- Az altárói lezárt termálkutak energiájának hasznosítása
- Kerékpárút kiépítése Mecsekjánosi és Zobápuszta között
- Antiszegregációs program
- A Tröszt utca vége és a Zrínyi tér közötti közúti kapcsolat megteremtése
- A Kaszánya patak partjának kiszabadítása és bekapcsolása a zöldfelületi hálózatba

V6. Északi városrész (Somág, Kenderföld, Szilvás)

Az északi városrész lakófunkciójú, a gazdasági funkciót csak néhány kiskereskedelmi üzlet és vendéglátóhely, valamint egy Spar szupermarket jeleníti meg. A városrész közműhálózata még fejlesztésre szorul, csak Szilvás közművesítettsége teljes. A közösségi funkciók közül a sportfunkciók adottak az északi városrészben. A városrész humán közszolgáltatásokkal (egészségügy, szociális ellátás, oktatás) jól ellátott. Szilvásban és Kenderföldön több nagy kiterjedésű közpark is található. A lakótelepek nagy aránya miatt fokozott szükség van minőségi funkcionális zöldfelületekre.

A Kazinczy, Vörösmarty utak környéke szegregációs terület, kezelése feltétlen szükséges.

A városrész fejlesztési lehetőségét **közösségi terek kialakítása és a városközponttal való elérhetőség javítása** jelentheti.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Kerékpárút kiépítése Mecsekjánosi és Zobákpusztá között
- Antiszegregációs program
- A Tröszt utca vége és a Zrínyi tér közötti közúti kapcsolat megteremtése
- A szilvási völgy bekapcsolása városközpontba, „városligetté” fejlesztése
- Lakótelepi közösségi terek, tematikus játszóterek létesítése

V7. Keleti városrész (Gesztenyés, Zobák-akna, Anna-akna)

Gesztényést kertvárosias beépítés jellemzi, körben erdők határolják. A lepusztult és elhagyott Zobák-akna és környezete rendkívül rossz településképi elem. Feltételezhetően nem kármentesített szennyező források vannak pl.: volt Anna-akna területén. A kőbánya és a kőszállítás komoly légszennyező forrás.

A keleti városrészben a lakófunkció mellett az ipari-gazdasági funkció is jelen van, bár a szénbányászat visszaesése után már csak a kőbányászat jelentős a városrészben. A városrészben a közműhálózat hiánytalanul kiépített, a területet a helyi tömegközlekedési hálózat két vonala is érinti. A településrészen a közösségi és humán közszolgáltatási funkciók csak részben érhetők el: sportolási lehetőség biztosított, illetve óvoda és idősok otthona működik, egészségügyi ellátásra helyben nincs lehetőség, csak a belvárosban. A városrésze az alacsony státuszú lakónépesség magas aránya jellemző.

A településrész fejlesztési célja **a közösségi terek és zöldfelületek fejlesztése, a kőszállítás zavaró hatásainak mérséklése a szegregálódás csökkentése érdekében.**

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A kőszállítás környezetkímélő megoldása
- Kerékpárút kiépítése Mecsekjánosi és Zobákpusztá között
- Antiszegregációs program
- A Kaszánya patak partjának kiszabadítása és bekapcsolása a zöldfelületi hálózatba
- Önkormányzati tulajdonú belterületi barnamezős területek rehabilitációja, megújítása,

V8. Zobákpusztza

Zobákpusztza a keleti városrésztől 2 kilométerre fekszik, harmadrendű közúton közelíthető meg. A városrésze a lakófunkció jellemző. Méretéből adódóan a településrészen a közszolgáltatások hiányosak, így a legfontosabb jövőbeli cél a **közösségi és humán közszolgáltatási funkciók kiépítése**. A városrész közműhálózata a vezetékes földgázhálózat kivételével kiépített.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Közösségi és humán közszolgáltatási funkciók fejlesztése
- Kerékpárút kiépítése Mecsekjánosi és Zobákpusztza között

V9. Mecsekjánosi

A falusias jellegű Mecsekjánosi elsősorban lakófunkciójú, de a Hídépítő Zrt. jelentős gazdasági tényező. A városrészben a közműhálózat hiánytalanul kiépített, a területet a helyi tömegközlekedési hálózat több vonala is érinti. A településrészen a **közösségi és humán közszolgáltatási funkciók** csak részben érhetők el, célul tűzhető ki azok **kiépítése**. A városrész közútjai terheltek és a kiskereskedelmi egységek is csak korlátozott számban vannak jelen.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Kerékpárút kiépítése Mecsekjánosi és Zobákpusztza között
- A Kaszánya patak partjának kiszabadítása és bekapcsolása a zöldfelületi hálózatba
- Közösségi és humán közszolgáltatási funkciók fejlesztése

V10. Kisbattyán

Kisbattyán városrész lakófunkciójú, méretéből adódóan közösségi és humán közszolgáltatási funkciók nem érhetők el helyben. A városrész közműhálózata a csatornahálózat kivételével kiépített, de **úthálózata felújításra szorul**. A sajátos hegyi falu milió értékeit egyre többen fedezik fel.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Kisbattyáni út felújítása

Külterület

A külterület nagy részét a bányászok számára kialakított kiskertek hétvégi házas beépítése a jellemzi. Az előregedett, alacsony képzettségi színvonalú lakosság külterületekre történő kiköltözése az utóbbi években felerősödött, amely az alacsony státuszú, képzetlen, kedvezőtlen foglalkoztatottsági és lakhatási körülmények között élő népesség koncentrációját eredményezte. Két kiskertes övezetben - Cseresznyákban és a Dávidföldi kertekben - lakó emberek halmozottan hátrányos helyzetben vannak. **A szegregátumok kezelése** közeljövőben szükségessé válik.

A gadányi tavak környéke a Mecsekjánosi kastély és a crosspálya fejlesztési lehetőséget kínál.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A Bétai út menti volt bányászati területek előkészítése ipartelepítés céljára
- A város belterületével határos erdőrészek hasznosításának a város érdekében való felülvizsgálata
- Kisbattyáni út felújítása
- Bétai elkerülő út felújítása, szélesítése

2.3 A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését. A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

Tematikus célok		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9-	V10	kül
T1.	A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése											
T2.	Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése											
T3.	A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése											
T4.	Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel											
T5.	Hatékony városüzemeltetés											
T6.	A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése											
T7.	Vonzó városközpont kialakítása											
T8.	A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése											
T9.	Átkötő és havária utak létesítése											
T10.	Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása											
T11.	A népesség csökkenésének megállítása											
T12.	A szociális ellátó rendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése											
T13.	A társadalmi integráció erősítése											

2.3-1. táblázat: A tematikus és területi célok közötti összefüggések

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat

3 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

3.1 A STRATÉGIAI CÉLOK ÉS PROJEKTEK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az ITS, mint operatív jellegű stratégia, tartalmazza azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (projektek illetve programok) indikatív listáját, amelyek a célok eléréséhez szükségesek. Az ITS operatív jellege nem jelenti ugyanakkor azt, hogy annak kidolgozottan és részletekbe menően, vagy akár, hogy teljes körűen kellene tartalmaznia a kitűzött céljai elérése érdekében megvalósítandó projekteket. Fontos azonban annak szem előtt tartása, hogy a stratégia céljaihoz kapcsolódóan a megvalósítás fázisában reális lehetőség legyen konkrét projektek megvalósítására, és, hogy az előkészítettség különböző fázisaiban levő projektelképzelések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban szolgálják a stratégia céljainak elérését. Az ITS során az alábbi projekt típusokat azonosítottuk:

- **A kulcsprojektek** azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének. A kulcsprojekt nem feltétlenül integrált projekt, de célszerű, ha a kulcsprojekthez további, projektek kapcsolódnak.
- **A hálózatos projekt** több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed, valamint a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik. A hálózatos projekt lehet integrált projekt, ez esetben az együttműködő projektelemek különböző jellegűek, más-más megvalósítójuk van.
- **Az akcióterületi projektek** egymással szinergikus hatást fejtenek ki az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen. Az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra, és volumenük, valamint várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések, amelyek egy adott városrész vagy a város egésze számára lényegesek.

	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1.				
T2.				
T3.				
T4.				
T5.				
T6.				
T7.				
T8.				
T9.				
T10.				
T11.				
T12.				
T13.				

3.1-1. táblázat: A projektek, projektcsomagok és tematikus célok kapcsolata

Az egyes projektek, projektcsomagok és tematikus célok kapcsolatát a fenti ábra szemlélteti.

3.2 KULCSPROJEKTEK

Komló 2015-2023 közötti időszakra vonatkozó kulcsprojektjei – amelyek a középtávú célok elérése érdekében megfogalmazott legfontosabb beavatkozások – az alábbiak:

3.2.1 . *Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése (K1)*

A projekt fejlesztési célja a városi és városkörnyéki lakosság foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése. A kulcsprojekt hozzájárul Komló népességmegtartásához, a helyi foglalkoztatás erősítéséhez, amely elősegíti a városban keletkezett jövedelem arányának növekedését is. Mindez együttesen a kereskedelmi-szolgáltató szektor megerősödését eredményezi.

A kulcsprojekthez kapcsolódó projektelemek:

- A Bétai út menti volt bányászati területek előkészítése ipartelepítés céljára
A projekt tartalmazza a cca. 6 km-es út felújítását korszerűsítését, a területek közművel való ellátását, csapadékvíz elvezető árok rendbetételét, műtárgyak szükség szerinti felújítását, a terület kármentesítését, az erdő kivágását és más területen való visszapótlását, a kőbánya Bétai úti kijáratának megépítését.
- Gazdasági terület bővítés és infrastruktúra fejlesztés
Ez a projektelem magában foglalja új gazdasági terület kialakítását a lakótelep és Mecsekfalu között, és a lakótelep és a Sikondai út közötti kialakuló gazdasági terület belső összekötő útjának kiépítését közművekkel együtt.
- A vásárcsarnok és a piac területének teljes rekonstrukciója a helyi gazdaságfejlesztés keretében (része az AT1 akcióterületnek)
- Önkormányzati tulajdonú belterületi barnamezős területek rehabilitációja, megújítása: az épületek részleges, vagy teljes elbontását követően a terület gazdaságélénkítő, illetve közösségi célú hasznosítása, különösen a Zobák akna területén (része az AT4 akcióterületi projektnek), illetve a Juhász Gy. utcában (része az AT2 akcióterületi projektnek).
- Zobák aknai ingatlan megvásárlása és infrastruktúrával való ellátása (része az AT4 akcióterületnek)
- Altárói iparterület közlekedési kapcsolatainak kiegészítése és ingatlanok vásárlása
Az Altárói út vasúton keresztüli kikötése az Ipari útra.
- Nagyréti utcai gazdasági terület alpinfrastruktúrájának fejlesztése (része az AT3 akcióterületnek)
- Fafeldolgozó ipar fejlesztése
- A kőszállítás környezetkímélő megoldása
- Ipari parkok, iparterületek fejlesztése: A Körtvélyesi 1545/18 hrsz-ú út melletti gazdasági és különleges terület alpinfrastruktúra fejlesztése (része az AT3 akcióterületnek)

3.3 HÁLÓZATOS PROJEKTEK

Komló 2015-2023 közötti időszakra vonatkozó hálózatos projektjei – amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, hasonló jellegű projektelemből állnak, és a város jelentős részére kiterjednek – az alábbiak:

3.3.1 Hatékony városüzemeltetés (H1)

A program célja a város még ellátatlan területeinek bekapcsolás a közüzemi hálózatba, az elavult közműhálózati elemeinek rekonstrukciója, a csapadékvíz elvezető rendszer korszerűsítése, az optikai hálózat kihasználtságának növelése, szennyvíz tisztító korszerűsítése (a beruházás KEOP forrásból támogatást nyert). Ennek a projektemnek a keretében naperőmű park létesül, megtörténik a biomassza erőmű kapacitás bővítése és az altárói termálkutak energiájának hasznosítása is.

A hálózat projektelemei:

- Naperőmű park létesítése
- Az altárói lezárt termálkutak energiájának hasznosítása
- Biomassza kazán telepítése
- Megújuló energia felhasználása a közüzemi cégek hatékonyságának növelése, azaz:
 - 12 db önkormányzati intézmény napelemes korszerűsítése
 - Szakiskola hőszigetelése nyílászárócseréje és Komlói Bányász Sport Kör 2 db létesítményének korszerűsítése
 - Egészségügyi és szociális alapellátást biztosító épületkorszerűsítések
- Szent Borbála Szociális Otthon intézményeinek fejlesztése megújuló energia felhasználással
- Teleülési és térségi jelentőségű szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése:
 - Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
 - Kossuth L. u. 103. alatti SZTK épület felújítása, energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés, eszközbeszerzés (része az AT1 akcióterületi projektnek)
 - Óvodai, bölcsődei intézmények és szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, ehhez kapcsolódó eszközbeszerzés
- A térségi hatókörű intézmények kihasználtságának növelése
- Belvízrendezés, belterületi vízfolyások rendezése
- Komló város ellátatlan területeinek szennyvízcsatornázása és a szennyvíztisztító telep korszerűsítése

3.3.2 Lakótelep közterületfejlesztése (H2)

A lakótelepek élhetőségében fontos szerepet játszanak az épületeket körbefogó, önkormányzati tulajdonban lévő tömbtelken lévő zöldfelületek, utak, járdák, közterek. Ezek megújítása a lakótelepek lakhatási színvonalának csökkenését, a terület szlömösödését akadályozzák meg.

A kapcsolódó projektelemek:

- Petőfi tér környékének közterületfejlesztése, környezetének megújítása (a projekt AT2 Akcióterületi projektként is definiálható)
- Közösségi terek, funkcionális zöldfelületek kialakítása
- Körtvélyes városrész épületeinek korszerűsítése, közterületek megújítása, infrastruktúra fejlesztés, parkolók bővítése, térfelügyelő rendszer kiépítése (része az AT3 akcióterületnek)

3.3.3 Az egyéni gépkocsi-közlekedés arányának visszaszorítása a közösségi és nem motorizált közlekedés javára (H3)

Ennek a hálózatos projektnek a célja a gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése. Ezt szolgálja az egyéni gépkocsi-közlekedés arányának visszaszorítása a közösségi és nem motorizált közlekedés javára

A kapcsolódó projektelemek:

- A helyi buszközlekedés színvonalának és versenyképességének emelése
A projektelem tartalmazza, a buszpark megújítását, a megállók és utastájékoztató korszerűsítését, a Munkácsy út buszközlekedésre alkalmassá tételét.
- Kerékpárutak építése: A projektelem tartalmazza a Sikonda és a Belváros közötti kerékpáros útvonalat, a kerékpártárolás feltételeinek javítását az intézmények és üzemek környezetében, továbbá kerékpáros közlekedéssel kapcsolatos szemléletformáló kampány lebonyolítását. Távlati célként a Mecsekjánosi és Zobákpusztai közötti út is megjelenik.
- A főutak elválasztó hatásának csökkentése, a gyalogosok biztonságának növelése: A projektelem tartalmazza a főutak mentén zebrák és az átkelést segítő gyalogos szigetek létesítését, valamint forgalomlassító megoldások kialakítását.
- A Városközpont forgalomcsillapítása: csökkenteni kell a belvárost terhelő gépkocsiforgalom zavaró hatását, biztosítani kell a környezetkímélő alternatív közlekedés előnyét az egyéni gépjármű forgalommal szemben, és csökkenteni kell a gépjármű-közlekedésre szánt felületek elválasztó hatását. (részbe az AT1 Akcióterületi projektnek is)
- A városkörnyéki településekből a munkába járás segítése: A projektelem tartalmazza a helyközi közösségi közlekedés versenyképességének emelését, és hivatásforgalmi kerékpározás feltételeinek javítását.
- Kisbattyáni út felújítása

3.3.4 Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása (H4)

Ennek a hálózatnak a célja a városi környezet gazdagabbá, egészségesebbé, élhetőbbé tétele mellett, a város átszellőzésének biztosítása.

A hálózathoz kapcsolódó projektelemek:

- A város zöldfelületeinek egységes hálózattá szervezése
- A Kaszánya patak partjának kiszabadítása és bekapcsolása a zöldfelületi hálózatba
- A város belterületével határos erdőrészek hasznosításának felülvizsgálata
- A szilvási völgy „városligetté” fejlesztése és bekapcsolása városközpontba

3.3.5 Turisztikai potenciál erősítése (H5)

Komló jövőbeni gazdaságszerkezetének alakulását a turizmusban betöltött szerepe döntően meghatározhatja. Természeti környezete és adottságai ökoturisztikai célponttá tehetik a várost, amelyet térségi összefogással, jól szervezett turisztikai menedzsment tevékenységgel tovább lehet erősíteni.

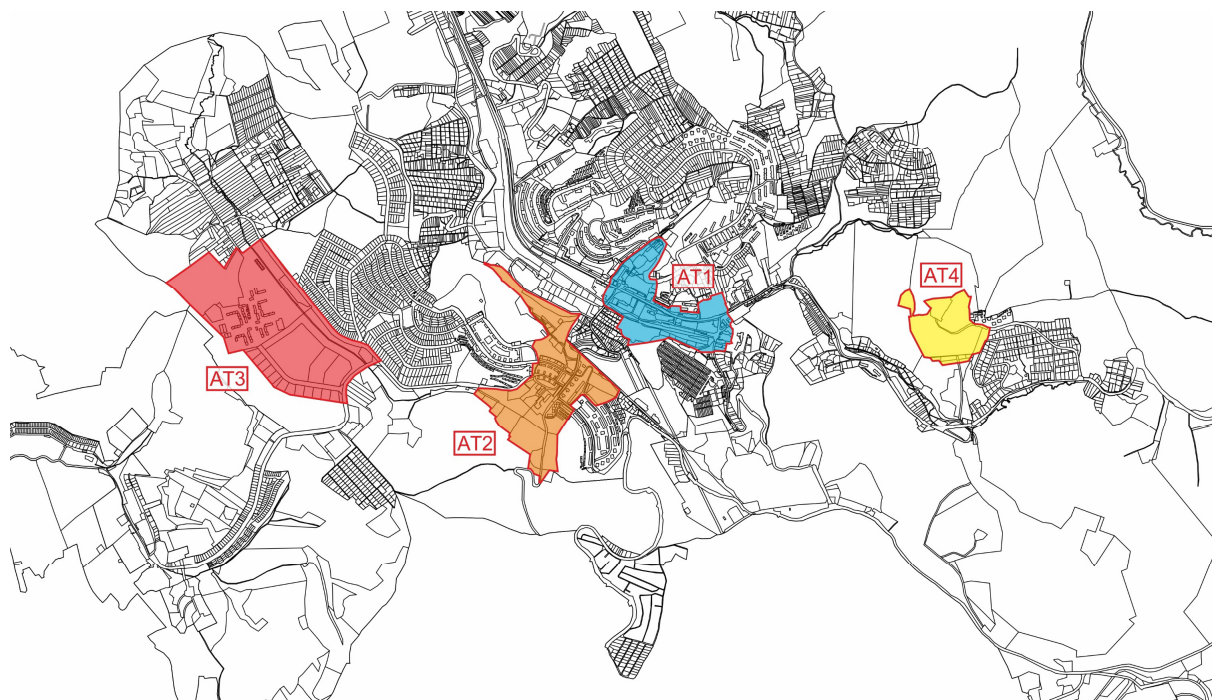
A hálózathoz tartozó projektelemek:

- Városi Könyvtár épületében és a KH mögötti területen turisztikai attrakció megvalósítása (része az AT1 Akcióterületi projektnek is)
- Ökoturisztikai központ fejlesztése
- Kerékpárút építése Sikonda és városközpont között
- Kerékpárút kiépítése Mecsekjánosi és Zobákpuszta között

3.4 AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK

3.4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületeken végbemenő fejlesztések egymással összehangoltan valósulnak meg, egymást kiegészítik, segítik, feltételezik.

3.4-1. ábra: Komló területén lehatárolt akcióterületek

- **AT1 - Városközpont:** a beavatkozások célja a belváros forgalmi terhelésének csökkentése, a környezetkímélő közlekedési módok előtérbe helyezése, valamint a központi terület szolgáltatási színvonalának emelése, ezáltal élhető és fenntartható Városközpont kialakítása, azaz:
 - funkcióbővítés
 - közlekedésfejlesztés
 - zöldfelület-rendezés
- **AT2 - Petőfi tér:** Kökönyös városrész központi területének és közvetlen környezetének megújítása, a közösségi, szabadidős és gazdasági funkciók megtelepítése, azaz:
 - funkcióbővítés
 - zöldterület-rendezés, -fejlesztés
 - barnamezős terület rehabilitációja
- **AT3 – Körtvélyes:** A félbe maradt, részben leromlott lakótelepi területen a tervezett beavatkozások célja egy olyan komplex rehabilitáció, amely a lakóterület megújítása mellett, gazdasági területek fejlesztése révén munkahelyeket is létesít, azaz:
 - szociális városrehabilitáció
 - funkcióbővítő városrehabilitáció

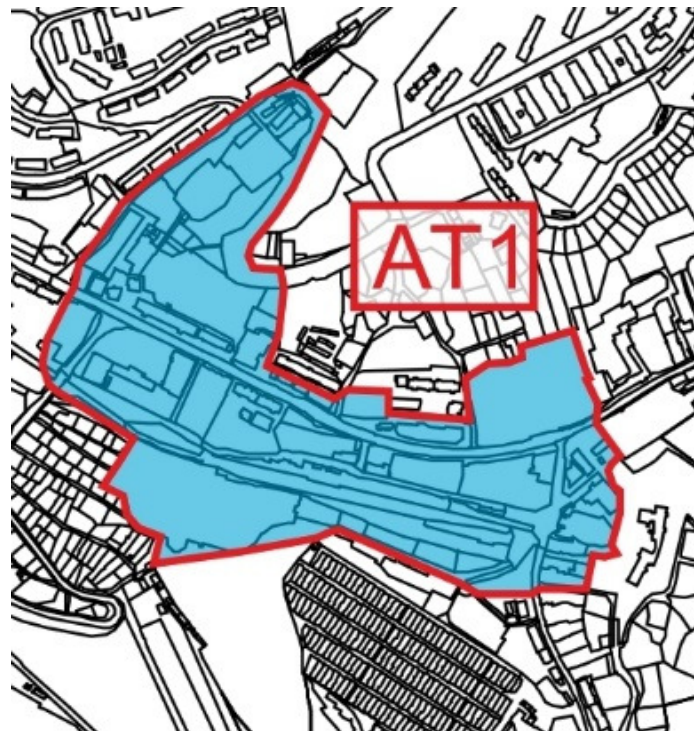
- zöldfelületi rendezés
- gazdasági területek bővítése, alpinfrastruktúrával való ellátása
- **AT4: Zobák akna** (0244/2, 0244/3, 0244/4, 0244/5 hrsz): A barnamezős területek rehabilitációja

3.4.2 Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása

1. akcióterület: Városközpont (AT1)

A Városközpont akcióterület a Berek utca-Szilvási út-Városház tér-Kossuth Lajos utca-48-as tér-Templom tér – Eszperantó tér által felölelt területet foglalja magában. A beavatkozások célja, hogy a városközpont vonzóná, közösségi és szabadidős funkciók fogadására alkalmassá váljon.

Ahhoz, hogy ez a cél elérhető legyen, csökkenteni kell a belvárost terhelő gépkocsiforgalom zavaró hatását, biztosítani kell a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedés előnyét a gépjármű forgalommal szemben, és csökkenteni kell a gépjármű-közlekedésre szánt felületek elválasztó hatását. Mindezek mellett törekedni kell a Belváros szolgáltatásokkal való ellátottságának növelésére, a szolgáltatási színvonal emelésére.

3.4-2. ábra: Városközpont

Az alábbi projektelemek a cél elérésének együttes feltételei:

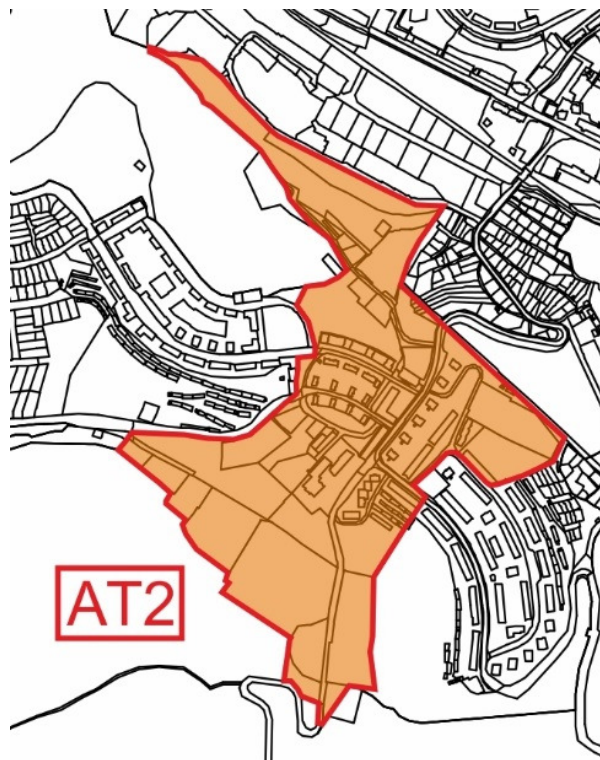
- A projektelemek koordinálását segítő terv készítése
Átfogó terv készítése a Városház közterületeinek fejlesztésére és a megvalósítás ütemezésére
- Közlekedést, közlekedésfejlesztést érintő beavatkozások (részbe a H3 hálózatos projektnek is):
 - A Kossuth Lajos utca Berek utca Pécsi út csomópont páros kapacitásának növelése
 - A Kossuth Lajos utca forgalomcsillapítása és az útfelület elválasztó hatásának csökkentése
 - A kerékpáros infrastruktúra kiépítése a belvárosban
 - Új utasbarát buszpályaudvar létesítése: Egy új korszerű, utasbarát pályaudvar helyét a városközpontban kell keresni, de a buszok parkoltatására a központi funkciókat nem zavaró helyet kell találni.
 - Havária út létesítése: A Kossuth Lajos utca Berek utca Pécsi út csomópont párosán halad keresztül a város majdnem egész forgalma. Ennek valamilyen okból működésképtelenné válása esetére kínál megoldást a havária út. Nyomvonalának egyrészt kapcsolatot kell teremteni a Tröszt utca Pécsi út csomópontja és a Templom tér között, másrészt a Tröszt utca vége és a Zrínyi tér között.
- Területrendezés, zöldfelület-rendezés
 - A használaton kívüli MÁV területek bekapcsolása a városközpontba
 - Minőségi zöldfelületek, közösségi terek, sétányok kialakítása, utca és parkoló fásítás
- Szolgáltatások fejlesztése:
 - Kossuth L. u. 103. alatti SZTK épület felújítása, energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés, eszközbeszerzés (részbe a H1 hálózatos projektnek is)
 - Városi Könyvtár épületében és a KH mögötti területen turisztikai attrakció megvalósítása (részbe a H5 hálózatos projektnek is)
 - A vásárcsarnok és a piac területének teljes rekonstrukciója (részbe a K1 kulcsprojektnek is)
 - Légópincék hasznosítása

A **tervezett fejlesztések hatására** csökken a belváros zsúfoltsága, a főközlekedési utak elválasztó hatása. Egységes zöldfelületi rendszer jön létre, amely növeli a városközpont attraktivitását. A funkcióbővítő beavatkozások révén bővül a város szolgáltatási palettája, amely mind a helyiek, mind a térségben lakók és Komlóra látogatók számára pozitív változást eredményez.

2. akcióterület: Petőfi tér (AT2)

A terület az Altáró utca – belterület – Juhász Gy. utca – Nagy László utca – Móricz zs. utca – Mecsekfalui út – belterületi határ – erdő (1239/36 hrsz) – Jó szerencsét utca – Vájáriskola utca – Bányász utca – Radnóti utca – üzemi terület (1053 hrsz). által határolt városrészt foglalja magában. A tervezett beavatkozások célja, hogy a Nyugati városrész – elsősorban Kökönyös – és annak központi területe vonzóvá, közösségi, szabadidős és gazdasági funkciók fogadására alkalmassá váljon.

Ahhoz, hogy ez a cél elérhető legyen, a jelenleg alulhasznosított közösségi területeket, zöldfelületeket meg kell újítani és egységes rendszerbe kell szervezni. Az akcióterület északi-északnyugati részén található barnamezős területet alkalmassá kell tenni gazdasági jellegű funkciók fogadására, valamint ezt kiegészítve, közösségi jellegű hasznosításra.

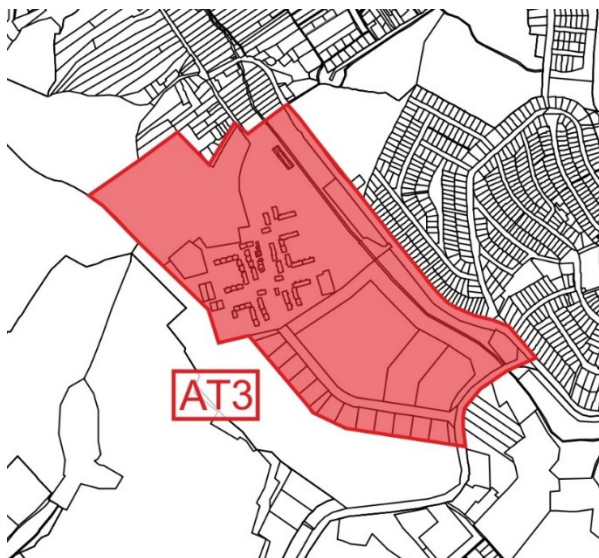
3.4-3. ábra: Petőfi tér

A fenti célok elérése érdekében az alábbi főbb beavatkozások megvalósítása javasolt:

- Önkormányzati tulajdonú belterületi barnamezős területek rehabilitációja, megújítása: az épületek részleges, vagy teljes elbontását követően a terület gazdaságélénkítő, illetve közösségi célú hasznosítása a Juhász Gy. utca végén lévő területen (részbe a K1 kulcsprojektnek)
- Petőfi tér környékének közterületfejlesztése, környezetének megújítása:
 - Zöldövezet megújítása,
 - rekreációs zöldterületek kialakítása,
 - csapadékvíz hasznosítása,
 - gazdaságélénkítő tevékenység
 - közösségi célú fejlesztések (a projekt H2 hálózatos projekt része)

A **tervezett fejlesztések hatására** Kökönyös központi területe teljesen megújul. Olyan közösségi, szabadidős és gazdasági funkciók telepednek meg a Petőfi téren és környékén, amely vonzóvá teszi a városrészt. Ezt a hatást a barnamezős területek rehabilitációja tovább erősíti.

3. akcióterület: Körtvélyes (AT3)

3.4-4. ábra: Körtvélyes

Az akcióterület a Mecsekfalui út – Sikondai út – Mecsekfalu és a dél-nyugati belterületi határvonal által közrefogott területet jelenti és jellemzően a körtvélyesi, félbe maradt lakótelepet, valamint a mellette elhelyezkedő gazdasági funkciójú területeket fedi le. A beavatkozások célja egy olyan komplex rehabilitáció, amely a lakóterület megújítása mellett munkahelyeket is létesít az akcióterületen.

Az akcióterületen található ipari területek alpinfrastruktúrájának megújításával gazdasági funkciók megtelepedése várható, amely további munkalehetőséget teremt mind a városrész, mind a város és térsége lakosai számára.

Az akcióterülethez kapcsolódó projektelemek:

- **Lakóterület megújítás – Leromlott városi területek rehabilitációja:** Ez a projektlem magában foglalja Körtvélyes önkormányzati és magántulajdonú lakóépületek értéknövelő, energiahatékony felújítását és a lakótelep közterületeinek megújítását, közösségi terek és funkcionális zöldfelületek kialakítását, parkolóhelyek bővítését, térfigyelő rendszer kiépítését. (része a H2 hálózatos projektnek is):
 - Körtvélyesi lakótelep épületeinek energiahatékony felújítása
 - Körtvélyesi lakótelep közterületeinek funkcióbővítése és megújítása
 - Lakótelepi közösségi terek, zöldfelületek, tematikus játszóterek létesítése
- **Gazdasági terület bővítés és infrastruktúra fejlesztés:** Ez a projektlem magában foglalja új gazdasági terület kialakítását a lakótelep és Mecsekfalu között, és a lakótelep és a Sikondai út közötti kialakuló gazdasági terület belső összekötő útjának kiépítését közművekkel együtt. A tervezett beavatkozás érinti a Nagyrét utcai gazdasági terület alpinfrastruktúrájának fejlesztését is (része a K1 kulcsprojektnek)

- Ipari parkok, iparterületek fejlesztése: Körtvélyesi 1545/18 hrsz-ú út melletti gazdasági és különleges terület alapinfrastruktúra fejlesztése (része a K1 kulcsprojektnek is)
- A körtvélyesi város rehabilitációjához kapcsolódó — társadalmi együttműködést erősítő — komplex programok: Az akcióterület fejlesztésénél lényeges, hogy ne csak infrastrukturális, beruházási jellegű fejlesztések valósuljanak meg, hanem a helyi társadalom is aktívan részt vegyen környezetének megújításában. A helyi közösségek mozgósítása elősegíti az identitás erősödését, nő a városrészhez való kötődés, valamint hozzájárul a társadalmi kohézió erősítéséhez is.

A **tervezett fejlesztések hatására** csökken a Körtvélyesről elköltözők száma. A leromlott lakóterületek fejlesztése hozzájárul a szegregációval veszélyeztetett területek felszámolásához, közösségi és gazdasági funkciók megtelepedéséhez.

4. akcióterület: **Zobák-akna**

A fejlesztéssel a 0244/2, 0244/3, 0244/4, 0244/5 hsz-ú ingatlanok érintettek.

3.4-5. ábra: **Zobák-akna**

A lepusztult és elhagyott Zobák-akna és környezete rendkívül rossz településképi elem, ahol feltételezhetően nem kármentesített szennyező források vannak. Az akcióterület fejlesztési célja az egykori bányaterület rehabilitációja, a közösségi terek és zöldfelületek fejlesztése.

- Kerékpárút kiépítése Mecsekjánosi és Zobápuszta között (része a H3 hálózatos projektnek)
- Zobák aknai ingatlan megvásárlása és infrastruktúrával való ellátása (része a K1 kulcsprojektnek)
- Önkormányzati tulajdonú a barnamezős területek rehabilitációja, megújítása, épületek részleges, vagy teljes elbontását követő, gazdaságélénkítő, illetve közösségi célú hasznosítása.

A **fejlesztés hatására** csökken a város alulhasznosított területeinek száma és az egykori bányaterület megújításával a déli városrészen funkcióbővülés is megvalósul.

3.5 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZJE SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ

A kulcsprojektek, hálózatos, illetve akcióterületi projekteken kívül azonosításra kerültek egyéb, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között a beruházási jellegű beavatkozások (E-B) mellett soft elemek (E-S) is szerepelnek.

Vízminőség javítása (E-B1)

Komló keleti részét a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete érinti, amely a Gesztenyés városrészt és a Macskalik-patak völgyét is magába foglalja. Ezeken a területeken a felszín alatti vizek védelméről szóló 2019/2004. (VII.21.) Korm. rendeletet kell figyelembe venni.

A beavatkozás keretében Mánfa és Ligeti vízbázison 7 db víztermelő kút felújítása, 2 db új kút létesítése; a vízkezelési technológia fejlesztése; valamint a meglévő ivóvízhálózat rekonstrukciója valósul meg.

Humán ellátások infrastruktúrájának fejlesztése (E-B2)

A humán ellátórendszer épületei nem felelnek meg a XXI. század követelményeinek, amelyek mára a szolgáltatások színvonalának növelését, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést is korlátozzák. Az ellátórendszer fejlesztésénél figyelembe kell venni a társadalmi-demográfiai prognózisokat, amelyek a népesség további elöregedésével számolnak. Ez egyrészt az egészségügyi intézmények túlterheltségét, másrészt az Idősek Otthonának kapacitásgondjait eredményezheti.

A beavatkozás révén javul a szociális és egészségügyi ellátás színvonala. Az intézmények egészségi állapottól függetlenül mindenki számára elérhetővé válnak.

Tervezett projektek:

- Közintézmények akadálymentesítése
- Idősek Otthonának kapacitás fejlesztése
- A társadalmi struktúra változásához alkalmazkodó ellátórendszerek (egészségügy, oktatás, szociális ellátás) mennyiségi és minőségi fejlesztése:
 - Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (része a H1 hálózatos projektnek)
 - Kossuth L. u. 103. alatti SZTK épület felújítása, energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés, eszközbeszerzés (része a H1 hálózatos és AT1 akcióterületi projektnek)
 - Óvodai, bölcsődei intézmény/szolgáltatás infrastrukturális fejlesztése, eszközbeszerzés (része a H1 hálózatos projektnek)

Társadalmi kohézió és városi identitás erősítése, foglalkoztatás növekedésének elősegítése (E-S1)

A fejlesztés célja a helyi közösségek megerősítése. Ehhez javítani szükséges az egyének motiváltságát, illetve az emberi kapcsolatok színvonalát. Közösségi szinten segíteni kell a közösségek összetartó erejének növelését, a civil aktivitás fokozását. A természeti, az épített és a kulturális örökség védelme, megőrzése és megismertetése a külvilággal a komlói emberek közös ügye, amely nagymértékben hozzájárul a helyi identitástudat erősítéséhez. A helyi természeti értékek közös gondozása, a körük épülő programok, esetleges hagyományok ápolása, bemutatása elősegíti a helyi közösségek kialakulását, ill. megerősödését.

A hátrányos-helyzetű társadalmi csoportok integrációjához elsősorban az érintettek képzettségi szintjét kell javítani (alapfokú oktatás, kollégiumi rendszer, specializált szakképzési irányok), amely segíti a hátrányos-helyzetű rétegek megjelenését a munkaerőpiacon, valamint az elhelyezkedési esélyeinek növelését.

Tervezett projektek:

- Foglalkoztatási paktum Baranya megyében - "munka-pontok" kialakítása Komlón; további megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések
- Térségi identitáserősítő rendezvények szervezése
- Munkahelybővítést segítő munkáltatói képzések
- Antiszegregációs program
- A kökönyösi városrészen lévő Petőfi tér és környezetének megújítása: környezettudatosság erősítése a lakosság körében, települési arculat és identitás fejlesztése, bűnmegelőzést, közlekedésbiztonság és közbiztonság javítását segítő programok, akciók (az AT2 akcióterületi projekt részeként)
- A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok – soft elemek a leromlott városi területek rehabilitációjához kapcsolódva (az AT3 akcióterületi projekt részeként)

Térségi együttműködés erősítése (E-S2)

Komló gazdaságát egykor a bányászat, jelenleg pedig Pécs foglalkoztatói szerepe határozza meg, de a gépiparra épülő helyi ipar is jelentős szerepet tölt be a város életében. Lényeges ezen szektorok vertikális és horizontális együttműködésekben alapuló megerősítése, valamint a város térségi megközelíthetőségének javítása.

Tervezett projektek:

- Új nagyfoglalkoztató pécsi letelepedésének támogatása a komlóiak foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése céljából
- A beszállítói kapcsolatok erősítése a Gépipari Klaszterrel való együttműködésben
- A szénvagyon környezetbarát felhasználásának szakmai előkészítése a Bányászati Klaszter keretében
- Lobbizás az M9 autópálya, a komlói bekötő útja és a 66-os útra átkötő szakasz előkészítésének befejezéséért

3.6 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE

A tervezett fejlesztések 2014-2023 között kerülnek megvalósításra. A projektek ütemezését a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján dolgoztuk ki, figyelembe véve a tervezett fejlesztések:

- előkészítettségét;
- egymásra épülését;
- indokoltságát, szükségszerűségét;
- a társadalmi, környezeti és gazdasági hatását;
- lehetséges finanszírozhatóságát;
- a rendelkezésre álló önkormányzati sajtóterő nagyságát,
- a projekt típusokra jellemző korábbi projekt előkészítési és megvalósítási időigényre vonatkozó tapasztalatokat.

Amennyiben a fenti tényezőkben jelentősebb változások történnek, pl.: fejlesztéseket lehetővé tevő pályázati felhívások a várt ütemezéstől eltérően jelennek meg, az ütemterv a változások figyelembevételével módosulhat

A tervezett beavatkozások között számos olyan található, amelynek ütemezése a teljes tervezési időszakot felöleli, ilyenek például a hálózatos projektek, valamint a kulcsprojektek. A tervezett beavatkozások indikatív ütemezését a következő alfejezet összefoglaló táblázata tartalmazza.

3.7 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE

A stratégia alapját az európai uniós forrásokra épülő operatív programok céljai meghatározzák, ugyanakkor a stratégiakészítés idején még nem ismertek, hogy mikor és milyen pályázati források válnak elérhetővé, mely kedvezményezetteknek, s milyen kritériumrendszernek kell megfelelni. Így csak azon projektek költségbecslése adott, ahol az előkészítés már előrehaladott stádiumban van, a többi projektnél a pályázati felhívások megjelenését követően kerülhet meghatározásra a pontos projekt tartalom és költségvetés. A stratégia kitér a magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés lehetőségeire, de esetükben még inkább bizonytalan a források és kritériumok ismerete nélkül a várható beruházások ütemezése és volumene.

2014-2020 között a városfejlesztési beavatkozások finanszírozása elsősorban az európai uniós területi és ágazati operatív programokon keresztül valósulhat meg. A tervezett fejlesztések megvalósítása 2015-2023 között történhet meg. Az ütemezés a fejlesztések egymásra épülése, az önkormányzat forrásainak várható rendelkezésre állása alapján lett kialakítva.

A 2014-2020 közötti EU-s támogatási időszakban a város szempontjából is kiemelt figyelmet érdemel a TOP (Terület és Településfejlesztési Operatív Program) források új eljárás szerinti felhasználása, melynek értelmében a 272/2014 (XI.05.) Korm. rendeletben meghatározott területi kiválasztási eljárásrend szerint a megyék Integrált Területi Programjuk (ITP) alapján történik a források lehívása a 1702/2014. (XII.3) Korm. határozatban rögzített forráskeret felhasználásával. *(A 2014-2020 közötti programozási időszakban a Terület és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programokhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörében utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014.*

(XII.3) Korm. határozat). A Kormányhatározat értelmében Baranya megye (a megyei jogú Pécs kivételével) 2014-2020 között 38,02 milliárd forintot használhat fel, amelynek prioritásait és intézkedésenkénti megoszlását az alábbi táblázat foglalja össze:

Prioritás	Intézkedés	Megyei forráskeret (milliárd Ft)	Megyei forráskeret (%)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (ERFA)	6,367	16,75
	1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (ERFA)	3,395	8,93
	1.3 A gazdaságfejlesztési és munkaerő-mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés (ERFA)	2,434	6,40
	1.4 Foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (ERFA)	2,011	5,29
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (ERFA)	7,035	18,50
3. Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (ERFA)	3,583	9,42
	3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése (ERFA)	5,984	15,74
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése (ERFA)	1,024	2,69
	4.2 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (ERFA)	0,814	2,14
	4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja (ERFA)	1,103	2,90
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1 Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi együttműködések (paktumok) – (ESZA)	2,813	7,40
	5.2 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (ESZA)	0,410	1,08
	5.3 Helyi közösségi programok megvalósítása (ESZA)	1,046	2,75
Mindösszesen		38,02	100

3.7-1. táblázat: A Baranya megyei Terület és Településfejlesztési Operatív Program prioritásai

Az előző tervezési ciklusban a Térképtér adatai alapján (<http://terkepter.palyazat.gov.hu/>) Komlón több mint 6 milliárd forint értékben ítélték meg támogatást, amelynek nagyobb részét a vállalkozások realizálták. A város célja a 2007–13 időszakban megszerzett források mennyiségének meghaladása.

A 2014-2020 között megvalósítani tervezett projektek jelenleg ismert forrásigénye több mint 14,5 milliárd Ft, amelyből mintegy 10,5 milliárd forint önkormányzati projekt tartozhat a Terület és Településfejlesztés Operatív Program (TOP) fókuszába. Ezen túlmenően a város további TOP források lehívását kívánja megcélozni, amelynek forrásnagysága 1 Mrd és 2 Mrd közé esik.

A tervezett fejlesztések, projektek ismeretében Komlón a TOP forrásain túl a következő operatív programok bevonását, forrásfelhasználását tervezi:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (**GINOP**) egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektor fókuszált fejlesztése.
- A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (**KEHOP**) célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (**EFOP**) fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A Vidékfejlesztési Program (**VP**) elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (**IKOP**) elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.

Mindezekon túlmenően a város további operatív programokat (pl. Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program; Magyar Halászati Operatív Program; Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program stb.), illetve EU-s és nemzetközi támogatásokat (pl. bilaterális programok) is bevonhat a fejlesztési elképzeléseik megvalósításába.

Mivel az elérhető források összetétele nem ismert még pontosan, az ITS ténylegesen végrehajtásra kerülő beavatkozásai sem azonosíthatóak. Az elérhető forrásokhoz kapcsolódó feltételek folyamatos figyelése, lehetőség szerinti alakítása és ez alapján a végrehajtandó projektek kiválasztása az ITS menedzselésének részét képezi.

Fejlesztés megnevezése	Projektelemekek	Kedvezményezettek köre	Projekt költség, (indikatív összeg, Mft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
Kulcsprojekt (K1)					
Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése (K1)	A Bétai út menti volt bányászati területek előkészítése ipartelepítés céljára	Komló Város Önkormányzata	1 500	TOP 1., 2. GINOP 1.	2015-2018
	Bétai elkerülő út szélesítése, felújítása	Komló Város Önkormányzata, Magyar Közút Zrt.	105	TOP 1	2016-2018
	Zobák aknai ingatlan megvásárlása és infrastruktúrával való ellátása	Komló Város Önkormányzata	300	GINOP 7 TOP 1.1	2017-2019
	Zobák akna területén és a Juhsz Gy. utcában a barnamezős területek rehabilitációja	Komló Város Önkormányzata	750	TOP- 2.1.	2017-2023
	Altáró iparterületen ingatlanok vásárlása	Komló Város Önkormányzata	100	TOP 1.1	2015-2018
	Altárói iparterület közlekedési kapcsolatainak kiegészítése	Komló Város Önkormányzata	150	TOP 1.1.	2019-2022
	A vásárcsarnok és a piac területének teljes rekonstrukciója	Komló Város Önkormányzata, Megyei önkormányzat	500	TOP 1.1	2017-2018
	Nagyréti utcai gazdasági terület alpinfrastruktúrájának fejlesztése	Komló Város Önkormányzata	410	TOP 1.1	2017-2018
	Körtvélyes, 1545/18 hrsz-en a gazdasági terület alpinfrastruktúrájának fejlesztése	Komló Város Önkormányzata	300	TOP 1.1	2017-2019
	Fafeldolgozó ipar fejlesztése	Komló Város Önkormányzata, ma még ismeretlen magán vállalkozás,	300	GINOP 7.	2015-2018
A kőszállítás környezetkímélő megoldása	Komló Város Önkormányzata, Kőbánya Vállalat	100	GINOP 7.	2015-től	

Hálózatos projekt (H)					
Hatékony városüzemeltetés (H1)	12 db önkormányzati intézmény napelemes korszerűsítése	Komló Város Önkormányzata	413	TOP 3.	2015-2020
	Szakkiskola hőszigetelése nyílászárócseréje és Komlói Bányász Sport Kör 2 db létesítményének korszerűsítése	Komló Város Önkormányzata	303	TOP 3.	2016-2019
	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás	150	TOP 4	2016-2018
	Kossuth L. u. 103. alatti SZTK épület felújítása, energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés, eszközbeszerzés	Komló Város Önkormányzata, tulajdonosok	150	TOP 4	2017-2020
	Óvodai, bölcsődei intézmények és szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, ehhez kapcsolódó eszközbeszerzés	Komló Város Önkormányzata	100	TOP 1.4	2016-2020
	Szent Borbála Szociális Otthon intézményeinek fejlesztése megújuló energia felhasználással	Komló Város Önkormányzata	180	KEHOP 5.	2017-2019
	Megújuló energia felhasználása, a közüzemi cégek hatékonyságának növelése	Komló Város Önkormányzata, közüzemi cégek	150	TOP 3. KEHOP 5	2015-2018
	Naperőmű park létesítése	Komló Város Önkormányzata, E-On	1 500	TOP 3 KEHOP 5	2016-tól
	Az altárói lezárt termálkutak energiájának hasznosítása	Komló Város Önkormányzata, Komlói Fűtőerőmű Zrt	200	KEHOP 5.	2015-2018
	Biomassza kazán telepítése	Komlói Fűtőerőmű Zrt.	400	KEHOP 5.	2017-2020
	A térségi hatókörű intézmények kihasználtságának növelése	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 4.	2015-2018
	Belvízrendezés, belterületi vízfolyások rendezése	Komló Város Önkormányzata	180	KEHOP 1.	2015-2020
	Komló város ellátatlan területeinek szennyvízcsatornázása és a szennyvíztisztító telep korszerűsítése	Komló Város Önkormányzata	1100	KEHOP 1	2017-2019

Lakótelep közterületfejlesztése (H2)	Petőfi tér környékének közterület-fejlesztése	Komló Város Önkormányzata	500	TOP 2	2017-2018
	Közösségi terek, funkcionális zöldfelületek kialakítása	Komló Város Önkormányzata	300	TOP 4	2015-től folyamatosan
	Körtvélyes városrész épületeinek korszerűsítése, közterületek megújítása, infrastruktúra fejlesztés, parkolók bővítése, térfigyelő rendszer kiépítése	Komló Város Önkormányzata	500	TOP 4	2018-2020
Az egyéni gépkocsi-közlekedés arányának visszaszorítása a közösségi és nem motorizált közlekedés javára (H3)	A helyi buszközlekedés színvonalának és versenyképességének emelése	Komló Város Önkormányzata, Volán	1 000	TOP 1., 3.	2015-2017
	Kerékpárutak építése	Komló Város Önkormányzata	150	TOP 1.	2016-től folyamatosan
	A főutak elválasztó hatásának csökkentése, a gyalogosok biztonságának növelése	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 1.	2015-2020
	Városközpont forgalomcsillapítás	Komló Város Önkormányzata, NIF Zrt	500	TOP 1	2016-2018
	A városkörnyéki településekből a munkába járás segítése	Komló Város Önkormányzata, Dél-dunántúli Közlekedési Központ Zrt.	50	TOP 1.	2016-től folyamatosan
	Kisbattyáni út felújítása	Komló Város Önkormányzata	200	IKOP 1.	2018-2021
Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása (H4)	A város zöldfelületeinek egységes hálózattá szervezése	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 2.	2015-től folyamatosan
	A Kaszánya patak partjának kiszabadítása és bekapcsolása a zöldfelületi hálózatba	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 2.	2016-2018
	A város belterületével határos erdőrészek hasznosításának felülvizsgálata	Komló Város Önkormányzata	20	TOP 2.	2017-2019
	A szilvási völgy „városligetté” fejlesztése és bekapcsolása városközpontba	Komló Város Önkormányzata	100	TOP 2.	2018-2020
Turisztikai potenciál erősítése (H5)	Városi Könyvtárban és KH mögötti területen turisztikai attrakció megvalósítása	Komló Város Önkormányzata	500	TOP 1	2016-2020
	Ökoturisztikai központ fejlesztése	Komló Város Önkormányzata	25	GINOP 7. TOP 1.	2016-2017
	Kerékpárút építése Sikonda és városközpont között	Komló Város Önkormányzata	230	TOP 3.	2016-2018
Akcióterületi projektek (AT)					

Városközpont (AT1)	A projektelemek koordinálását segítő terv készítése	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 7.	2015-2016
	A Kossuth Lajos utca Berek utca Pécsi út csomópont páros kapacitásának növelése	Komló Város Önkormányzata	500	TOP 1.	2016-2018
	A Kossuth Lajos utca forgalomcsillapítása és az útfelület elválasztó hatásának csökkentése	Komló Város Önkormányzata	500	TOP 1.	2016-2018
	A kerékpáros infrastruktúra kiépítése a belvárosban	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 1.	2016-2018
	Új utasbarát buszpályaudvar létesítése,	Komló Város Önkormányzata	200	TOP 3.	2019-2021
	Havária út létesítése	Komló Város Önkormányzata	200	TOP 3.	2016-2020
	A használaton kívüli MÁV területek bekapcsolása a városközpontba	Komló Város Önkormányzata, MÁV	50	TOP 1,	2018-2020
	Minőségi zöldfelületek, közösségi terek, sétányok kialakítása, utca és parkoló fásítás	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 2.	2018-2020
	Piac és vásárcsarnok XXI. századnak megfelelő kialakítása	Komló Város Önkormányzata	500	TOP 1	2016-2019
	Kossuth L. u. 103. alatti SZTK épület felújítása, energetikai korszerűsítése, akadálymentesítés, eszközbeszerzés	Komló Város Önkormányzata	150	TOP 4	2016-2019
	Városi Könyvtár épületében és a KH mögötti területen turisztikai attrakció megvalósítása	Komló Város Önkormányzata	500	TOP 1	2016-2020
Légópincék hasznosítása	Komló Város Önkormányzata	600	GINOP 7.	2018-2020	
Petőfi tér (AT2)	Önkormányzati tulajdonú belterületi barnamezős területek rehabilitációja – Juhász Gy. u.	Komló Város Önkormányzata	350	TOP 2	2016-2020
	Petőfi tér környékének közterületfejlesztése, megújítása	Komló Város Önkormányzata	500	TOP 2	2016-2020
Körtvélyes (AT3)	Körtvélyesi lakótelep épületeinek energiahatékony felújítása	Komló Város Önkormányzata	400	TOP 3.2.	2015-2017
	Körtvélyesi lakótelep közterületeinek funkcióbővítése és megújítása	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 4.	2016-2018
	Lakótelepi közösségi terek, zöldfelületek, tematikus játszóterek létesítése	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 4.	2016-2018

	Gazdasági terület bővítése és infrastruktúra fejlesztése	Komló Város Önkormányzata	350	TOP 1.	2017-2019
	Ipari parkok, iparterületek fejlesztése: Körtvélyesi 1545/22 hrsz	Komló Város Önkormányzata	270	TOP 1.	2017-2019
	A körtvélyesi város rehabilitációjához kapcsolódó – társadalmi együttműködést erősítő – komplex programok	Komló Város Önkormányzata	75	TOP 5.	2016-tól évente
	A projektelemek koordinálását segítő terv készítése	Komló Város Önkormányzata	50	TOP 7.	2015-2016
Zobák-akna (AT4)	A kőszállítás környezetkímélő megoldása	Komló Város Önkormányzata	100		2019-2023
	Kerékpárút kiépítése Mecsekjánosi és Zobákpuszta között	Komló Város Önkormányzata	300	TOP 3	2017-2020
	Zobák aknai ingatlan megvásárlása és infrastruktúrával való ellátása	Komló Város Önkormányzata	300	GINOP 7, TOP 1.1.	2019-2023
	Önkormányzati tulajdonú belterületi barnamezős területek rehabilitációja – Zobák-akna	Komló Város Önkormányzata	400	TOP 2.1	2019-2023
Egyéb projektek (E)					
Vízminőség javítása (E-B1)	Komló város és kistérsége közös vízellátó rendszer vízminőség javítása	Komló Város Önkormányzata, érintett önkormányzatok (Mánfa), Megyei önkormányzat	1 195	KEHOP 2.	2016-2020
Humán ellátások infrastruktúrájának fejlesztése (E-B2)	Közintézmények akadálymentesítése	Komló Város Önkormányzata	50	EFOP 2.	2015-től folyamatosan
	Idősek Otthonának kapacitás fejlesztése	Komló Város Önkormányzata	50	EFOP 2.	2017-2019
	A társadalmi struktúra változásához alkalmazkodó ellátórendszerek mennyiségi és minőségi fejlesztése	Komló Város Önkormányzata	Id: H1		
Társadalmi Kohézió és városi identitás erősítése, foglalkoztatás növekedésének elősegítése (E-S1)	Civil szervezetek támogatása	Komló Város Önkormányzata	50	EFOP 1.	2015-től folyamatosan
	Pályaválasztás, pályaeorientáció Baranya megyében	Komló Város Önkormányzata, BMVK	50	EFOP 1., 3.	2015-től folyamatosan
	Foglalkoztatási paktum Baranya megyében - "munka-pontok" kialakítása Komlón	Komló Város Önkormányzata, RFÜ, BMVK, munkaadók,	50	TOP 5.	2015-től folyamatosan

		munkavállalók, megyei önkormányzat,			
	Térségi identitáserősítő rendezvények szervezése, közösségerősítő tevékenység a Komlói járásban	Komló Város Önkormányzata, civilek, CLLD szervezetek	64	TOP 5.	2015-től folyamatosan
	Munkahelybővítést segítő munkáltatói képzések	Komló Város Önkormányzata, Baranya Megyei Vállalkozói Központ	50	EFOP 1,3, GINOP 5, TOP 5.1.	2015-től folyamatosan
	Antiszegregációs program	Komló Város Önkormányzata,	100	TOP 4. EFOP 1.	2015-től folyamatosan
	A kökönyösi városrészen lévő Petőfi tér és környezetének megújítása – környezettudatosság erősítése, települési arculat és identitás fejlesztése, bűnmegelőzés, közlekedésbiztonság, és közbiztonság javítása	Komló Város Önkormányzata,	50	TOP 2	2016-2020
	A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok – soft elemek a leromlott városi területek rehabilitációjához kapcsolódva	Komló Város Önkormányzata,	70	TOP 5	2017-2019
Térségi együttműködés erősítése (E-S2)	A beszállítói kapcsolatok erősítése a Gépipari Klaszterrel való együttműködésben	Komló Város Önkormányzata, Gépipari Klaszter, vállalkozások	20	GINOP 2.	2016-től folyamatosan
	A szénvagyon környezetbarát felhasználásának szakmai előkészítése a Bányászati Klaszter keretében	Komló Város Önkormányzata	20	GINOP 7.	2015-2017
	Lobbizás az M9 autópálya, a komlói bekötő útja és a 66-os útra átkötő szakasz előkészítésének befejezéséért	Komló Város Önkormányzata, térségi önkormányzatok, NIF Zrt., NÚSZ Zrt.	n.r.	IKOP 1., 4.	2015-től folyamatosan
	Új nagyfoglalkoztató pécsi letelepedésének támogatása a komlóiak foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése céljából	Komló Város Önkormányzata, Pécs MJV Önkormányzata		GINOP 7.	2016-től folyamatosan

3.7-2. táblázat: A fejlesztések ütemezése és indikatív pénzügyi terve

3.8 A VÁROS VONZÁSKÖRZETÉRE KIHATÁSSAL LÉVŐ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK (PROJEKTJAVASLATOK)

A város vonzaskörzetére is hatással lévő projektek és fejlesztések elsősorban CLLD keretében valósulnak meg. A CLLD a szükségletet vagy kihívást tapasztaló embereket helyezi vezető szerepbe, helyi szervezetek alakítják ki a stratégiákat és választják ki a projekteket. Ez a CLLD leginkább megkülönböztető jegye és legnagyobb előnye.

CLLD keretében megvalósítani kívánt, térségi jelentőségű beavatkozások:

- társadalmi befogadás, a romák és más hátrányos helyzetű csoportok szegregációja, a városi nélkülözés:
 - szegénységgel küzdő emberek által vezérelt, a társadalmi befogadásra vonatkozó helyi tervek támogatása (pl. szakértők és más érdekeltek segítségével),
 - közösségszervezés és az önszolgáltató csoportok létrejöttének támogatása, pl. személyre szabott tanácsadási módszerek, romák és nem romák közös csoportjaiban,
 - megosztáson alapuló rendszerek (pl. közösségi autózás, kerékpárkölcsonzók, kollektív kertek és telkek) támogatása, mikrohitel-rendszerek;
- munkahelyteremtés: szociális vállalkozások és szövetkezetek létrehozása a leszakadó munkaerőpiaci rétegek foglalkoztatására;
- fiatalok munkanélkülisége: segítségnyújtás a tanulásból a munkába való átmenetre (gyakornoki rendszerek, mentorprogramok);
- helyi vállalkozások erősítése: „vásárolj helyi terméket” kampányok, rövidre zárt ellátási láncok (pl. termelői piacok), helyi élelmiszerrendszerek megerősítése, közösségi finanszírozás kihasználása innovatív induló vállalkozások számára;
- éghajlatváltozás: lakások felújítása (pl. kalákában, vagy önkormányzati segítséggel helyi vállalkozók által), helyi energiatermelés (házi napelem, kollektor, talajszonda), energiatakarékosság.
- a város-vidék kapcsolatok: hátrányos helyzetű területek összekapcsolása lehetőségeket hordozó területekkel (pl. hátrányos helyzetű környékek a növekedési központokkal)
- kapcsolatok építése:
 - a kormányzás helyi, regionális és országos szintjei között (iskolák, kórházak és egyetemek)
 - szociális innovációs platform (szélesebb körben alkalmazható cserék, együttműködések és hálózatok építése).

4.1 A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH négy szegregátumot jelölt meg a városban, ezek közül kettő városszövetbe ágyazott, kettő pedig külterületen található.

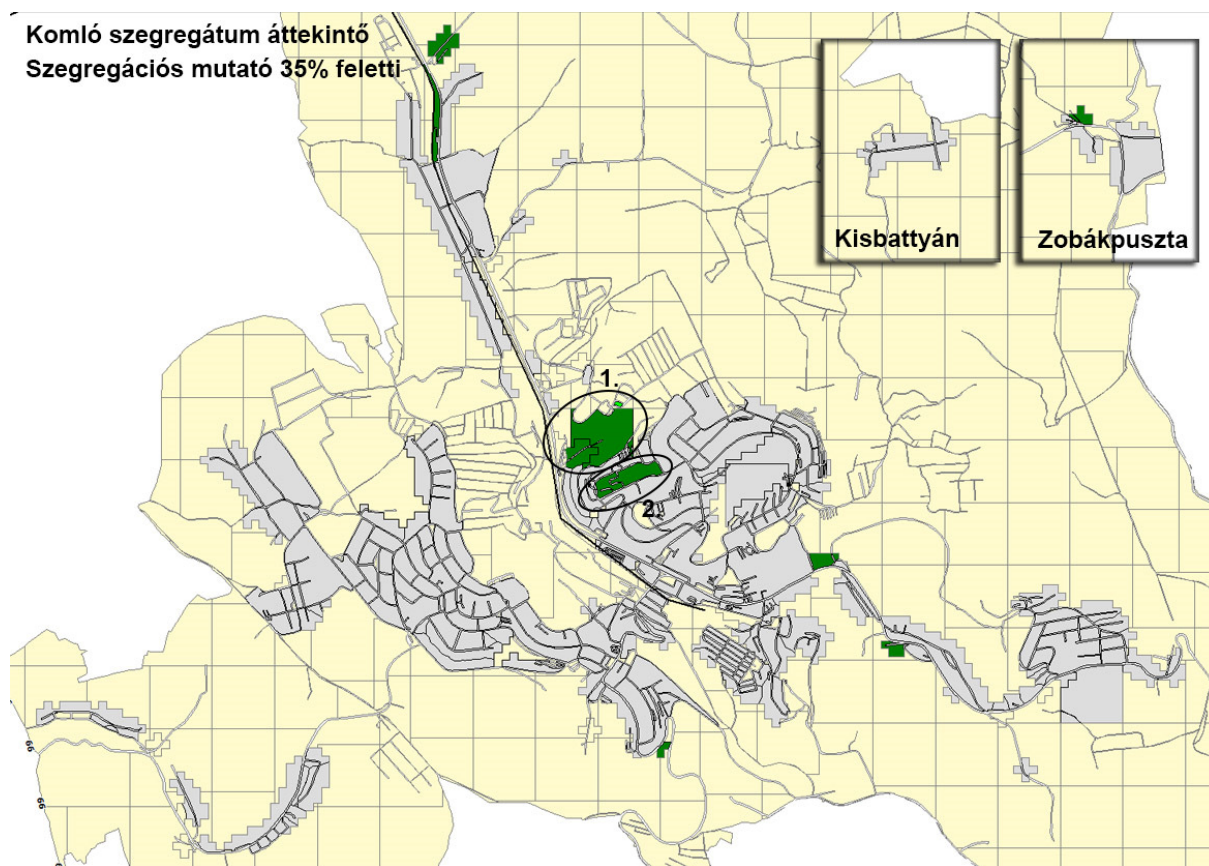
Az önkormányzattal egyeztetett adatok megerősítették a lehatárolás pontosságát. Korrekcióra azért szükség volt, mert a KSH által megküldött, a szegregátumokat jelző kartogramokhoz tartozó, automatikusan generált táblázatok és térképek között ellentmondás feszült: a sportvölgyi szegregátum két különböző lehatárolással jelent meg. Azon a térképen, amely a területet abból a szempontból vizsgálta, hogy a lehatárolható tömb szegregációs mutatója 30% feletti, négy lakással nagyobb volt, mint a 35% feletti szegregációs mutatójú térkép által jelzett területen. Mivel mind a két esetben bőven 35 százalék feletti volt a szegregációs index (52,6%, illetve 56,3%), ezért a megalapozó fejezetben a lakosságszámban nagyobb területet elemeztük részletesebben, mivel itt a szegregációs mutató a nagyobb a lakosságszám mellett is jelentősen meghaladta a 35%-ot. A helyzetet tovább árnyalja, hogy a területen európai uniós forrásból finanszírozott lakhatási deszegregációs program zajlik, melynek eredményeként a területen élő alacsony státuszú lakosság száma 2015 nyarára 50 fő alá fog csökkenni. Döntésünket, hogy a folyamatban lévő lakhatási program ellenére a megjelölt tömböt szegregátumként kezeljük, az indokolja, hogy a területen – ha a jelenleginél alacsonyabb, 50 főt el nem érő létszámban is – továbbra is rendkívül szegény családok fognak egy tömbben élni.

A Komlón található négy szegregátum közül kettő belterületen, kettő pedig külterületen (zártkerti övezetben) található (1. számú térkép). A KSH nem készítette a külterületi szegregátumokról kartogramokat, ezért a térképen csak két terület került megjelölésre a négyből.

A négy szegregátum:

1. Sportvölgy és Szállásfalú (Sportvölgy mindkét oldala - Vak Bottyán u. keleti vége)
2. Kazinczy utca (Vörösmarty Mihály utca - Hunyadi János utca - Kazinczy Ferenc utca)
3. Cseresznyák (külterület)
4. Dávidföldi kertek (külterület)

Egyéb terület sem szegregátumnak, sem szegregációval veszélyeztetett területnek nem minősíthető.

4.1-1. ábra: Komló szegregátumait bemutató térképe.

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A legkedvezőtlenebb mutatókkal az **1. számú szegregátum** rendelkezett a 2011-es népszámlálás időpontjában. A szegregációs index (a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) ezen a területen 56,3% volt. A tömbben rendkívül magas a roma lakosság aránya, ez tovább erősíti a szegregáltságot. A fejezet bevezetőjében említett deszegregációs projekt a Dél-Dunántúli Operatív Program (4.1.2/B-13) keretében zajlik, az európai uniós támogatás összege 322 millió forint. A projekt megvalósítása során a **Szállásfalun** lévő két önkormányzati épületet (Vak Bottyán utca 17. és 18.) felújították, az itt lévő 8 lakásból alapterület növeléssel 6 lakást és egy közösségi helységet alakítottak ki. A tervek szerint a főpályázó Komló város konzorciumi partnere, a Caritas napi szinten lesz jelen a gyerek- és felnőtt programokkal, segítő tevékenységgel. Kialakítani szándékoznak továbbá egy játszóteret, fel kívánják újítani az itteni utat és a buszmegállót, továbbá térfigyelő kamerákat fognak felszerelni. További megoldandó probléma a terület közvetlen közelében elhelyezkedő sirt- és szemétkerakó felszámolása.

A Szállásfalun kialakítandó hat lakásba a Sportvölgyből költöznek családok a tervek szerint, míg a Sportvölgyből néhány családot, Szállásfaluról pedig mindenkit integrált környezetbe kívánnak költöztetni. A **Sportvölgy** eddig szociális bérlakásként működő két barakképülete lebontásra kerül, ezt az is indokolja, hogy 2012-ben a közvetlen közelébe hulladékudvar került kialakításra.¹

¹ <http://www.hegyhatmedia.hu/komlohirek/varoshaza/?p=11797>

Az eredetileg Szállásfalun lakó családokat (51 fő) integrált környezetbe költöztetik. Az önkormányzat 17 lakást vásárolt ennek a célnak az elérése érdekében, főként a város kenderföldi és déli részén, a Pécsi út és a Kökönyös-kelet közé eső területen, de a város egyéb részein is. Szállásfalú felújított épületeibe pedig a csak szakaszon integrálható sportvölgyi családok kerülnek elhelyezésre. A projekt megvalósításának folyamat előrehaladott, befejezésére 2015 nyarán kerülhet sor. A területről elmondható, hogy az európai uniós programnak köszönhetően a KSH által megadott kritériumok alapján szegregátumként nem lehet a tömböt meghatározni. Azt, hogy mégis a szegregátumok között szerepeltetjük a területet, az indokolja, hogy Szállásfalun továbbra is a legnehezebb helyzetű családok (6 család) fognak élni, ezt az Anti-szegregációs Program nem hagyhatja figyelmen kívül.

A **2. számú szegregátum** lakossága döntő részben roma, több mint hatszázan élnek a gettósodó tömbben. A területen 342 lakás található, ezek közül (a lakottakon belül) a komfort nélküli, félkomfortos és szükségslakások aránya 42,5%, ez tízszerese a városi aránynak. Az egyszobás lakások aránya 69,2 százalék. A területen 199 önkormányzati bérlakás található. Ezek egy része rendkívüli mértékben lelakott, van olyan ablak nélküli üres lakás, amelyet szemetesnek használnak a környéken élők.

A Türr István Képző- és Kutató Intézet 2012-ben a „Bizalom és munka” program keretében különféle lakhatási beavatkozásokat végzett a területen. A projekt kiemelt célja az áram- és vízfogyasztással összefüggő díjhátralékok további növekedésének megállítása volt. Az önkormányzat a szegregátum területén és annak környékén 140 díjhátralékos lakásban zárta el a vizet, ezzel párhuzamosan közutakat telepítve. A lakásokban kártyás villany- és vízmérő órák kerültek felszerelésre, a vízvezetékek egy része kicserélésre került. A területen a 2014. december 31-ei állapot szerint 61 kártyás vízóra található, 51 ingatlanon pedig díjhátralék miatt a vízszolgáltatást megszüntették. A program keretében egyéb munkálatokra is sor került, néhány lépcsőház, és lakás felújítása történt meg.

A **3. és 4. számú szegregátumok** zártkerti területen fekszenek. Egyfajta spontán szegregáció látszik kialakulni ezekben a tömbökben, ahol nagyon kevés lakásfunkciójú épület található. A dávidföldi zártkert külső határán aszfaltozott illetve betonburkolatú utak kerültek kiépítésre. A cseresznyáki ingatlanok megközelítésére szolgáló utak és a kertés övezet belső részein levő utak is kőzúzalékosak, kivéve azt a rövid aszfaltos szakaszt, ami a szilvási belterületi részre esik. Mind a két terület többségében ivóvízzel ellátott. A vezeték nem közcélú, hanem a közműszolgáltató gerincevezetékéről ágazik le az a mérővel ellátott hálózat, mely a kerttársulás által kiépített és üzemeltetett. Az ingatlanok 60-70 százalékban árammal ellátottak, amit szintén a kerttulajdonosok építettek ki az áramszolgáltatóval kötött megállapodás alapján. Szennyvízhálózat nincs kiépítve. A cseresznyáki zártkertben valamivel alacsonyabb a vezetékes vízzel és árammal ellátott ingatlanok aránya.

Az alábbi táblázatban összefoglalásra kerül a négy szegregátum státusza.

	Társadalom (Demográfia – 2011.)	Társadalom (Foglalkoztatottság/ Segélyezés – 2011.)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) hozzáférés való	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
1-es számú szegregátum	Lakosságszám: 53 fő (2011.). A 0-14 évesek aránya (35,8%) közel háromszorosa a városi mutatónak. Alacsony státuszú lakosság aránya 56,3%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 87,5%. LFT-ben részesülők száma 9 fő, RGYK-ban 15 fő és RSzS-ben 0 fő, FHT-ban 9 fő részesült.	alacsony komfortfokozattal rendelkező lakások aránya 81%	Az önkormányzati bérlakások lelakottak voltak, a Sportvölgy barakképületei mellett hulladékudvar került kialakításra. A Szállásfalu melletti részen jelentős mennyiségű építési hulladék halmozódott fel.	A területen a lakóházak mellett ipari területek találhatóak. A sportvölgyi részen hulladékudvar került kialakításra. A városközpont 2 km-re található.	A területen főként romák laknak.	Sportvölgy barakképületei elbontás alatt. Szállásfalu épületei felújításra kerültek. A területről 51 fő integrált körülmények közé történő elhelyezése folyamatban van.
2-es számú szegregátum	Lakosságszám: 630 fő (2011.). 2015-re 667 főre növekedett. A 0-14 évesek aránya (18,1%) közel másfélszerese a városi mutatónak. Alacsony státuszú lakosság aránya 36,8%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 70,6%. LFT-ben részesülők száma 182 fő, RGYK-ban 187 fő és RSzS-ben 27 fő, FHT-ben 117 fő részesült.	komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 42,5%, ez tízszerese a városi arálynak. Az egyszobás lakások aránya 69,2 százalék.	A Kazinczy utca bizonyos részei teljesen leromlott területek, viszont a Vörösmarty utca több tömbje is konszolidált képet mutat, a Hunyadi János utcai rész pedig családi házas övezet.	A területen kizárólag lakóházak találhatóak. A városközpont 1 km-re található.	A területen romák laknak többségben.	A tömbben több lakásban kártyás villany- és vízmérő órák kerültek felszerelésre, a vízvezetékek cseréjére részlegesen sor került. Néhány lépcsőház és lakás felújítására is sor került.
3-as számú szegregátum	Lakosságszám: 80 fő. A korosztályos arány hasonló, a városéhoz.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 83,7%.	Az épületek nagy része nem lakásként van nyilvántartva.	Zártkert, kevés nyilvántartott lakóingatlan. Pormentes út nincs, a szennyvízhálózat nem épült ki. Közvilágítás	A területen a lakóházak mellett pincék, garázsok, gazdasági épületek, egyéb kerti építmények találhatóak. A	A területen romák és nem romák egyaránt laknak.	Nem voltak beavatkozások.

	Társadalom (Demográfia – 2011.)	Társadalom (Foglalkoztatottság/ Segélyezés – 2011.)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) hozzáférés való	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
	Alacsony státuszú lakosság aránya 38,8%.	LFT-ben részesülők száma 5 fő, RGyK-ban 5 fő és RSzS-ben 1 fő, FHT-ben 9 fő részesült.		nincs. A vezetékes ivóvízhálózat kiépült, áramszolgáltatás van.	városközpont 2 km-re található.		
4-es számú szegregátum	Lakosságszám: 68 fő. A korosztályos arány eltérő a városétól: a 0-14 évesek aránya (7,4%) 5 százalékponttal, a 60 éves és annál idősebbek aránya (19,1%) 7 százalékkal alacsonyabb, mint a városi mutató Alacsony státuszú lakosság aránya 42%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 61,9%. LFT-ben részesülők száma 11 fő, RGyK-ban 7 fő és RSzS-ben 6 fő, FHT-ban 12 fő részesült.	Az épületek nagy része nem lakásként van nyilvántartva.	Zártkert, kevés nyilvántartott lakóingatlan. Pormentes út nincs, a szennyvízhálózat nem épült ki. A közvilágítás csak részlegesen épült ki. A vezetékes ivóvízhálózat kiépült, áramszolgáltatás van.	A területen a lakóházak mellett pincék, garázsok, gazdasági épületek, egyéb kerti építmények találhatóak. A városközpont 1,5 km-re található.	A területen romák és nem romák egyaránt laknak.	Nem voltak beavatkozások.

4.1-1. táblázat: Komló város KSH által kijelölt és a város által jóváhagyott szegregátumainak státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)

4.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBE TERVEZETT, ILLETVE MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK

A 2010-es IVS-ben rögzített oktatási és munkaerő-piaci intézkedések teljesüléséről kevés információ áll rendelkezésre az adatbázisok egybevethetőségének hiányában. Az IVS tanulmányozása és a helyszíni bejárás után leszögezhető, hogy a Kazinczy utcai szegregátumban nem valósult meg szociális városrehabilitációs projekt és a tervezett közösségi ház sem kezdte meg működését.

Az IVS-ben rögzített intézkedések helyett a város teljesen más, ám rendkívül fontos területekre fókuszálva sikeres lakhatási deszegregációs programokat hajtott végre. Az elmúlt 10 évben a város 920 millió forintnyi forrást nyert erre a célra. Ezek a programok 1. és a 2. számú szegregátumokat és környezetüket érintették elsősorban.

4.3 ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV

4.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

4.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Komló elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánunk hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációja előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel az alacsony státusz megváltozásához.

Horizontális célok	Alcélok
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	
2. Oktatási integráció biztosítása	Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése A lemorzsolódás csökkentése
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése Új szociális szolgáltatások biztosítása
5. Közösségi terek biztosítása	A szabadidő hasznos eltöltése feltételeinek biztosítása

Horizontális célok	Alcélok
	Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő, programok helyszíneinek biztosítása Minden korosztály részére biztosítani a közösségi tereket

4.3-1. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

A szegregátumok megszüntetése nem lehetséges, ezért legfőbb célunk, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, a szegregátumokban élők számát csökkentjük. Emellett pedig a területek rehabilitációjával megteremtjük az élhető lakókörnyezetet.

Terület specifikus célok	Szegregátum 1	Szegregátum 2	Szegregátum 3	Szegregátum 4
A településrendezésben a szegregációt csökkentő intézkedések megjelenítése, építési tilalom elrendelésével	X			
Mobilizációs program kidolgozása az alacsony státuszú lakosság koncentrációjának csökkentése érdekében		X		
A lakókörnyezet rehabilitációja	X			
Közösségi tér kialakítása		X		
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetés, kártyás mérőórákkal		X		
Az egészségre ártalmas tényezők megszüntetése: illegális személerakók felszámolása	X			
Szociális térkép elkészítése			X	X

4.3-2. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

4.3.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása, Komlói város számára a fenntartható városfejlődés alapja. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését. Az önkormányzat az általa működtetett intézményekkel, a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, az egyházakkal és egyházi szervezetekkel és a városban és a városért dolgozó civil szervezetekkel együttműködik annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon. A megállapodás eredményeként **Integrációs kerekasztalt** hoz létre, amely meghatározott időközönként áttekinti a legrosszabb helyzetű családok, a szegregátumokban és szegregációval veszélyeztetett területeken élő lakosság helyzetét, megvizsgálja annak lehetőségét, hogy a

rendelkezésre álló eszközök (pl. közfoglalkoztatás) elérik-e ezeket a családokat, és amennyiben nem, intézkedéseket javasol a városvezetésnek a helyzet javítására. A kerekasztal figyelemmel kíséri az esetleges diszkriminációs folyamatokat és összehangolt intézkedésekkel megszünteti azt.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők aszerint, hogy egyes intézkedések az infrastruktúra javítására vagy az emberek és közösségeik fejlesztésére irányulnak. Kijelenthető, hogy e két fajta beavatkozás együttesen képes a legeredményesebb hatást elérni. Mindezek alapján a város által alkalmazott intézkedések is mind a két fejlesztési fókuszot tartalmazzák.

A városvezetés meggyőződése, hogy az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti.

Az óvodákba járó gyermekek SNI/HH/HHH arányát megvizsgálva az adatszolgáltatás hiányosságai (és annak problematikus volta: a HHH gyerekek nem lehetnek többen, mint a HH gyermekek, hiszen előbbiek az utóbbiak részhalmaza. (A problémás adatok – továbbá az adathiányok - sárga színnel kiemelésre kerültek) ellenére is látható, hogy a város óvodái között a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenlőtlenül oszlanak el a városi – önkormányzati és egyházi fenntartású intézményeiben. Ezen a helyzeten változtatni szükséges, ennek érdekében az óvodai nevelésben résztvevő feladat-ellátási helyek között a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes eloszlását biztosítani kell.

Intézmény (feladat-ellátási hely) neve	Gyermekek létszáma, fő	Ebből ellátási körzeten kívüli	SNI, fő (%)	HH fő (%)	HHH (%)
Komló Városi Óvoda	72 fő	19 fő	0 (0%)	9 (12,5%)	3 (4,2%)
Kökönyösi Óvoda	111 fő	28 fő	5 (4,5%)	6 (5,4%)	8 (7,2%)
Szilvási Óvoda	77 fő	16 fő	2 (2,6%)	0 (0%)	2 (2,6%)
Körtvélyesi Óvoda	129 fő	25 fő	10 (7,8%)	7 (5,4%)	2 (1,5%)
Hunyadi u. Óvoda	61 fő	22 fő	6 (9,8%)	10 (16,4%)	21
Belvárosi Óvoda	71 fő	32 fő	3 (4,25%)	1 (1,4%)	0 (0%)
Mecsekjánosi Óvoda	26 fő	10 fő	0 (0%)	0 (0%)	1
Gesztenyési Óvoda	26 fő	0	0 (0%)	3 (11,5%)	2 (7,7%)
Boldog Ceferino katolikus Óvoda	n.a.	n.a.	n.a.	9	14
EGYMI óvoda	n.a.	n.a.	n.a.	0	1
Felsőszilvási Óvoda	54 fő	19 fő	0	0 (0%)	2

4.3-3. táblázat: A komlói óvodákba járó gyermekek száma, a HH, a HHH és az SNI-s tanulók száma és aránya a 2015. januári állapot szerint. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2015.

A településen élő óvodás gyermekek körében fel kell mérni a sajátos nevelési igényű (SNI) és a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal (BTM) küzdő gyermekeket. A 4. számú táblázat alapján kimutatható, hogy több intézményben is elég magas az SNI-s gyermekek száma, akárcsak a hátrányos helyzetűeké, mindez azt jelzi, hogy fontos lenne számukra olyan foglalkozásokat biztosítani, melyek az óvoda-iskola átmenetet előkészítik, segítik. Emiatt az óvodában heti egy alkalommal biztosítani szükséges Alapozó terápiát² az 5. életévet betöltött, a valamilyen képességzavarral küzdő gyermekek részére. A terápia alkalmas a képességek sokirányú fejlesztésére, esetleges képességbeli hiányosságok pótlására, illetve a megkésett beszédfejlődésű, valamint a különböző részfunkció zavaros (térirány zavaros, dyslexia-, dysgráfia veszélyeztetett) gyermekek fejlesztésére. Nagyon jól alkalmazható továbbá figyelem- és magatartás zavaros gyermekek kezelésére is.

Az általános- és középiskolák esetében is az adatszolgáltatás hiányosságai (A HHH gyerekek nem lehetnek többen, mint a HH gyermekek, hiszen előbbiek az utóbbiak részhalmaza. A problémás adatok – továbbá az adathiányok - sárga színnel kiemelésre kerültek) miatt nem elemezhető részletesen az intézmények közötti szegregáció, a rendelkezésre álló kevés, ám megbízható adatok alapján kimutatható, hogy az egyes intézmények között nagyon jelentős eltérések vannak a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya között.

A szegregáció további erősödésének megakadályozása érdekében egyeztetést kezdeményezünk a KLIK helyi tankerületével.

Oktatási intézmény (feladat-ellátási hely) neve	Tanulói létszám	Ebből ellátási körzeten kívüli	SNI, fő (%)	HH fő (%)	HHH (%)
Általános iskolák					
Kenderföld-Somági Általános Iskola	287	68	42 (14,6%)	36	49
Szilvási Általános Iskola	280	128	6 (2,1%)	11 (3,9%)	2 (0,7%)
Szilvási Általános Iskola Felsőszilvási Általános Iskolája	153	54	4 (2,6%)	4 (2,6%)	1 (0,65%)
Komlói Egységes Gyógypedagógiai, Módszertani Intézmény Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium	119		119 (100%)	5	9
Gagarin Általános Iskola	492		50 (10,2%)	48 (9,8%)	29 (5,9%)
Kodály Zoltán Általános Iskola	n.a.		n.a.	15	17
Középiskolák					
Kökönyösi Szakközépiskola	232		14 (6%)	5	13
Kökönyösi Szakközépiskola Nagy László Gimnáziuma	226		1 (0,45%)	4 (1,8%)	2 (0,9%)
Kökönyösi Szakközépiskola Nagy László Szakközépiskolája, Szakiskolája, Speciális Szakiskolája és Kollégiuma	277		46 (16,6%)	15	16

4.3-4. táblázat: A komlói általános- és középiskolákba járó diákok száma, a HH, a HHH és az SNI-s tanulók száma és aránya a 2015. januári állapot szerint. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2015.

² <http://lajtorjastudio.hu/tudastar/alapozo-terapia/>

A devianciák kiszűrése, a megfelelő fejlődés és a sikeres felnőtté válás érdekében létre kell hozni egy, a gyermekek sikeres előrehaladását a középpontba állító szakmaközi hálózatot, amely a rendszeresen megtartott szakmai műhelyek keretében összehangoltabb, eredményesebb és hatékonyabb szolgáltatásokat tud biztosítani. A hálózat működtetésének célja, hogy a gyerekekkel foglalkozó szakemberek közvetlenül szerezzenek ismereteket egymástól, mindezt a jelzőrendszer hatékonyabb működtetése érdekében. A hálózatban az alábbi szakterületek képviselői kerülnek meghívásra: közoktatási intézmények munkatársai (vezetői), egészségügyi intézmények, szociális és családsegítő munkatársak, igazgatási és foglalkoztatási intézmények munkatársai (vezetői).

A városban élő nagyszámú rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult tanuló részére nyári napközi biztosítása szükséges, nyári étkeztetéssel. Olyan foglalkozások lebonyolítására van szükség, melyek biztosítják a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelését és a szabadidő értelmes eltöltését.

A hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését célzó tanodák működtetésére több civil szervezet is vállalkozott a városban – uniós források segítségével. Mivel ezek a programok projektfinanszírozással működnek, folyamatos fenntartásuk kizárólag pályázati forrásokból nem lehetséges. A város megvizsgálja az eddig lebonyolított, illetve futó tanoda programokat és eredményességük alapján vállalja a pályázatok közötti időszakokban az általuk – és a helyi iskolák visszajelzései alapján – legeredményesebbnek tartott szolgáltatás vagy szolgáltatások működési támogatását. A tanodákban folyó nem formális tanulási módszerekre épülő kompetencia-fejlesztés elősegíti az iskolai sikerességet és erősíti a továbbtanulási motivációkat, nagymértékben segítve a rossz szociális háttérű családok gyermekeinek iskolai előrehaladását, megakadályozza az intézményrendszerből történő kihullásukat.

A város az elmúlt 10 évben több százmillió forintos támogatást nyert a lakhatási integráció helyi megvalósítására. Ezek eredményeinek fenntartására erőforrásokat szükséges biztosítani. Szállásfalun az önkormányzati intézmények (pl. Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat) és a civilek (pl. Caritas) segítségével kell segítséget nyújtani az ott élő családok számára, hogy az újonnan kialakított lakókörnyezet ne induljon romlásnak.

A bérlakás gazdálkodás során meg kell erősíteni a tulajdonosi szemléletet, az önkormányzat szociális bérlakásainak állagát meg kell őrizni, a nagyszámú, teljes mértékben lelakott lakásokat szakaszosan fel kell újítani és a jelenleginél komfortosabbá szükséges tenni. A felújított, komfortosabbá tett bérlakások állapotának folyamatos nyomonkövetésére van szükség annak érdekében, hogy ne történjen értékvesztés.

A középiskolába járó hátrányos helyzetű diákok körében rendkívül magas a lemorzsolódók aránya. Ennek csökkentésére az önkormányzat speciális ösztöndíjat hoz létre, amely motiválja a diákok iskolai sikerességét és az intézményben történő bentmaradását.

KLIK helyi tankerületével együttműködve segítjük az iskolai drogprevenció, a stressz prevenció és a családi életre nevelés témakörökből rendhagyó órák rendezését. A kortárs csoport fontos helyszín a serdülők számára, hogy elsajátítsák a személyiségfejlődésükhöz szükséges készségeket, a társas viselkedési formákat.

Általánosan elmondható, hogy a középiskolába járó hátrányos helyzetű diákok körében rendkívül magas a lemorzsolódók aránya, ez különösen igaz az érettségig adó középiskolába járó diákokra. Ennek

csökkentésére az önkormányzat speciális ösztöndíjat hoz létre, amely motiválja a diákok iskolai sikerességét és az oktatási intézményekben történő bentmaradásukat.

A megfelelő színvonalú szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a szociális területen dolgozók továbbképzése. Új gyakorlatok, lehetőségek megismerésére és újfajta tevékenységek bevezetésére van szükség. Emellett rendkívül fontos, hogy a segítő szakemberek számára támogatást nyújtsunk a segítő munka során jelentkező testi, szellemi, érzelmi kimerülés megelőzése érdekében, a családsegítő munka fejlesztésében. Mindezek mellett rendkívül fontos, hogy a szociális szakemberek leterheltsége csökkenjen, ezért a szociális intézmény családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó részlegének kapacitását növelni szükséges. A megnövelt kapacitás hozzájárulhat ahhoz, hogy a szegregátumokban élők, a város kevésbé iskolázott és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosai, közülük kiemelten a szociális bérlakásban élők a jelenleginél nagyobb odafigyelést kapjanak.

Az önkormányzat szociális városrehabilitációs pályázatot kíván benyújtani a folyamatosan romló állapotú Kökönyös városrész rehabilitációjára (forrás: TOP 4. prioritási tengelye). Mivel a területen nincs szegregátum, lehetséges, hogy a kökönyösi lakótelep nem lesz akcióterületként meghatározható (a szabályozás véglegesítése még nem történt meg). Ebben az esetben a 2. számú szegregátum és környékének fejlesztése, rehabilitációja lehet a cél.

Az alacsony státuszú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során azon vállalkozásokat, akik alacsony státuszú lakosságból választanak munkavállalókat. Számukra helyi adókedvezmények biztosítunk.

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Esélyegyenlőség biztosítása	Integrációs kerekasztal létrehozása és működtetése	Polgármester	Nem releváns	2015-2023
2. Oktatási integráció biztosítása	A HH és a HHH (és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult) gyerekek aránya kiegyenlítetttségének biztosítása az óvodai és az iskolai feladatellátási helyek között	Jegyző	Nem releváns	2015-2023
	Alapozó terápia biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére	Óvodavezetők	Saját forrás	2016-2023
	Nyári napközi biztosítása (étkeztetéssel)	Polgármester	saját forrás, nyári gyermekétkeztetési pályázat	2016-2023
	A civil szervezet(ek) által működtetett tanoda(k) támogatása	Polgármester	Saját forrás, EFOP I. prioritási tengely	2015-2023
	HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	Polgármester	Saját forrás	2016-2023
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Polgármester	Nem releváns	2016-2023
	Alacsony státuszú lakosság intenzívebb bevonása a közmunka programokba	Polgármester	Nem releváns	2015-2023
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhely szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	Polgármester	Nem releváns	2015-2023

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
	Szociális szakemberek képzése	Polgármester	Pályázati forrás	2015-2017
5. Lakhatási integráció	A szociális bérlakások felújítása, komfortosítása, állapotuk nyomonkövetése	Polgármester	Pályázati forrás, TOP IV. prioritási tengely	2015-20123

4.3-5. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

4.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

A Komlón található négy szegregátum közötti egyik legfőbb különbség a városszerkezeti adottságokból fakad. Az 1. és a 2. számú szegregátumok a várostestbe, a városi lakóövezetbe ékelődő területek, az 3. és 4. számú szegregátumok azonban a városszövettől elkülönülten, zártkertekben találhatók.

A településen található szegregátumok felszámolása nem lehetséges.

Az 1. számú szegregátumban 2015 nyarára fejeződik be az uniós forrásból finanszírozott telep-rehabilitációs program. A felújítás és az infrastruktúrafejlesztés eredményeit meg kell őrizni. Ez csak úgy oldható meg, ha a város szociális intézményei – összefogva a legszegényebb emberek helyzetének javításáért dolgozó civilekkel – rendszeres jelenlétükkel és támogató programjaikkal segítik az ide költöztetett családokat. Ennek érdekében a szociális munka intenzív jelenlétének megtervezésére van szükség, ennek kidolgozása, feltételeinek megteremtése az önkormányzat és a bevonható civil szervezetek együttműködése esetén lehet optimális. További megoldandó feladat a szegregátum melletti sitt- és szemétkerakó felszámolása

A 2. számú szegregátum területén és környezetében nincsenek a közösségi terek. Ez egy nagyon fontos megoldandó probléma. A nagyszámú alacsony státuszú lakosság csakis akkor fog otthonként tekinteni az általa lakott bérlakásra, ha környezetét közösségként észleli. Annak érdekében, hogy ez a folyamat elindulhasson, közösségi teret kell létrehozni a tömbben és a felkérni egy olyan roma civil szervezetet annak irányítására, amely képes azt tartalommal megtölteni. A pályázati források mellett a közösségi tér létrehozására önkormányzati források is szükségeltetnek.

Szintén a 2. számú szegregátumban az eddigi kezdeményezéseket kiterjesztve, a közműszolgáltatókkal együttműködve kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni és finanszírozni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról.

A 3. és 4. számú szegregátumokban élő emberekről korlátozott a tudásunk. Annak érdekében, hogy a területre beavatkozások legyenek tervezhetőek, először is fel kell mérni az ott élők helyzetét. Az önkormányzat vállalja, hogy mind a két területről szociális térképet készít, felméri az ott lakók helyzetét és szükségleteit.

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. szegregátum	sitt- és szemétkerakók megszüntetése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás	2015-2016
1. szegregátum	Folyamatos szociális segítő jelenlét biztosítása	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Polgármester	TOP	2015-2023
1. és 2. szegregátumok	Közösségi tér kialakítása, működtetése, együttműködve roma civil szervezettel vagy szervezetekkel	A szegregáció oldása	Polgármester	Saját forrás	2016-2023
2. szegregátum	Kártyás mérőórák elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Polgármester	Saját forrás	2015-2023
3. és 4. szegregátumok	Szociális térkép készítése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése (közvetve)	Polgármester	Saját forrás	2015-2016

4.3-6. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

4.3.1.4 Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Integrációs kerekasztal létrehozása és működtetése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
A HH és a HHH (és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult) gyerekek aránya kiegyenlítetttségének biztosítása az óvodai és az iskolai feladatellátási helyek között	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Alapozó terápia biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére		X	X	X	X	X	X	X	X
Nyári napközi biztosítása (étkeztetéssel)		X	X	X	X	X	X	X	X
A civil szervezet(ek) által működtetett tanoda(k) támogatása	X	X	X	X	X	X	X	X	X
HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása		X	X	X	X	X	X	X	X
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése		X	X	X	X	X	X	X	X
Alacsony státuszú lakosság intenzívebb bevonása a közmunka programokba	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikere érdekében	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szociális szakemberek képzése	X	X	X						
A szociális bérlakások felújítása, komfortosítása, állapotuk nyomonkövetése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Illegális szemétlerek megszüntetése	X	X							
Folyamatos szociális segítő jelenlét biztosítása	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Közösségi tér kialakítása, működtetése, együttműködve roma civil szervezettel vagy szervezetekkel		X	X	X	X	X	X	X	X
Kártyás mérőórak elhelyezése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szociális térkép készítése	X	X							

4.3-7. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése

4.3.1.5 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz, vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a város helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elvek kell, hogy érvényre jussanak.

A projektfejlesztés során a város elemi érdeke a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága. Mind az előkészítés, mind a megvalósítás során biztosítani szükséges a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatot bevonásra kerül ezen folyamatokba.

A város célirányos kampányt tervez minden fejlesztés, program, illetve a városban megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

4.3.1.6 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A szegregációt okozó folyamatok háttérben különböző okok húzódnak meg, közülük a legfontosabb az alacsony iskolai végzettségből következő munkanélküliség, a kizárólagosan a legolcsóbb és egyben legrosszabb minőségű lakhatáshoz történő hozzáférés lehetősége, az eladósodás és ennek következtében a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés szűkülése.

A legtöbb önkormányzat gazdálkodása feszített, sokszor az alapvető fejlesztésekre sem jut forrás. A településen élő legszegényebb családok támogatása ennek ellenére fel kell vállalniuk az önkormányzatoknak annak érdekében, hogy helyzetük javuljon, körük ne bővüljön.

A rossz szociális helyzetben lévő családokon leginkább az segít, ha tagjai munkához jutnak, ez az alapfeltétele a család jobb helyzetbe kerülésének, hiszen a szociális transferek egyre kevésbé biztosítják megélhetésüket. Nagyon fontos továbbá, hogy a legszegényebb családok, köztük a romák gyermekei integrált környezetbe járjanak óvodába, iskolába, hiszen így olyan mintákkal találkozhatnak, amelyek segíthetik későbbi boldogulásukat. Az integrált oktatás az alapja annak, hogy egy kedvezőtlen lakhatási körülmények között élő gyermek minél tovább maradhasson az iskolarendszerben (szakképző intézmény, középiskola, felsőoktatás), ezáltal életpálya esélyei javuljanak. Komfort nélküli, rossz minőségű lakásokban élve nehéz az iskolában, a munkahelyen jól teljesíteni. A lakhatási problémák kulcsmegoldása a szociális bérlakások lehetnek, ezek kialakítása azonban a legtöbb önkormányzat teherbíró képességét meghaladja. A lakhatási programok megvalósításánál elsődleges szempont megakadályozni, hogy a legszegényebbek egy tömbbe lakjanak, mivel ez gettósodási folyamatot indíthat el.

Szegregálódási folyamatokat indíthat el, ha egy városrész leromlása elindul, az önkormányzat felelőssége, hogy ha ezt észleli, gyorsan reagáljon. Az önkormányzatban, ha valóban kialakul a tulajdonosi szemlélet, mindent el fog követni, hogy a leromló területek további pusztulását megállítsa. Ennek egyik eszköze lehet a hiányzó közszolgáltatások elérhetővé tétele, akár azok átszervezésével.

A fentebb jelzett problémák és lehetséges megoldások – az integrált oktatás kivételével – forrásigényesek, ezért az önkormányzatoknak törekedniük kell arra, hogy megtalálják azokat a külső,

leginkább pályázati forrásokat, amelyek segítségével településük legrosszabb helyzetben lévő családait tudják támogatni.

Komló város önkormányzata az 1.3.1.4 fejezetben felsorolt horizontális és területspecifikus intézkedésekkel kívánja a szegregációt okozó folyamatokat megváltoztatni, hatásukat mérsékelni.

4.3.1.7 Együttműködő partnerek

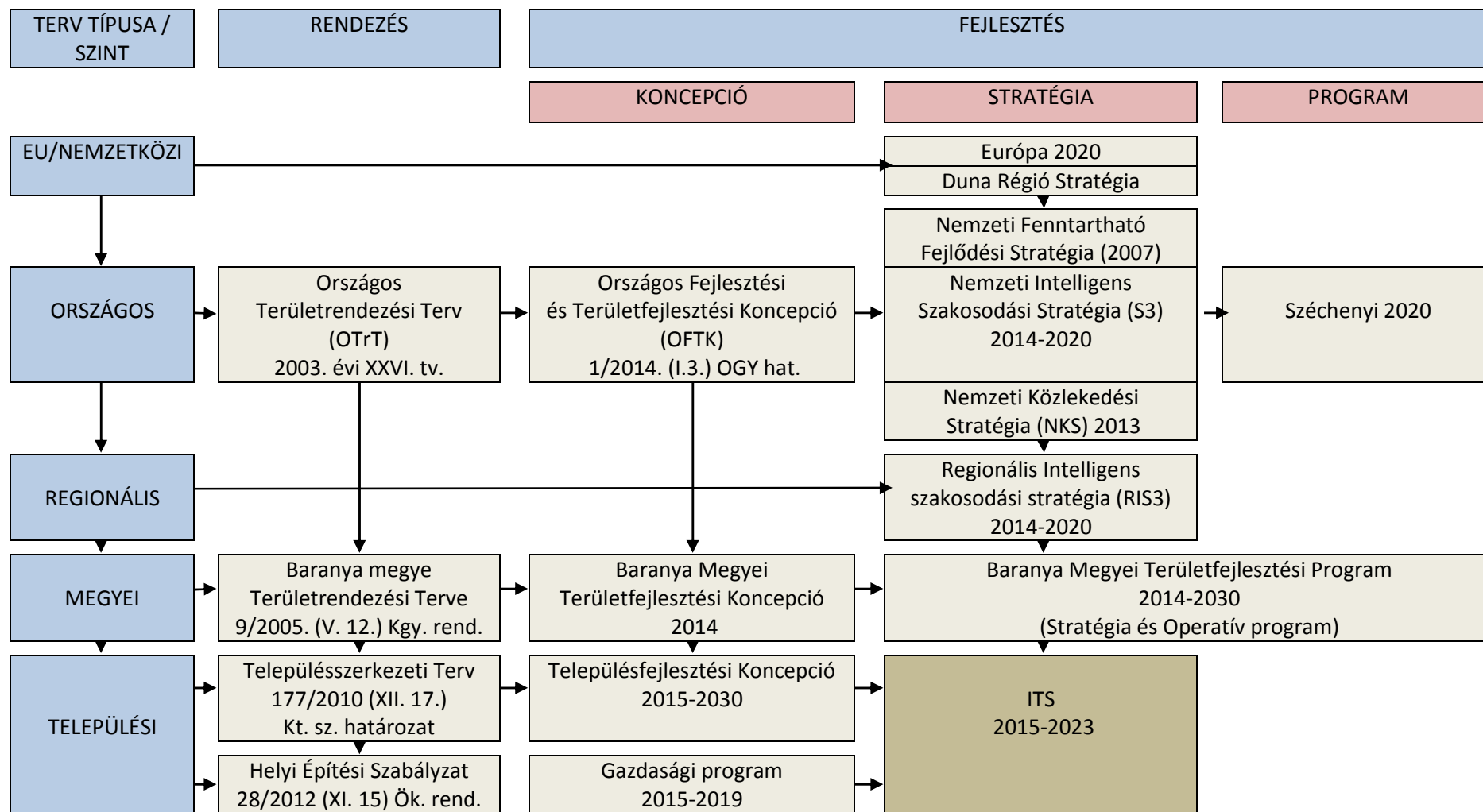
Komló Város Önkormányzata, Családsegítő- és Gyermejkölési Szolgálat, Caritas Alapítvány, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Belső Tűz Egyesület.

4.3.1.8 Az Anti-szegregációs terv megvalósításának nyomon követése – monitoring

A jelen Anti-szegregációs Program (ASZP) vállalt Integrációs kerekasztal folyamatosan vizsgálja a tervezett intézkedések és célok megvalósulását, erről évente összefoglalót készít. Figyelemmel kíséri a szegregációval veszélyeztetett terület és romló helyzetű külterületek, illetve a városban élő legszegényebb családok helyzetét. Az ASZP elfogadását követő második év végén az Integrációs kerekasztal felülvizsgálja a megfogalmazott célok relevanciáját, a változó helyzetre reagálva felülvizsgálja eredeti célkitűzéseit. Ezt az eljárást össze kell kötni az ITS felülvizsgálatával annak érdekében, hogy a két dokumentumban rögzített célrendszer összehangoltsága biztosított legyen.

Komló Város Önkormányzata a hozzá tartozó valamennyi területen kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs Intézkedési Tervben foglaltak érvényesítésére és megvalósítására. Az irányítása alatt lévő, fennhatósága és felügyelete alá tartozó szervek és intézmények számára kötelezővé teszi, hogy döntéseik és tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell, törekedjenek, azok a szegregáció kialakulását és fennmaradását semmilyen formában nem segíthetik elő.

5.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

5.1-1. ábra: A stratégia helye a fejlesztési és rendezési tervek rendszerében

A településrendezési eszközök különböző típusait, szintjeit és hierarchiáját, egymással való kapcsolatait, illetve az ITS helyét ebben a tervrendszerben az 5-1.1. ábra mutatja be. Minden alacsonyabb szintű terv a célrendszerét a felette álló – magasabb szintű – terv célrendszerét figyelembe véve, azokhoz igazítva alakítja, így az alacsonyabb szintű tervek egyre részletesebben dolgozzák ki a kitűzött célokhoz vezető konkrét megoldásokat, javaslatokat.

5.1.1 A stratégia és a rendezési tervek összhangja

Az országos és megyei területrendezési terv Komlóra vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat részletesen tartalmazza. Az ITS középtávú célrendszere és beavatkozásai e tervekkel lényegi összhangban kerültek meghatározásra. A stratégiában lévő jelentősebb rendezési típusú fejlesztések szerepelnek a területrendezési tervekben

A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok módosítására most nincs szükség. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett beavatkozások és a települési rendezési tervek, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására. Ezeket a változtatási igények fontosabb elemeit a Fejlesztési Konceptió tartalmazza.

5.1.2 A stratégia és a fejlesztési tervek összhangja

5.1.2.1 A stratégia illeszkedése az Európa2020 Stratégiához

Az 2014-2020 fejlesztéspolitikai időszak kialakításakor a közös európai célkitűzést, irányelveket alapul véve határozták meg azokat a pontokat, amelyeket el kell érni ahhoz, hogy Európa globálisan, Magyarország pedig EU-s összehasonlításban versenyképes maradjon. Az összes tagállamnak a 11 tematikus célhoz kell igazítani saját fejlesztési terveit, biztosítva a dokumentum számszerűsített céljainak elérését. Az integrált településfejlesztési stratégia és az Európa2020 Stratégia tematikus céljainak összhangját az alábbi táblázat foglalja össze.

		(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;	(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;	(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;	(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.
T1	A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése											
T2	Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése											
T3	A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése											
T4	Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel											
T5	Hatékony városüzemeltetés											
T6	A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése											
T7	Vonzó városközpont kialakítása											

		(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;	(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;	(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;	(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.
T8	A gépjármű-közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése											
T9	Átkötő és havária utak létesítése											
T10	Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózat kialakítása											
T11	A népesség csökkenésének megállítása											
T12	A szociális ellátórendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése											
T13	A társadalmi integráció erősítése											

5.1-1. táblázat: A stratégia illeszkedése az Európa 2020 célkitűzéseire

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat

Az ITS célrendszere egyértelműen kapcsolatba hozható a 11 uniós szintű kohéziós politikai tematikus céllal, ezáltal illeszkedik-e a Magyarország Partnerségi Megállapodás a 2014-2020-as fejlesztési időszakra című dokumentum céljaihoz, s az operatív programok célrendszeréhez, illetve az általuk támogatni kívánt prioritásokhoz. Ennek megfelelően kerültek a beavatkozások finanszírozási lehetőségei is meghatározásra.

5.1.2.2 A stratégia illeszkedése az OFTK-hoz

A 2014 januárjában elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg. Az integrált településfejlesztési stratégia és az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció tematikus céljainak összhangját az alábbi táblázat mutatja be.

		Szakpolitikai célok							Területi célok				
		Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	A vidéki térségek népességeltartó erejének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságosztönzés elősegítése
T1	A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése												
T2	Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése												
T3	A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése												
T4	Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel												
T5	Hatékony városüzemeltetés												
T6	A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése												
T7	Vonzó városközpont kialakítása												

		Szakpolitikai célok						Területi célok					
		Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	A vidéki térségek népességeltartó erejének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
T8	A gépjármű-közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése												
T9	Átkötő és havária utak létesítése												
T10	Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózat kialakítása												
T11	A népesség csökkenésének megállítása												
T12	A szociális ellátórendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése												
T13	A társadalmi integráció erősítése												

5.1-2. táblázat: A stratégia illeszkedése az OFTK célkitűzéseivel

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat

5.1.2.3 A stratégia illeszkedése Baranya megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához

A koncepció a megye fejlesztését három kiemelt fontosságú átfogó célban jelöli meg, amelyek elérését 7 stratégiai cél és Baranya megye sajátos területi részegységeire illesztett 4 területi célkitűzés szolgálja. A területi célkitűzések közül a „Termelési szerkezet átalakítás, gazdasági szemléletváltás Pécs és agglomerációja területén, illetve Komló és térségében” érinti Komlót. Az ITS és a megyei dokumentum stratégiai céljainak illeszkedését az alábbiakban mutatjuk be:

		Helyi gazdaságok fejlesztése	Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése	Piaci igényekre reagálni képes emberi erőforrás fejlesztés	Társadalmi felzárkózás elősegítése	Stratégiai erőforrások fenntartható használata	Elérhetőség és mobilitás javítása	Nagyterületi csomóponttá válás
T1	A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése							
T2	Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése							
T3	A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése							
T4	Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel							
T5	Hatékony városüzemeltetés							
T6	A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése							
T7	Vonzó városközpont kialakítása							
T8	A gépjármű-közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése							
T9	Átkötő és havária utak létesítése							
T10	Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózat kialakítása							
T11	A népesség csökkenésének megállítása							
T12	A szociális ellátórendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése							
T13	A társadalmi integráció erősítése							

5.1-3. táblázat: A stratégia illeszkedése Baranya megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához (stratégiai célokhoz)

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat

5.1.2.4 A stratégia illeszkedése a Településfejlesztési Konceptióhoz

Mivel a stratégia a koncepcióval összhangban, egy tervezési folyamat során került kidolgozásra, ezért a két dokumentum illeszkedésének vizsgálata nem releváns.

5.1-4. táblázat: A stratégia és az ágazati dokumentumok rendszere

5.1.3 A stratégia illeszkedése a társadalmat érintő ágazati tervekhez

Komló társadalmára valamennyi dokumentumtípusban (konceptió, stratégia, program, terv) készültek tervanyagok. **Komló Város Gyermekek- és Ifjúsági Konceptiója** a 2011 és 2018 közötti időszakra vonatkozik, célcsoportja a 35 évnél fiatalabb korosztály. Komló Város 2010-ben megválasztott önkormányzati képviselői az új nemzedékek iránti felelősségünk tudatában nyilatkozatot tettek arról, hogy az ifjúság jövőjét városuk közös ügyének tekintik, hogy a fiatalsággal való foglalkozás hosszú távú befektetés, az ifjúság az új értékek hordozója és teremtője. A koncepcióban kijelentették, hogy fiatalokra, közösségeikre nem elsősorban problémaforrásként, hanem a város jelentős erőforrásaként tekintenek. Komló feladata segíteni ötleteik kibontakoztatását, figyelemmel kísérni munkájukat, valamint erősíteni a felelősségvállalást és kötelességtudatot, a generációk közötti szolidaritást és együttműködést. A koncepció az önkormányzat hosszútávú ifjúságpolitikai céljait több tématerület, így a pályakezdeményezés és otthonderemelés; az oktatás, képzés, nevelés; az egészség és testkultúra; valamint a kultúra és közösség köré csoportosítja. A célok elérése érdekében a koncepcióhoz rövidebb távú cselekvési tervek is kidolgozásra kerülnek. A város fontosnak tartja az ifjúsági párbeszédrendszer kialakítását és hatékony működtetését, melynek működési kereteit a Városi Diákfórum és a Komlói Ifjúsági Kerekasztal biztosíthatja.

A koncepcióban megjelenő elvek és tervezett intézkedések kapcsolódnak a T11-es (A népesség csökkenésének megállítása), a T13-as (A társadalmi integrációerősítése) és részben a T12-es (A szociális ellátórendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése) tematikus célokhoz.

Komló Város Kulturális Stratégiája 2008 óta van érvényben. A stratégia jövőképe Komlót a kultúrák találkozási helyeként vizionálja, pezsgő és sokszínű kulturális élettel. A jövőkép elérése érdekében a dokumentum az alábbi célokat rögzíti:

- a város kulturális élete és értékei közelebb hozzák egymáshoz a különböző országokban élő embereket, hozzájárulva ezzel az idegenforgalom növeléséhez;
- a kulturális javak közvetítése korosztálytól, jövedelmi helyzettől, iskolázottságtól függetlenül, és a kultúrák közvetítés valamennyi területén a lakosság műveltségi színvonalának emelését, a tudásalapú társadalom kialakítását, a társadalom innovációs készségének, képességeinek javítását szolgálja;

- a kultúra önkifejezési, kibontakozási lehetőséget biztosít a fiataloknak, a közgyűjteményi és közművelődési intézmények tevékenysége elősegíti a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és térségek kulturális felzárkózását, valamint a kisebbséghez tartozók művelődési lehetőségeinek bővítését, sajátos kulturális örökségük megőrzését és ápolását;
- a kulturális tevékenység és a kultúrákövetítés erősíti a nemzeti identitást és a helyi közösséghez tartozást, a lokálpatriotizmus érzésének elmélyülését;
- a kultúra hozzájárul a kistérségi és regionális kapcsolatok fejlesztéséhez, és a hagyományok ápolásához.

A kulturális stratégiában lefektetett célok megvalósulását az Integrált Településfejlesztési Stratégia T11-es (A népesség csökkenésének megállítása) és T13-as (A társadalmi integráció erősítése) tematikus célkitűzése segíti.

Komló Város Önkormányzata a **Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)** elfogadásával érvényesíteni kívánja az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét; a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét; a diszkriminációmentességet és a szegregációmentességet. A HEP és a hozzá kapcsolódó **Intézkedési Terv (IT)** jövőképet és beavatkozásokat fogalmaz meg az egyes esélyegyenlőségi csoportok, így a mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők számára. Komló célja, hogy a mélyszegénységben élők és romák körében a közfoglalkoztatás folytatódjon, oldódjon a szegregáció és bővüljenek a gyermekjóléti szolgáltatások, komplex szociális, képzési és foglalkoztatási projekt valósuljon meg, javuljon az egészségi állapot. A gyermekek esetében fontos a hátrányos helyzetűek felkarolása, fejlesztése, a velük foglalkozó szakemberek képzése, szabadidős és felzárkóztató, hátránykompenzáló programok szervezése. A nők esélyegyenlőségét segíthetik a speciális képzési programok, a szociális és gyermekjóléti programok bővülése, valamint a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése, a rugalmas foglalkoztatás. Az időskorúakat tekintve fejlesztési lehetőségként jelennek meg a szabadidős, aktivitás megőrzését segítő programok, szűrővizsgálatok és prevenciók előadások szervezése, illetve az idősek védelmét szolgáló intézkedések megvalósítása. A fogyatékkal élő esélyegyenlőségének érvényesítéséhez elsősorban foglalkoztatási programok szükségesek, de nem elhanyagolható a fizikai és társadalmi környezetben megjelenő akadályok megszüntetése sem.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia T12-es (A szociális ellátórendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése) és T13-as (A társadalmi integráció erősítése) célkitűzése egyaránt a helyi esélyegyenlőség megvalósulását szolgálja.

Komlón a humán infrastruktúra tervdokumentumai közé sorolható a **Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Kistérségi Közoktatási Intézkedési Terve**, mely a 2012-2017-es időszakra készült el. A terv Komlón kívül 18 településre fogalmaz meg szervezési és fejlesztési célokat. A fejlesztési célok között szerepel többek között a pedagógia szolgáltatások minőségének és eredményességének javítása, a kompetencia-alapú oktatás terjesztése, a szakmai együttműködések elősegítése, a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulók támogatása, a feladatellátó helyek számának megtartása. A terv a célokhoz beavatkozásokat is rendel, melyben a fentiekén túl megjelenik a német nemzetiségi oktatás programjának továbbfejlesztése, a művészetoktatás hiányzó feltételrendszerének biztosítása, bekapcsolódás az ÖKO óvoda és iskola programba. A közoktatási terv felsorolja a tervezett óvodai és iskolai fejlesztéseket, valamint megfogalmazza a kistérségi pedagógiai

innováció intézkedéscsomagját, melynek legfőbb célja a nevelési és oktatási gyakorlat kompetencia-alapú átalakítása, s erre alkalmas szakemberek továbbképzése.

A Kistérségi Közoktatási Intézkedési Terv célkitűzései összhangban vannak az ITS humán infrastruktúrára irányuló tematikus célkitűzéseivel: T11 (A népesség csökkenésének megállítása), T12 (A szociális ellátórendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése), T13 (A társadalmi integrációerősítése).

5.1.4 A stratégia illeszkedése a gazdaságot érintő ágazati tervekhez

Komló Város Gazdaságfejlesztési Programja a 2014-2020-as időszakra készült el. A dokumentum jövőképe („Modern európai kisváros a Mecsek szívében”) összhangban van a korábbi IVS és jelen ITS jövőképeivel. A gazdaságfejlesztési program két alapvető településfejlesztési elvet rögzít:

1. Minden társadalmi csoport esélyegyenlőségének biztosítása
2. Hosszú távú fenntartható növekedés biztosítása a társadalmi, gazdasági és ökológiai szempontokon alapuló egyensúlyra törekedve

A településfejlesztési elvek az esélyegyenlőséget és a fenntarthatóságot emelik ki. Ezek az elvek megjelennek az egyes részcélokban, ugyanakkor átfogó módon végig kell, hogy kísérik a településfejlesztési folyamatot, a megvalósuló projekteket. Az elvek alkalmazása minden projekt keretében kiemelt fontosságú Komló számára, azaz például egy turisztikai célú fejlesztésnél is tekintettel kell lenni a projekt gazdasági, társadalmi és ökológiai fenntarthatóságának szempontjaira, és az esélyegyenlőség minél szélesebb körű biztosítására.

A településfejlesztési elvek 3 tematikus célban, és az azokhoz kapcsolódó részcélokban jutnak érvényre a korábbi IVS-ben, a gazdaságfejlesztési program is ezeket viszi tovább. A tematikus célok közül az 1. vonatkozik a gazdasági versenyképesség növelésére, a dokumentum ennek rész céljait bontja ki, melyek a következők:

- tőkevonzó képesség javítása;
- periférikus közlekedési helyzet csökkentése;
- turisztikai kínálat és infrastruktúra fejlesztése;
- közfeladat-ellátás költséghatékonyságának javítása.

A program mellékletben rögzíti a 2014-2020-as időszakban megvalósítani tervezett önkormányzati projekteket, a beruházások becsült költségeivel együtt. A projektek összhangban állnak az ITS projektjeivel.

A rögzített projektek és a Gazdaságfejlesztési Program nevezett rész céljai illeszkednek az ITS gazdasági tartalmú céljaihoz, de különösen a T1 (A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése), T2 (Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése), T3 (A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése), T5 (Hatékony városüzemeltetés) tematikus célkitűzéseikhez.

5.1.5 A stratégia illeszkedése az épített és természeti környezetet érintő ágazati tervekhez

A **Komlói Kistérség Környezetvédelmi Program** kidolgozásának három alapvető célja volt:

- a fenntartható fejlődés elveit valamint a környezeti "energiaforrásokkal" való tudatos és takarékos felhasználását szem előtt tartva preventív környezetvédelmi eszközöket felvonultatni,
- az elhatározott fejlesztésekhez és a folyamatban lévő beruházásokhoz környezetvédelmi célú kiegészítő javaslatokat összeállítani,
- felhalmozódott, öröklött környezeti károk felszámolására vonatkozó megoldásokat megtalálni.

A program a környezetvédelmi helyzetértékelés után megnevezi a kistérség településein fennálló problémákat, melyek a természet- és tájvédelemmel, a csatornázással és szennyvíztisztítással, a csapadékvíz-elvezetéssel, a közúthálózattal, a közvilágítással, az egyes környezeti elemekkel (levegő, víz, föld) kapcsolatosak. A dokumentum a kiemelt, önállóan kezelt hatótényezők (települési szilárd hulladék kezelése, környezeti zaj és rezgés, környezetbiztonság) célállapotát is rögzíti. A program projektjavaslatokat tesz az egyes környezetvédelmi részterületekre lebontva, s megnevezi a résztvevő településeket.

A **Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Hulladékgazdálkodási Terve** a környezetvédelem fontos részterületét érinti. A kistérség a 2011-2016-os időszakra elkészített dokumentumában előírásokat fogalmaz meg az egyes hulladéktípusok gyűjtésére és tárolására vonatkozóan, majd meghatározza az elérendő hulladékgazdálkodási célokat. A célok megvalósítását cselekvési program szolgálja.

A Környezetvédelmi Program és a Hulladékgazdálkodási Terv céljai és beavatkozásai az Integrált Településfejlesztési Program T5 (Hatékony városüzemeltetés), T7 (Vonzó városközpont kialakítása), T8 (A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése), T10 (Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózat kialakítása) célkitűzéseikhez illeszkednek.

5.2 BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

Komló Város Integrált településfejlesztési stratégiája a településfejlesztési koncepcióban felvázolt jövőkép és átfogó célok elérése érdekében 13 középtávú tematikus és 11 városrészi célt jelöl ki a 2023-ig tartó időszakra.

5.2.1 A célok logikai összefüggései

Jövőkép	Komló 2030-ban lakosainak munkát adó, élhető, értékeit tisztelő város, amelynek fenntartható a gazdasága, a társadalma és a környezete		
Átfogó célok	I. A város és vonzáskörzete lakosságának munkát adó gazdasági központ	II. Jó színvonalú, fenntartható lakókörnyezet, vonzó városközpont	III. Jövőjében bízó, nyitott, szolidáris fenntartható társadalom
Városi szintű tematikus célok	T1. A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése	T6. A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése	T11. A népesség csökkenésének megállítása
	T2. Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése	T7. Vonzó városközpont kialakítása	
	T3. A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdaság többélűségének	T8. A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése	T12. A szociális ellátó rendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése
	T4. Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccse	T9. Átkötő és havária utak létesítése	T13. A társadalmi integráció erősítése
T5. Hatékony városüzemeltetés	T10. Egységes a környező erdőkhöz kapcsolódó színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása		
Városrészi célok	V1 Sikonda: A turisztikai szolgáltatások bővítése a térségi attrakciók összehangolásával és a városrész rekreációs szerepének erősítésével.		
	V2: Nyugati városrész: A közterületek, közösségi terek kialakítása, az életminőség javítása		
	V3: Déli városrész: Az elérhetőség javítása		
	V4: Belváros: A Belváros funkcionális megerősítése érdekében a közlekedési funkciók csökkentése		
	V5. Altáró: a közlekedési kapcsolatok javítása a vasúton való újabb átvjáróval az Ipari út irányába		
	V6. Északi városrész: Közösségi terek kialakítása és a városközponttal való elérhetőség javítása		
	V7. Keleti városrész: A közösségi terek és zöldfelületek fejlesztése, a kószállítás zavaró hatásainak mérséklése a szegregálódás csökkentése érdekében		
	V8. Zobákpusztá: Közösségi és humán közszolgáltatási funkciók fejlesztése		
	V9: Mecsekjánosi: Közösségi és humán közszolgáltatási funkciók fejlesztése		
	V10. Kisbattyán: Úthálózat felújítása		
Beavatkozások	K: Külterületek: A szegregálódás megállítása		
	Kulcsprojekt		
	Hálózatos projekt		
	Akcióterületi projekt		
	Egyéb projekt		

5.2-1. táblázat: Az integrált településfejlesztési stratégia felépítése

A három középtávú célba illesztett tematikus célok lefedik a városfejlesztés legfontosabb tématerületeit, és együttesen hozzájárulnak az átfogó célok, illetve a város jövőképeinek megvalósításához. A városrészi célok egy-egy terület fejlesztésének irányait jelölik ki, és hozzájárulnak a tematikus és átfogó célok eléréséhez. A megvalósítást szolgáló beavatkozások és projektek a célrendszerbe kerültek besorolásra.

5.2.2 A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák

Az integrált településfejlesztési stratégia a célrendszere a Megalapozó vizsgálatban beazonosított problémákra ad megoldást, illetve a bemutatott adottságokra épít. A tematikus célok és a vizsgálat megállapításainak összefüggéseit a 5.2-2. foglalja össze.

Tematikus célok	A Beazonosított problémák	Beazonosított adottságok
T1. A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése	A városnak rossz az elérhetősége autópályáról, főúthálózatról, Regionális kerékpáros kapcsolatok hiánya	Az M9 autópálya és a rácsatlakozó főút megnyitja az ország fejlődési súlypontjai felé a kapcsolatot
T2. Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése	Magas munkanélküliség, Megfelelő méretű sík területek hiánya, mely az ipar zöldmezős beruházásait lehetetleníti el Sok a leromlott, alulhasznosított ipari terület	Volt bányaingatlanok barnamezős felhasználása,
T3. A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése	Alacsony a foglalkoztatottság, magas a képzetlen munkaerőnek aránya, a képzett, fiatal munkaerő elvándorol Regionális kerékpáros kapcsolatok hiánya	Sikonda természeti és turisztikai vonzereje Meglévő ásványvagyon Tájképi, tájmorfológiai adottság Fejlett, az ipari tevékenységek fogadására alkalmas városi infrastruktúra
T4. Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel	Pécs elszívja a képzett munkaerőt	A régióközpont közelsége Pécsi nagyüzemekkel való szállítói együttműködés Gépgyártói, járműbeszállítói, fémipari hagyományok
T5. Hatékony városüzemeltetés	Nincsenek kihasználva a megújuló energia adottságai Az intézményi és közszolgáltatási kapacitásoknak alacsony a kihasználtsága	Járasközponti szerep Megújuló energiák kihasználása
T6. A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése	Sok a leromlott, korszerűsítetlen lakás Előregedő házigyári elemekből épült lakótelep avult közművei	Társasházak energetikai korszerűsítésének támogatása
T7. Vonzó városközpont kialakítása	Nagy a városközpontban a kihasználatlan, inaktív, zavaró területek aránya, leromlott és terjedős a vasút és a buszpályaudvar, kevés gyalogos- és zöldfelület Jól megfogalmazott városközpont hiánya Kihasználatlan vasúti szárnyvonal	Vasút megszüntetése révén felszabaduló területek

Tematikus célok	A Beazonosított problémák	Beazonosított adottságok
T8. A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése.	• Közlekedési- és ipari eredetű zaj és rezgésterhelés • Tömegközlekedés számára elégtelen keresztmetszetű utak • A vasút átszeli a várost, átkötő utak hiányában minden forgalom a városközponton keresztül zajlik	• A vasút megszüntése után mód nyílik átkötő utak létesítésére és ezzel a városközpont tehermentesítésére
T9. Átkötő és havária utak létesítése	• A vasút átszeli a várost, átkötő utak hiányában minden forgalom a városközponton keresztül zajlik • A működő kőbánya áthaladó forgalma -környezetvédelmi intézkedések híján növeli a város környezeti terhelését	• Kiépült árvízvédelmi rendszer • Környezeti minősége, állapota összességében jó
T10. Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása	• Vízfolyások állapota a belterületen • Zöldfelületi stratégia hiánya	• Erdőkkel való kapcsolat • A városrészek zöld peremekkel határoltak • erdők levegőtisztaság-védelmi hatása
T11. A népesség csökkenésének megállítása	• kedvezőtlen demográfiai folyamatok, fogyó népesség, elöregedés	• a civil szervezetektől és nemzetiségi közösségektől induló kezdeményezések támogatása, a civil szféra megerősítése, ezáltal a település népességmegtartó erejének növelése • erős helyi civil szervezetek
T12. A szociális ellátó rendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése	• növekvő szociális ellátási szükségletek	• A szociális ellátórendszer mai szervezete jó bázis a további fejlesztéséhez
T13. A társadalmi integráció erősítése	• Két szegregációs góc a belterületen, jelentős külterületi népesség, szegregációba hajló körülmények között	• Erős helyi civil szervezetek

5.2-2. táblázat: A tematikus célok és a Megalapozó vizsgálat összefüggései

5.2.3 A stratégia megvalósíthatósága, a célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

A stratégia tematikus céljainak egymásra gyakorolt hatásait az alábbi ábra foglalja össze. A táblázatban az egyes cellák azt mutatják, hogy a vízszintesen lévő cél milyen hatást fejt ki a függőlegesen lévő cél elérésére.

		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13
T1	A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése		erősen pozitív	pozitív	erősen pozitív					erősen pozitív		pozitív		erősen pozitív
T2	Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése			pozitív	pozitív					erősen pozitív		pozitív		
T3	A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése	erősen pozitív	erősen pozitív		erősen pozitív					erősen pozitív		pozitív		erősen pozitív
T4	Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel	erősen pozitív		pozitív								pozitív		erősen pozitív
T5	Hatékony városüzemeltetés		erősen pozitív				erősen pozitív						erősen pozitív	
T6	A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése					erősen pozitív		erősen pozitív				pozitív		erősen pozitív
T7	Vonzó városközpont kialakítása	erősen pozitív					erősen pozitív		erősen pozitív	erősen pozitív	erősen pozitív			
T8	A gépjármű-közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése	erősen pozitív				erősen pozitív		erősen pozitív		erősen pozitív				
T9	Átkötő és havária utak létesítése							erősen pozitív	erősen pozitív		erősen pozitív			
T10	Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózat kialakítása					erősen pozitív	erősen pozitív	erősen pozitív						
T11	A népesség csökkenésének megállítása												erősen pozitív	erősen pozitív
T12	A szociális ellátórendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése						erősen pozitív					erősen pozitív		erősen pozitív
T13	A társadalmi integráció erősítése						erősen pozitív					erősen pozitív	erősen pozitív	

5.2-3. táblázat: Stratégia tematikus céljainak egymásra gyakorolt hatása

Jelmagyarázat:

	erősen pozitív
	pozitív
	semleges

6 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

A megvalósíthatóság kockázatainak elemzésénél először a főbb kockázatokat kell számba venni azok valószínűsíthető bekövetkeztével és a városra gyakorolt hatásának mértékével. Ezek után a rájuk adható válaszok felkutatása, majd ezek várható pozitív és negatív kimenetelét szükséges elemezni. A táblázatos felsorolás segíti mindezek áttekintését. A célok megvalósításához a fejlesztésekkel elért eredmények fenntartása különösen fontos. Az ezekhez tartozó kockázatok külön kiemelésre kerültek.

Belső tényezők	Valósz. (1-10)	Hatás (1-10)	Kockázat kezelésének módja
Társadalom egyes csoportjai közötti ellentmondás a település fejlesztési irányait illetően	6	5	A város jövőképeinek meghatározása és a fejlesztések is a lakossággal való folyamatos egyeztetések során alakulnak ki, a társadalmi igényekkel teljes konszenzusban kerülnek kijelölésre a települési célok.
A lakosság érdektelenné válik a település közös jövőképeinek, fejlesztésének meghatározását és megvalósítását illetően	5	7	A város számos kulturális, sport és egyéb programmal vonja be a lakosságot a település mindennapjaiba. A helyi identitás kialakítására és fenntartására, valamint a külső imázs meghatározására nagy hangsúlyt fektet. Mindez leginkább soft tevékenységek keretében történik.
Megújuló közterületek nem rendeltetésszerű használata	5	6	Társadalmi probléma, amelyet a folyamatos karbantartás és a figyelemfelkeltés tud csökkenteni.
Közterületek megújítása elmarad a városban	3	7	Amennyiben a közterületek megújítása elmaradna, azzal a város lemaradna a városversenyben. A város közterületeinek a leromlása hosszabb távon a beruházások elmaradásához és a gazdasági versenyképesség csökkenéséhez is vezethet. A város vezetése ennek csökkentésére számos, egymásra épülő közterület rehabilitációs tervet dolgozott, és dolgoztat ki. Továbbá a lakókörnyezet megújításába a helyi lakosságot is aktívan be kívánja vonni.
Közlekedési konfliktusok növekednek	7	8	A közterületek minden szempontból átgondolt rehabilitációjával, illetve az ökológus településfejlesztési szemlélet segítségével kívánja a város visszaszorítani a gépjárműforgalmat, így kerülendő el, hogy ebből konfliktusok alakuljanak ki. Bizonyos esetekben a korlátozás, mint lehetőség is a város rendelkezésére áll.
Külső tényezők			
Változó támogatási rendszer	4	7	A város fejlesztései során nem csupán a támogatásokra épít, hanem a vállalkozásokkal való együttműködés széles skálájára is.
Egymásra épülő projektek esetében a kulcsprojekt megvalósulása	5	8	Megfelelő ütemezés kialakítása a projektek megvalósításában, tartalékprojektek kijelölése, folyamatos projektgenerálási, projekt fejlesztési feladatok ellátása.
A projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem, vagy csak részben teljesülnek	4	5	Folyamatos monitoring tevékenység kialakítása, tartalékprojektek kijelölése
Kommunikációs nehézségek fellépése a Stratégia	4	6	Részletezni kell az adott részterületek feladatrendszerét, felelősségi rendszerét, pontos és

Belső tényezők	Valósz. (1-10)	Hatás (1-10)	Kockázat kezelésének módja
megvalósításában résztvevő szereplők között			világos eljárás rendet, információs csatornákat kell kiépíteni a bürokratikus akadályok elkerülése mellett
A városversenyben való lemaradás okozta munkahelyteremtés elmaradása, illetve munkahelyek megszűnése, munkanélküliség emelkedése	4	8	Ahhoz, hogy a település a városversenyben a legjobbak közt szerepelhessen, városmarketing stratégiát alakít ki, illetve a gazdasági élet szereplőit partnerként kezeli, hogy minden érdekelt fél a lehető legnagyobb hasznot élvezze az együttműködésből.
A soft projektekkel bevont lakosság a projektek elmaradása esetén nem alakít ki saját közösségi programokat	5	4	Annak érdekében, hogy hosszútávon is sikeres legyen a lakosság bevonása a város életébe a város az egyes soft projektelemek megvalósítását követően is számos eseményt szervez, illetve támogatja ezek szervezését.
Az önkormányzat likviditása veszélybe kerül a fejlesztések miatt	3	8	A fejlesztések egymásutániségének tervezésével, egymásra épülésével mindez elkerülhető, mivel a város csak a pénzügyi keretének megfelelően vállalja a beruházások önrészét. Ezenfelül a beruházások során a város kiemelt figyelmet fordít arra, hogy jövedelemtermelő fejlesztéseket hajtson végre.
A vállalkozások a vártnál kisebb bevételt realizálnak és elhagyják a várost, vagy csökkentik a termelésüket	4	9	Amennyiben ez történne, annak jelentős hatása lenne a város társadalmára, illetve a város gazdálkodására is. Ennek érdekében a város és a helyi vállalkozások között széleskörű kooperáció zajlik, hogy az igények és a célok között összhang legyen mind a két fél részéről
A fejlesztések során a természeti környezet sérül, melynek mértéke a tolerálható szintnél magasabb és a természet ezt nem képes helyreállítani	5	7	A turisztikai fejlesztések során a természet „kapacitásait” figyelembe veszi a város, valamint az idegenforgalmi adó bevételeinek egy részét a környezeti károkozások enyhítésére fordítja. A beruházások során az engedélyek kiadása, és az ellenőrzések során a környezeti szempontok kiemelt szempontot képviselnek.

5.2-1. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai és kezelésének módjai

7 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

7.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

A fejezet azon önkormányzat által végzett tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják az integrált településfejlesztési stratégiában, valamint más, stratégiai jellegű dokumentumokban megjelölt fejlesztési célok elérését. A város biztosíthatja ezt a megfelelő keretek előteremtésével, valami szabályozó, rendeletalkotó tevékenységével. Ideális esetben ez a két típusú tevékenység együtt jelenik meg és az elérni kívánt célok irányába egyszerre hatnak.

7.1.1 Fenntartható városi mobilitási terv (SUMP)

A fenntartható városi mobilitási terv olyan új koncepció, amely alapvetően az EU által meghatározott klímavédelmi és energiahatékonysági célokat segíti. Az újdonságot a korábbi közlekedéstervezési gyakorlathoz képest az jelenti, hogy:

- nagyobb hangsúlyt helyez a lakosság és a különböző érdekcsoportok bevonására;
- a különböző szakpolitikai területek összehangolására (pl. közlekedés, területfejlesztés, gazdaságfejlesztés, környezetvédelem, szociális ügyek, egészségvédelem, közbiztonság, energetika, stb.);
- a térségi/agglomerációs kooperációra.

A városi mobilitási terv legfontosabb hozzáadott értéke a költségmegtakarítás az önkormányzat és a városi szereplők számára, a személyre szabott közlekedési megoldások a várost használó csoportok számára, valamint a jobb, élhetőbb városi környezet. A fenntartható városi mobilitástervezés során mód van akár egyének (iskolások, mozgáskorlátozottak, idősek, stb.), akár vállalkozások számára a multimodális, ajtótól ajtóig való közlekedési megoldások kidolgozására. A mobilitástervezés a közúti infrastruktúra fejlesztése helyett olyan kiegyensúlyozott intézkedés-csomagban gondolkodik, amelyben jelentős szerepet kapnak a mérsékelt költségvonzatú közlekedésszervezési intézkedések. Az integrált tervezési megközelítés segíti a környezetbarát ágak, megoldások felé való átrendeződést, ami azért is fontos, mert a városnak sokszor egymásnak versengő jogi kötelezettségnek kell megfelelniük (pl. levegőtisztaság javításával, zajterhelés csökkentésével, stb. kapcsolatos országos és EU-s elvárások.) A Fenntartható Városi Mobilitási Terv funkcionális városban gondolkodik, a tervezés az együttműködésre alapoz.

7.1.2 Helyi klímastratégia

Magyarország kitettsége és sérülékenysége az éghajlatváltozás várható hatásainak szempontjából globális és európai mércével mérve is jelentős. Vizsgálatok támasztják alá, hogy az országon belüli, a klímaváltozás hatásaival szembeni térségi sérülékenység is igen nagy eltéréseket mutat. A klímaváltozás kiváltó okainak megfékezése, csökkentése globális összefogást kíván, ugyanakkor a várható negatív hatásokra való hatékony felkészülés – lokális tervezést és helyi megoldásokat kíván. Ezért fontos az éghajlatváltozás hatásaira való felkészülést és az alkalmazkodást elősegítő a települési szintű klímastratégiák és programok kidolgozása.

7.1.3 A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése – a boldog város

A jól működő városok felé elvárás, hogy az aktív és kulturált pihenéshez, szórakozáshoz, kikapcsolódáshoz, művelődéshez szoroson kötődő szolgáltatásokat is nyújtson, amelyek nemcsak a lakosság igényeit elégítik ki, hanem kiemelkedő szerepet játszhatnak az új (gazdasági, szolgáltatási, innovációs) fejlesztések megtelepedésében is.

E feladat magában foglalja a városi parkok és zöldterületek karbantartását, a vendéglátás, művelődési intézmények eltérő lakossági-, és turista-igényekhez igazodó összehangolt és ötletes fejlesztését, támogatását is. Kiemelten érdemes támogatni a szabadidő értékes eltöltésével, a sporttal, az egészségtudatra neveléssel összefüggő piaci és civil kezdeményezéseket.

Ehhez kapcsolódik a helyi identitás és a lokálpatriotizmus erősítése is. A kultúra és tudás ma már a modern gazdaság és társadalomfejlesztés alapvető támogatója. A közösséghez és a lakóhelyhez kötődés, az identitástudat, lokálpatriotizmus, valamint a társadalmi szolidaritás megteremtése érdekében a társadalmi kapcsolatok tudatos építésének célrendszere szükséges, mivel e nélkül nem lehet növelni az itt élők életminőségét és együttműködési készségüket sem. Ennek érdekében az identitást erősítő események mellett további lehetőség a sajátos meghatározottságú városrészek (telepek), civil – városszépítő (építő, ápoló) szervezeteinek támogatása, illetve újabbak létrehozásának támogatása. A tudásalapú és akár a modern korral lépést tartó „digitális városprogram” elindításával feladatot is erősítheti a városról szóló információk, tudásanyagok internetes oldalakon való megjelenítése.

7.1.4 Szabályozási tevékenységek, eszközök

- A „**tervalku**” (Településfejlesztési Megállapodás/Szerződés), amely lehetővé teszi, hogy egyes nagy beruházások esetén, amely a település területén zajlik le, a beruházó és a települési önkormányzat között olyan szerződés kössen, amely mindkét fél számára előnyös és rögzített fejlesztési feladatokkal bír;
- Az önkormányzat elővásárlási jogának gyakorlása területek kivásárlásakor;
- **Városmarketing célú tevékenységek:** a város az integrált településfejlesztési stratégiában megfogalmazott célokkal, valamint azok eszközrendszerével összhangban, az ebben szereplő célok elérése érdekében hajtja végre marketingtevékenységét. Ehhez kapcsolódik a marketingkommunikáció, mint eszköz a magánbefektetők bevonására, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítására, valamint a létesítmények kihasználtságának növelésére. Mindez a fejlesztési eredmények ismertebbé tételét, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerejének kialakítását szolgálja. A településfejlesztési koncepcióban is megfogalmazásra került, hogy a városnak jelentős marketing tevékenységet és PR akciókat kell indítania az új turisztikai vonzerők, kínálat célzott megismertetésére. Törekedni kell, hogy a városról olyan kép alakuljon ki a közvéleményben, melyben az atomerőmű jelenléte mellett a kultúra, a sport, a természetvédelem, a fiatalos gondolkodásmód, gyorsaság, az újítások, a blues és rock és a Duna adja az imázs legfőbb építőelemeit, így a városról alkotott kép sokkal sokszínűbb és vonzóbb lesz. E tekintetben a város
- **Helyi adó- és illetékkedvezményekkel** bizonyos esetekben a magántőke mobilizálható, amelyet a Tervalkuban / településrendezési szerződésben rögzíthetnek a felek;

- **Ingtalngazdálkodási koncepció**, melynek keretében a város saját tulajdonú ingatlanait felméri, azok hasznosíthatóságát számba veszi.

Az aktív városfejlesztési stratégia elsődleges eszköze az önkormányzat számára a kijelölt városfejlesztési akcióterületeken tervezett városfejlesztési akciók végrehajtása a közszféra és a magánszféra strukturált együttműködése.

7.1.5 A magánbefektetőkkel való strukturált együttműködési lehetőségek

Az önkormányzat az egyes beavatkozások meghatározásakor a stratégiai célok minél hatékonyabb elérését tűzte ki. Ehhez a település a fejlesztéseket úgy határozta meg, hogy azokat saját maga hajtsa végre, mivel így vált könnyebben tervezhető azok sikeres megvalósítása. Ehhez elsősorban külső – állami és európai uniós, valamint egyéb pályázati – támogatásokat is nagymértékben igénybe kíván venni. Minden egyes beruházás, különösen a komplex városrehabilitációs, illetve közterületi és gazdasági fejlesztések esetében a város külső piaci szereplők bevonását is tervezi a projektekbe.

A városok a piaci szereplőket már az ITS tervezési fázisában bevonták a partnerségi egyeztetések keretében. A város a stratégiai dokumentumokat elektronikus formában folyamatosan elérhetővé teszi, és tájékoztatja erről a helyi gazdasági szereplőket, felhívva az együttműködés lehetőségére is a figyelmet. A város minden jelentősebb beruházás előtt elektronikus formában felkeresi az erre nyitott vállalkozásokat, s honlapján is közzéteszi, milyen formában számít a vállalkozások együttműködésére.

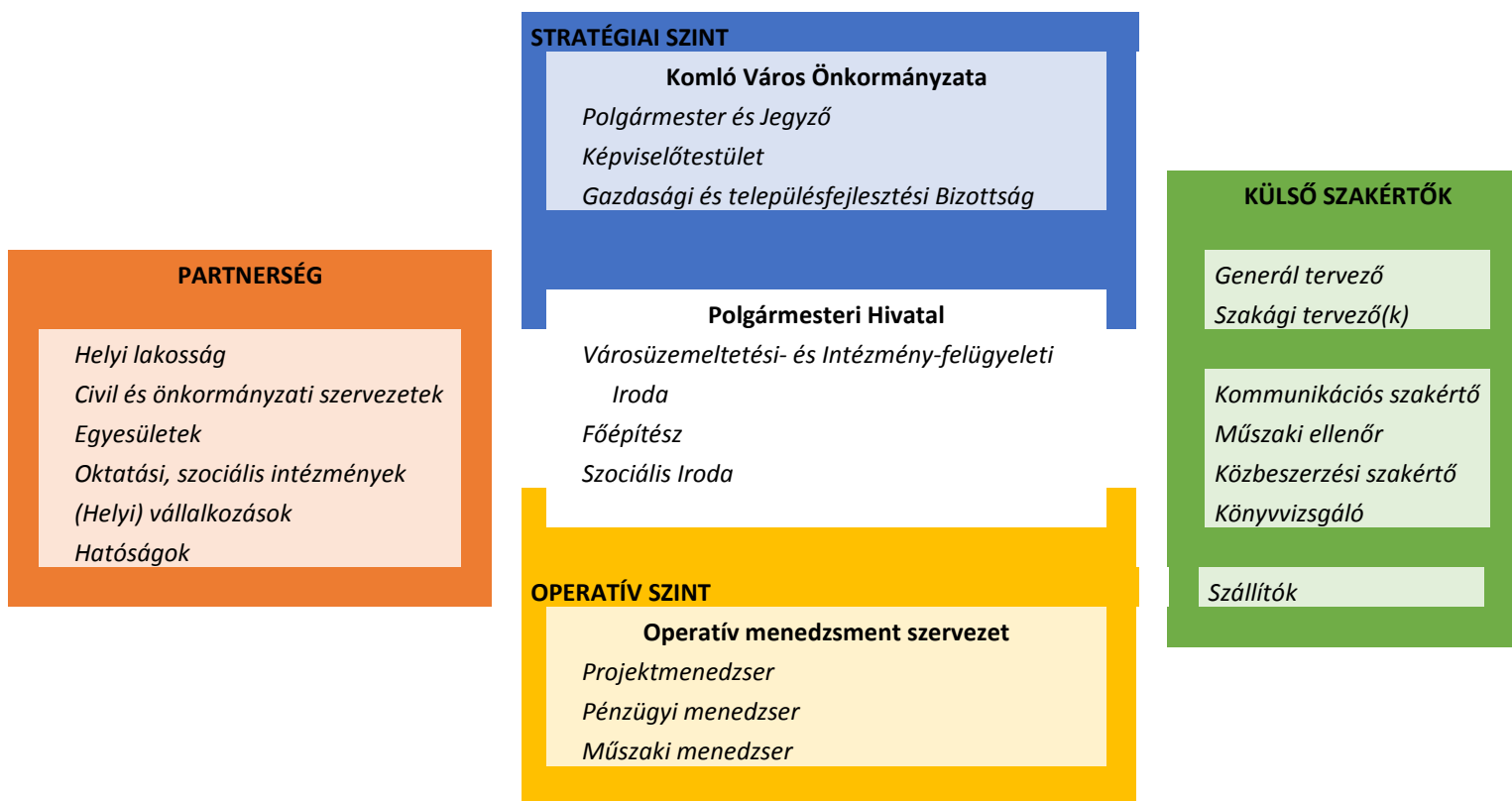
Az önkormányzat a külső tőke vonzása mellett nem vonatkoztathat el a helyi szintű együttműködésektől. Az önkormányzat a szervezett és strukturált együttműködés lehetőségeit meg kívánja teremteni, folyamatos konzultációt biztosítva a gazdasági szereplőknek. Ennek elsődleges formája a negyedévente megtartandó gazdasági workshop. A cél egy irányított beszélgetés kialakítása a helyi vállalkozók által kívánatosnak tartott fejlesztési irányokról, beruházási lehetőségekről, problémákról, vállalati célokról, amelyekben számítanak az önkormányzat támogatására. Ehhez kapcsolódóan az önkormányzat folyamatosan tájékoztatja a vállalkozókat a pályázati lehetőségekről is, amelyet nem csak az egyeztetésekre korlátoz, hanem honlapján is naprakész információt szolgáltat. Ahhoz, hogy a vállalkozások ezekkel a lehetőségekkel minél inkább tudjanak élni, középtávon pályázati tanácsadást is elérhetővé tesz a KKV-k számára. Indokolt esetben a támogatási lehetőségeket is megvizsgálja az önkormányzat. Ennek formái a gazdasági workshopokon felmerültek alapján kerülnek meghatározásra.

Az önkormányzat a megvalósítás, illetve a fenntartás során sem engedi el a helyi KKV-k kezét, amennyiben igénylik ezt. A gazdasági workshop komoly előny a vállalkozások bevonásában, hiszen a releváns információk nyújtása jelentős telephelyválasztási tényező az információs társadalom korában, ahol az együttműködések és a közösségi forrásbevonások jelentősége egyre inkább növekszik.

Ahhoz, hogy az önkormányzat kommunikációja igazán hiteles legyen a gazdaság szereplői felé, az egyes projektek megvalósítását követően a monitoringban is partnerként kíván együttműködni velük.

Az ITS elsősorban az önkormányzati beruházásokat emeli ki, azonban a célok megvalósításába, valamint egyes beruházásokba a magánbefektetőket jelentékeny mértékben be kívánja vonni, ehhez számos már meglévő csatornát felhasznál, illetve új lehetőségeket is kíván teremteni.

7.2 AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEINEK MEGHATÁROZÁSA

7.2-1. táblázat: Szervezeti felépítés szintjei

Az ITS megvalósítása során a döntéshozói szintet Komló Képviselőtestülete jelenti. A döntéselőkészítési feladatokat a Polgármesteri Hivatal adott szervezeti egységei végzik.

A stratégiai menedzsmentet a polgármester és jegyző, a képviselőtestület és a Gazdasági és településfejlesztési Bizottság alkotja. Fontosabb feladatuk:

- Az ITS megvalósításának nyomonkövetése, elvárt eredmények, hatások értékelése.
- Az operatív menedzsment szint tevékenységének stratégiai szintű felügyelete, céljainak meghatározása, eredményeinek értékelése, szükség esetén korrekció kezdeményezése.

Az ITS megvalósításával kapcsolatos döntéselőkészítő feladatokat a Polgármesteri Hivatal Városüzemeltetési- és Intézmény-felügyeleti Irodája végzi, a főépítész és a Szociális Iroda közreműködésével. Főbb feladatai:

- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS-be.
- A városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkezett változások figyelemmel kísérése, a célokra gyakorolt hatások elemzése.
- ITS partnerségi egyeztetések szakmai irányítása, felügyelete
- Szakmai stratégiai szinten a településközi koordináció biztosítása.

Az ITS-ben körvonalazott fejlesztések megvalósításának menedzsmentje az operatív menedzsment szervezet feladata, azaz:

- ITS partnerségi egyeztetések anyagainak előkészítése, előterjesztése döntés-előkészítésre.
- A döntéshozók részére éves jelentés készítése az ITS megvalósításáról, a változó külső, belső tényezőkről, korrekciókról, társadalmi igények változásáról.
- ITS megvalósítási folyamatáról a lakosság tájékoztatására (honlap, helyi újság) alkalmas információk összeállítása, évente legalább egyszer, jelentősebb változások esetén többször is.

A fejlesztések megvalósítása során lényeges a partnerségi tervezés megvalósítása, amely az előkészítésre és megvalósításra, valamint a monitoringozásra is kiterjed.

7.3 PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS TERVEZÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően a partnerségi egyeztetés, együttműködés nem csak része, hanem kerete a tervezési folyamatnak. Az előkészítés és a teljes tervezési munka, majd a követés során biztosított a tervezés, majd a megvalósítás folyamatának, tartalmának nyilvánossága, a helyi társadalom és gazdaság szereplőinek partnerként történő bevonása. A partnerség, mint horizontális alapelv érvényesítése elengedhetetlen

- a települések jövőbeni társadalmi, gazdasági, kulturális fejlesztéseit, térszerkezetük alakulását, a tervezett fejlesztési programok irányait, a projektszintű forrásbevonást, a pályázatok tárgyát, volumenét és szinergiáját meghatározó, megalapozó stratégia, a tervezési dokumentumok tervezési folyamatában,
- a megvalósítása folyamán,
- a felülvizsgálat és értékelés, a szükséges korrekciók meghatározása során.

A partnerségi egyeztetési módszerek, eszközök és célcsoportok kiválasztása során meghatározó szempont volt, hogy a társadalom- és gazdaságfejlesztés hatékony és fenntartható módon való formálása csak a helyi közösség bevonásával, széles körű elköteleződésével, helyi értékek és problémák feltárására alapozottan képzelhető el. A tervekészítés folyamatába a társadalmi folyamatokban meghatározó, vagy a stratégia megvalósításában kulcsszerepet betöltő szervezetek és azok képviselői mind bevonásra kerülnek. Ezáltal a szervezetek tevékenységének jövőbeni eredményeit és elképzeléseit már a tervezés során meg lehet határozni és a stratégiai célok vagy a kulcsprojektek közé beépíteni.

A tervezés során az alábbi egyeztetések zajlottak a partnerségi folyamatba bevont szereplők részvételével:

- 2015. január: Kapcsolatfelvétel, a partnerségi folyamat meghatározása
- 2015. 02. 18.: Gazdasági Munkacsoport - helyzetértékelés workshop
- 2015. 02. 18.: Humán Munkacsoport - helyzetértékelés workshop
- 2015.02.25.: Irányító Csoport - a települési helyzetkép meghatározása

- 2015. 02. 26.: Lakossági fórum – a stratégia készítés folyamatának és a megalapozó vizsgálatnak az ismertetése
- 2015.04.15.: Irányító Csoport - megalapozó vizsgálat véleményezése, a településfejlesztési koncepció célrendszerének egyeztetése
- 2015.04.29.: Irányító Csoport - megalapozó vizsgálat, a településfejlesztési koncepciónak és célrendszerének jóváhagyása
- 2015.05.12.: Irányító Csoport –a stratégia célrendszerének egyeztetése

7.4 TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

Az önkormányzat a város térségi szerepköréhez igazodva folyamatosan elvégzi az ITS végrehajtása során a térségi egyeztetéseket, amelyek biztosítják, hogy a város stratégiai fejlesztési irányai és az ehhez illeszkedő fő beavatkozások összhangban legyenek a környezet főbb szereplőinek stratégiáival és projektjeivel.

A település járásközponti szerepéből adódóan kiemelt fontosságúnak tartja a nagyobb térségi hatással bíró projektek esetében az érintett településekkel való kooperációt. Ez az előkészítéstől a megvalósításon keresztül a fenntartásig a teljes folyamatot felöleli. Ennek jelentőségét emeli, hogy a város fejlesztései nemcsak a várost, hanem járásának települését is érinti, mivel a térség lakói a városban veszik igénybe a szolgáltatások többségét, sokan itt dolgoznak, kötődnek a városhoz. Természetesen mindez fordítva is működik, amennyiben egy járási település projektje a járásközpontot, vagy a járás több települését is érinti, a város is részt kíván venni az előkészítés, megvalósítás és fenntartás folyamatában is.

A város céljait a fentiek alapján is szükséges összehangolni nemcsak középtávon, hanem hosszú távon is a járás településeinek céljaival. A város vezetése különböző információs csatornákon keresztül tudatosítja a térség településeivel, illetve együttműködik velük a célok alakításában. Elsősorban a térség településeit is érintő intézményhálózat fejlesztés, és munkahelyteremtés kap prioritást kiegészítve a kapcsolódó közszolgáltatásokkal, melyeket a város és térsége igénybe vesz.

A város a jövőben is fenn kívánja tartani együttműködéseit, illetve azokat a céljainak megvalósítása érdekében bővíteni tervezi.

7.5 MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA

7.5.1 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

Az önkormányzat az ITS megvalósítását program- és projektszinten is a Polgármesteri Hivatal jelenlegi szervezeti rendszerére, valamint az önkormányzat gazdasági társaságaira támaszkodva, a meglévő hatáskörökbe integrálva kívánja biztosítani. Az önkormányzat településfejlesztési intézményrendszere a korábbi időszak tapasztalatai alapján alkalmas az ITS-ben foglaltak megvalósítására, a 2015-2020/2023 közötti támogatási időszakra tervezett fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására. Önálló Városfejlesztő Társaság létrehozását a város továbbra sem tervezi. A projektszinten felmerülő speciális szakértői kapacitásokat külső szakértők bevonásával biztosítja. A rendelkezésre álló források ismeretében külsős pályázatíró kapacitás bevonása is szükséges, amelynek a tevékenysége a pályázatfigyelésen és -íráson túl a projektmenedzsmentre és projektelszámolásra is kiterjed.

Az ITS megvalósítása során a döntéshozói szintet a város képviselő-testülete jelenti. Az önkormányzat szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a képviselő-testület feladata. A döntés előkészítési feladatokat tématerülettől függően a Polgármesteri Hivatal adott szervezeti egységei végzik.

A stratégiai menedzsment feladatokat tulajdonképpen az ITS készítés során felállított Irányító Csoport tagjai viszik tovább, végzik a megvalósítás során is. A stratégiai menedzsment tagjai: Polgármester, Jegyző, Képviselő-testületi tagok, Főépítész, szakmai Bizottságok és Osztályok vezetői.

A projektek előrehaladásával feltehetően elő fognak állni olyan időszakok, amikor sok projekt egyidőben terheli a meglévő szervezetet. Célszerű felkészülni arra, hogy ezekben az időkben többlet kapacitást kell biztosítani.

7.5.1.1 Módszertan

A 2007 – 2013 közötti programozási időszak egyik fontos tapasztalata volt, hogy a célok megvalósulásának méréséhez szükséges adatok nem vagy csak korlátozottan voltak elérhetők, így a stratégia menedzselésének egy fontos eszköze nem állt a települések rendelkezésére.

Mivel a 2014 – 2020 közötti időszakban az eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnőtt, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni.

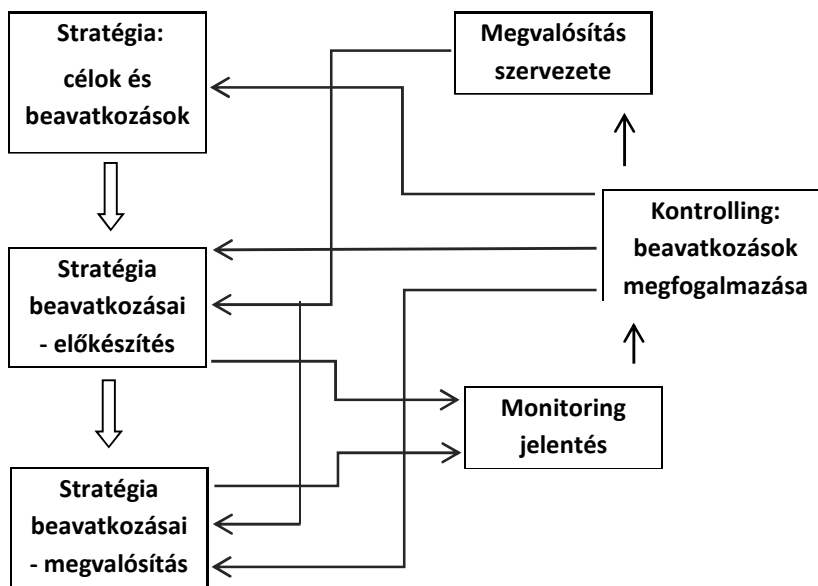
7.5.1.2 A monitoring tevékenység szervezeti háttere és folyamata

A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelősét
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7 éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

7.5.1.3 A monitoring folyamat szervezete

A képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket. A szakmai bizottságok javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra. A Monitoring Bizottság rendszeresen felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán. A monitoring bizottság tagjai:

- Polgármester
- A testületi bizottsági elnökök
- Főépítész
- A településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője
- Egyéb civil szervezetek
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet

A stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezetnek (monitoring felelős) a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja.

Az eredményes monitoring tevékenység feltétele, hogy a nyomon követés rendszerének kialakítása az előkészítés és a megvalósítás integráns részét képezze, meghatározva a folyamatokat, határidőket és felelősöket. A monitoring folyamata az alábbi lépésekből áll:

1. Egyértelmű célkitűzéseket megfogalmazó, világos beavatkozási logikára épülő településfejlesztési koncepció kialakítása.
2. Konkrét beavatkozásokat és részben projekteket, illetve a kapcsolódó finanszírozási forrásokat meghatározó ITS kidolgozása.
3. A monitoring és értékelési tevékenység alapját jelentő indikátorkészlet összeállítása – jelen fejezet összefoglalja az átfogó, tematikus és területi célokhoz kapcsolódó javasolt monitoringmutatókat, míg a projektszintű indikátorok az egyes projektek konkrét kidolgozásakor kerülnek meghatározásra.
4. A monitoring és értékelési tevékenység megalapozásához és eredményes végrehajtásához szükséges információk összegyűjtése
5. Az indikátorok teljesülésének nyomonkövetése a megvalósítás során.

A monitoring tevékenység alapvetően belső feladat, azaz a településfejlesztési koncepció és az ITS végrehajtásáért felelős szervezet felelősségi körébe tartozik. Célszerű kijelölni egy személyt, aki felelős a monitoring és értékelési tevékenység koordinációjáért és végrehajtásáért. A monitoringhoz kapcsolódó legfontosabb feladatok:

- a monitoringrendszer kereteinek kialakítása előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis megalkotásával;
- az indikátorok aktuális értékének – a terv szerinti gyakorisággal történő – összegyűjtése, rögzítése a monitoring rendszerben;
- rendszeres kapcsolattartás a projektek megvalósításáért felelős személyekkel az indikátorok elérését nagymértékben befolyásoló kulcs-, hálózatos és akcióterületi projektek nyomon követése érdekében;
- éves monitoring jelentés készítése, amely tartalmazza a szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába (a jelentést a menedzsmentért felelős döntéshozó testületnek kell jóváhagynia).

A monitoring tevékenység szervezeti háttérét az operatív menedzsment szervezet biztosítja, amely koordinálja a megvalósuló városfejlesztési beavatkozásokat, rendszeresen figyeli, gyűjti és rendszerezi azok indikátorainak alakulását. Minderről előterjesztés készül, amelyet az érintett Bizottságok tárgyalnak, és a Képviselő-testület hagy jóvá. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtását és eredményeit a város Képviselő-testülete évenként áttekinti és értékeli. A beszámoló az alábbi témaköröket tartalmazza:

- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtásának állapota,
- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információi (projekt költségvetése, források összetétele),

- városrészenként és tematikus célonkénti áttekintés a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről,
- a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladás (az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltüntetésével).

7.5.1.4 A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:

- A beavatkozások előkészítő feladatainak előrehaladására,
- A beavatkozások megvalósításának előrehaladására,
- A stratégia megvalósításának előrehaladására; célok megvalósulása,
- A különböző folyamatokkal kapcsolatos problémák, esetleges szűk keresztmetszetek azonosítására,
- Javaslatoz megfogalmazására, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is.
- A megvalósítás szervezeti keretei
- A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
- A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében foganatosított intézkedések leírása és értékelése
- A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
- A megvalósításra fordított pénzügyi források
- A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
- A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása

7.5.2 Indikátorok meghatározása

7.5.2.1 Az indikátorokkal szemben támasztott követelmények

A monitoringrendszer hatékony működésének egyik alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. Az alkalmazott mutatókkal szembeni alapvető kritériumok az alábbiak:

- **Specifikus** – az indikátor arra a célkitűzésre vonatkozik, aminek az eredményét, hatását méri;
- **Mérhető** – az indikátor számszerűen (mértékegységgel) kifejezhető;
- **Elérhető** – az indikátor bázis- és célértékét viszonylag gyorsan, könnyen és költséghatékony módon meg kell tudni határozni;
- **Reális** – a valós helyzetből és tervezett beavatkozások várható eredményeiből kiindulva kell egy ténylegesen elérhető célértéket kitűzni;
- **Aktuális** – az indikátornak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkoznia, és alkalmasnak kell lennie időbeli nyomonkövetésre.

A stratégia eredményességének méréséhez elengedhetetlen, hogy a felállított célokhoz indikátorok – a célok elérését jelző mutatók – kerüljenek hozzárendelésre. Az eredményorientáltság erősítése a 2014-2020 közötti időszak EU kohéziós politikájának egyik kiemelt célja, így az eredmények mérése az előző időszakénál hangsúlyosabban jelenik meg a politika végrehajtásának minden területén. Az alkalmazott indikátorok fajtái:

- **Hatásindikátorok:** Ezen indikátorok teljes mértékben egyediek, az adott település sajátosságaihoz illeszkednek. Egy középtávú célhoz – annak összetettsége függvényében – 1-2 db indikátor kapcsolódik. Ezen indikátorok tekintetében a mérhetőség követelménye nem minden esetben teljesíthető. Tekintettel azonban arra, hogy a tematikus célokhoz kapcsolódó indikátorokat mérhető módon kell kialakítani, ezért a hatásindikátorok természetükből adódóan leginkább összetett mutatók és értékeik lehetnek leíró jellegűek is.
- **Eredményindikátor:** Ezeket az indikátorokat a tematikus célok eredményeinek meghatározásához használtuk és az operatív programok eredményindikátorait vettük alapul. Az egyes operatív programok Egyedi Célkitűzéseket fogalmazznak meg és ezen célkitűzésekhez kapcsolódnak az OP eredményindikátorai.
- **Kimeneti/output indikátor:** Az indikátorokat az integrált projektek méréséhez használtuk. Az egyes operatív programokban prioritástengelyenként kerültek meghatározásra az output jellegű mutatók. A tervezés során ezeket a mutatókat – amennyiben ezek illeszkedtek a megvalósításra tervezet beavatkozások (projektek) jellegéhez – a lehető legszélesebb körben beépítettük a monitoring mutatók közé.

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Átfogó célok						
I. A város és vonzáskörzete lakosságának munkát adó gazdasági központ	Vállalati CSR tevékenység	Hatásindikátor	%	növekedés	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	5 évente
II. Jó színvonalú, fenntartható lakókörnyezet, vonzó városközpont	A városhasználók elégedettsége	Hatásindikátor	%	növekedés	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	kétévente
III. Jövőjében bízó, nyitott, szolidáris fenntartható társadalom	A helyi identitástudat erősödése	Hatásindikátor	%	növekedés	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	ötévente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Tematikus célok						
T1. A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése	A járásközpontot közúton 20 percen túl elérő települések száma	Eredményindikátor	db	csökken	Magyar Közút OKA adatbázis	kétévente
T2. Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése	Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban	Eredményindikátor	%	nem csökken	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	kétévente
T3. A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése	Stratégiai K+I együttműködések száma	Eredményindikátor	db	növekedés	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	kétévente
T4. Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel	Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban	Eredményindikátor	%	növekszik	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	kétévente
T5. Hatékony városüzemeltetés	Primer energia felhasználás	Eredményindikátor	kWh	csökken	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
T6. A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése	Primer energia felhasználás	Eredményindikátor	kWh	csökken	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
T7. Vonzó városközpont kialakítása	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és	Eredményindikátor	%	nem csökken	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	kétévente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
	létesítményekkel való lakossági elégedettség					
T8. A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése.	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya	Eredményindikátor	%	növekszik	Kedvezményezett adatszolgáltatás	évente
T9. Átkötő és havária utak létesítése	Elégedettség a települési környezet minőségével	Eredményindikátor	%	növekszik	Kedvezményezett adatszolgáltatás	kétévente
T10. Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása	Elégedettség a települési környezet minőségével	Eredményindikátor	%	növekszik	Kedvezményezett adatszolgáltatás	kétévente
T11. A népesség csökkenésének megállítása	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	Eredményindikátor	%	növekszik	Kedvezményezett adatszolgáltatás	kétévente
T12. A szociális ellátó rendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése	A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma	Eredményindikátor	fő	növekszik	Kedvezményezett adatszolgáltatás	kétévente
T13. A társadalmi integráció erősítése	Helyi társadalmi akciókban részt vevők száma	Eredményindikátor	fő	növekszik	Kedvezményezett adatszolgáltatás	kétévente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Területi célok							
V1-V11	Lakónépesség száma	Eredményindikátor	fő	2011-es Népszámlálás városrészi adatai tartalmazzák	nem csökken	KSH Népszámlálás	tízévente
	Öregedési index	Eredményindikátor	fő		nem romlik	KSH Népszámlálás	tízévente
	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Eredményindikátor	%		csökken	KSH Népszámlálás	tízévente
	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	Eredményindikátor	%		nő	KSH Népszámlálás	tízévente
	A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	Eredményindikátor	%		csökken	KSH Népszámlálás	tízévente
	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Eredményindikátor	%		nem nő	KSH Népszámlálás	tízévente
	Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	Eredményindikátor	%		nem nő	KSH Népszámlálás	tízévente

Beavatkozás	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek						
Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése (K1)	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	kimeneti	ha	7	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	kétévente
Hálózatos projektek						
Hatékony városüzemeltetés (H1)	A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	kimeneti	kWh/év	80-100 000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Lakótelep közterületfejlesztése (H2)	Megújult vagy újonnan kialakított zöldterület nagysága	kimeneti	m ²	10-20 000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Az egyéni gépkocsi-közlekedés arányának visszaszorítása a közösségi és nem motorizált közlekedés javára (H3)	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	kimeneti	km	5-10	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása (H4)	Megújult vagy újonnan kialakított zöldterület nagysága	kimeneti	m ²	1000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Turisztikai potenciál erősítése (H5)	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken	kimeneti	látogatás/év	1000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente

Beavatkozás	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
	tett látogatások várható számának növekedése					
Akcióterületi projektek						
Városcsözpont (AT1)	Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma	kimeneti	db	1	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Petőfi tér (AT2)	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	kimeneti	m ²	7 000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Körtvélyes (AT3)	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	kimeneti	m ²	10-15 000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Zobák-akna (AT4)	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	kimeneti	m ²	10 000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Egyéb projektek						
Társadalmi kohézió és városi identitás erősítése, foglalkoztatás növekedésének elősegítése (E-S1)	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	kimeneti	fő	500	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente

7.5-1. táblázat: Megvalósulást szolgáló beavatkozások, projektek indikátorai